

acta

3-4/87

**Česká tvorba v kontextu
současné literatury:
Goetzová-Stankiewiczová,
Vladislav, Gruša, Wilson**

**Diskuse o Patočkových
spisech:**

**Kohák, J. Novák, autoři
Projektu II, Vladislav**

**Nové knihy a časopisy:
Dvakrát Kautman,
slovenský Fragment**

**Edice Petlice 1973-1987.
Vaculík o Petlici,
seznam EP 1-367**

**Čtvrtletník Čs. dokumentačního
střediska nezávislé literatury**

ACTA. Ročník 1, číslo 3-4, podzim-zima 1987

Obsah:

Od redakce	1
ČESKÁ TVORBA V KONTEXTU SOUČASNÉ LITERATURY	
M. Goetzová-Stankiewiczová: Pět českých romanopisců se bere za věc světa	2
Jan Vladislav: Odpovědnost jako spisovatelův osud	8
Jiří Gruša: Putovní ghetto jejich osud	15
Paul Wilson: Současná česká literatura ve světovém kontextu	19
SPISY JANA PATOČKY – DISKUSNÍ TRIBUNA	
Erazim Kohák	21
Národní politika	24
Josef Novák	25
Autoři Projektu II	26
Jan Vladislav	29
NOVÉ KNIHY A ČASOPISY	
Dvakrát Kautman (J. Vladislav, L. Martínek)	30
Slovenský Fragment	34
EDICE PETLICE 1973-1987	
Úvodem (V. Prečan)	35
Ludvík Vaculík: O Petlici na zámku Švarcenberku	36
Předběžný anotovaný seznam Edice Petlice	41
Doprovodný text a vysvětlivky k seznamu (V. Prečan)	88

ACTA. Čtvrtletník Československého dokumentačního střediska nezávislé literatury. Rediguje Jan Vladislav za spolupráce Jiřího Gruši a Viléma Prečana.

Adresa: Dokumentationszentrum,
Schwarzenberg 6,
D-8533 Scheinfeld
Tel. 091 62/7761

ACTA vycházejí současně v české a anglické verzi. Toto české číslo má 96 stran a bylo dáno do tisku v březnu 1987.

Československé středisko nezávislé literatury
Zakládající členové: Jiří Gruša (místopředseda), František Janouch, Josef Jelínek (jednatel), Ivan Medek, Jiří Pelikán, Vilém Prečan, Karel Jan Schwarzenberg, Pavel Tigríd, Jan Vladislav (předseda) a d.

Předseda vědecké rady: H. Gordon Skilling

© Dokumentationszentrum zur Förderung der unabhängigen tschechoslowakischen Literatur e. V., 1987

Texty z ACT lze přetiskovat jen po předchozí dohodě a s uvedením pramene.

ACTA dostávají členové ČSDS zdarma, cena čísla pro nečleny je DM 11, předplatné na celý ročník DM 40.

ISBN: 3-89014-039-4

Herstellung: Druck + Papier Meyer GmbH,
8533 Scheinfeld, Western-Germany

OD REDAKCE

Dvojčíslem 3-4 končí první ročník ACT. Je to příležitost poděkovat všem, kdo přispěli k realizaci tak nesnadné věci, jako je uvést do života nové specializované periodikum vydávané v české i v anglické verzi. Ohlas, který dosud ACTA měla, potvrzuje, že jejich vydávání má smysl jak pro domov, tak pro zahraničí. Tím upřímnější dík patří tedy těm, kdo se o ně zasloužili, autorům doma i v cizině, překladatelům a také čtenářům, zejména pak předplatitelům. Ti najdou v tomto čísle objednávací lístky na příští ročník; prosíme, aby je vyplnili, případně upozornili další zájemce, a tak rozšířili okruh našich čtenářů.

V ročníku 1988 budou ACTA pokračovat v započaté práci ve zhruba stejném rozsahu, ale pokud možno v pravidelnějším rytmu. Doufáme, že se nám podaří odstranit s konečnou platností technické potíže a věnovat se ještě soustředěněji úkolu ACT, jímž je vytvářet trvalé informativní a pracovní fórum pro studium všech aspektů české a slovenské nezávislé literatury.

Prvním předpokladem takového studia je shromáždění a katalogizování co možná nejúplnějšího souboru neoficiálních, samizdatových publikací. Podstatná část starší produkce je v archívu Dokumentačního střediska k dispozici, novinky se průběžně doplňují. Jednotlivé samizdatové řady se postupně katalogizují a publikují v ACTECH; toto dvojčíslo přináší úplný seznam Edice Petlice. Nový ročník bude v této práci pokračovat; perspektivním cílem je souborný katalog všech samizdatových publikací včetně pří-

spěvků v periodikách a sbornících. Zatímco nezávislá literatura 70. a 80. let je už zhruba zmapovaná, padesátá a šedesátá léta teprve čekají na svou archeologii, na soustavnější průzkum a především na shromáždění dokladů, rukopisů, svědectví, studií o jednotlivých autorech nebo dílčích otázkách (např. zákazy publikování, kolování nevydaných rukopisů, indexy a ničení nežádoucích knih, boje s cenzurou atd.). Sem patří také shromáždění a zpracování exilové produkce z let 1948-1968. Dokumentační středisko i ACTA prosí v této věci o spolupráci: o informace týkající se všech takových materiálů, o rukopisy nebo jejich kopie, případně o postoupení těch knih nebo časopisů, i neúplných ročníků, všeho, co už majitelé nepotřebují: v archívu Dokumentačního střediska budou sloužit širší odborné veřejnosti.

A ještě něco k našim sbírkám: Dokumentační středisko není s to kupovat knihy, jež čeští a slovenští exiloví autoři vydávají v různých jazycích. Prosíme je, aby pamatovali jedním výtiskem i na náš archív. Je to nakonec i v jejich vlastním zájmu: světové bibliografické příručky nejsou vždy dostatečně spolehlivé a badatele navštěvující ČSDS očekávají, že všechny tyto knihy najdou u nás.

Na závěr bychom chtěli jako v obou předchozích číslech připomenout: Dokumentační středisko i ACTA mají před sebou tak rozsáhlý úkol, že jej mohou zvládnout jen s účinnou pomocí všech, kdo si uvědomují význam naší nezávislé kultury.

ČESKÁ TVORBA V KONTEXTU SOUČASNÉ LITERATURY

Do programu čtyřdenní výroční konference Americké slavistické společnosti (*American Association for the Advancement of Slavic Studies – AAASS*) konané v listopadu 1987 v Bostonu byla zařazena také sekce nazvaná *Česká tvorba v kontextu současné literatury*. V průběhu jejího jednání 5. listopadu 1987 byly předneseny referáty Markety Goetzové-Stankiewiczové, Jana Vladislava a Jiřího Gruši a koreferát Paula Wilsona. Všichni čtyři referenti dali texty svých příspěvků k dispozici pro publikaci v *Actech* a pro tento účel je doplnili nebo přepracovali. Publikujeme všechny čtyři texty v plném znění.

Marketa Goetzová-Stankiewiczová

PĚT ČESKÝCH ROMANOPISCŮ SE BERE ZA VĚC SVĚTA

Když jsem před několika měsíci poštila navrhla titul této přednášky, vedl mne spíše čtenářský zápal než zdravý rozum. Nepřeháním ale, když řeknu, že mnohostranné bohatství těchto textů – které dohromady čítají kolem 2 400 stran – je vpravdě univerzální. Potvrzují to i významní současní spisovatelé, od Grahama Greena přes Philipa Rotha po Johna Updika.

Několik údajů úvodem:

Těch pět spisovatelů – Jiřího Grušu, Ivana Klímu, Milana Kunderu, Josefa Škvoreckého a Ludvíka Vaculíka – rozvál osud po světě, do vzdálených měst, která zvučí různými jazyky. Jen Klíma a Vaculík žijí ještě v Praze, obklopeni zvukem řeči, kterou píší, a starodávným městem, jehož důvěrně známa zákoutí jejich knihy tak nepateticky, ale působivě oslavují.

Gruša bydlí v Bonnu (*Dotazník* ovšem napsal ještě v Praze – tento román má vlastně hodně co dělat s tím, že dnes žije v Německu, uprostřed jazyka, který v *Dotazníku* vystupuje jako "cizí

řeč"). Kundera je v Paříži, čte si noviny v jazyce Diderotově a Voltairově a na to, co píše, už dychtivě čekají jeho francouzští překladatelé. Škvorecký žije a přednáší literaturu v Torontu, ponořen do pestré směsice "mozaikové" kanadské angličtiny a jejich emigrantských derivátů¹.

Další zajímavost: ačkoliv těch pět knih vyšlo v různých zemích, napsány byly všechny v přibližně stejnou dobu: Klímův *Soudce z milosti* vyšel v německém překladu v Hamburku v roce 1979², Grušův *Dotazník*³ v českém samizdatu v roce 1975, Škvoreckého *Příběh inženýra lidských duší*⁴ česky v Torontu 1977, Kunderova *Knih smíchu a zapomnění* francouzsky⁵ v Paříži 1978 a Vaculíkův *Český snář*⁶ v českém samizdatu 1980.

Třetím rysem – který by si pro svou komplexnost a možné implikace zasluhoval podrobnější studie – je přítomnost výrazných autobiografických prvků ve všech pěti textech: od intimního pozorování autorova každodenního života, kde nic nezůstane utajeno a nezaznamenáno, kde jsou uvedena jména autorových přátel – i těch ostatních – v deníkovém románu Ludvíka Vaculíka, přes osobní prožitky v knize Kunderově a

zjevné paralely se životem autora u Klímy a Škvoreckého, až po lehce naznačené ohlasy u Jiřího Gruši. Je to snad tím, že životy lidí ve střední Evropě (kterou Elias Canetti nazval "hlínou těhotnou dějinami... scénou, která provokuje a dráždí umělce"⁷) mají dnes v sobě něco románového? A pozměnila se tím snad i úloha spisovatele v tom smyslu, že musí své tvůrčí síly zaměřit daleko víc na to, JAK vypsát ten strašlivý nátlak dění a nevybočit přitom z hranic pravdivého?

Ale na tomto místě bychom si možná měli položit obecnější otázku a snažit se pochopit, jak jsou tato zásadně jedinečná díla zakotvena v naší obecné literární kultuře. Čím se má vlastně současný román zabývat? Jak může zvládnout záplavu nevyžádaných a neroztříděných útržků informací, které den co den útočí na naše mozky? Dobře víme, že s podobnými otázkami si novodobí spisovatelé lámou hlavu už delší dobu. Michel Butor se například domnívá, že "vymyšlené postavy vyplňují mezery ve skutečnosti a osvětlují nám ji"⁸. Doris Lessingová vyslovila názor, že některé romány zůstávají nepochopeny proto, že "předpokládají krystalizaci informací, k níž ve společnosti dosud nedošlo"⁹. Naproti tomu Philip Roth říká, že "skutečnost neustále trumfuje literátův talent", a pohrává si s myšlenkou (ilustruje ji na příkladu Normana Mailera), že život se stává "náhražkou románů"¹⁰. Heinrich Böll si dělá starosti s povahou moderního čtenáře, který "má vlastnosti nám dosud neznámé"¹¹.

Jinými slovy: nejenže vyprávěčům došly příběhy, ale skutečnost je drží v šachu tím, že sama nabízí barvitější materiál a ještě k tomu přitažlivěji prezentovaný. Ale to není nic nového. Už v roce 1929 to spisovatelka, jejíž svět nebyl ještě

tak k zbláznění složitý, jako je ten dnešní, vyjádřila jednou větou: "Vyprávění mne nudí."¹² Ano, mám na mysli Virginii Woolfovou. V jemném tkanivu jejích senzibilních příběhů se děj vyvíjí důsledně podle zákonů autorčina vlastního osobitého vnímání reality, jemuž je ponechána naprostá volnost. O půl století později – půlstoletí, které vidělo jednu velkou válku a mnoho menších, několik pokusů o genocidu, částečné dobytí vesmíru, postupný úpadek psaného slova o závratný vzestup vizuálního – se odehrává scéna ve Škvoreckého *Příběhu inženýra lidských duší*, v níž jedna z postav promítá na domácím videu film natočený nedlouho po tom, co Virginia Woolfová vyjádřila svou únavu z tradice. Je to dílo další "tvůrčí" ženy, Leni Riefenstahlové. Její *Triumf vůle* z roku 1936 však už dokumentuje skutečnost zcela odlišnou. O dvanáct let později, v roce 1948, se odehrála scéna popsaná Milanem Kunderou (který se narodil právě v roce, kdy Woolfová pronesla svůj slavný výrok). Staroměstské náměstí v Praze je plné lidí, kteří držíce se za ruce tančí na oslavu toho, co považují za počátek idylické doby harmonie a štěstí pro všechny. Zatímco tělo českého umělce, který odmítl tančit s davem, se houpá na šibenici, tančící dav, který zpívá, podupává a houpá se do rytmu, se vznese nad zem "nad Václavským náměstím, jejich taneční kolo se podobalo velkému vznášejícímu se věnci" (asi poznáváte citát z Kunderovy *Knihy smíchu a zapomnění*¹³). Jiří Gruša zachytil obdobnou scénu smyslů zbaveného třeštění, ale zvolil odlišnou metaforu. Symbolem a protagonistou výjevu je vosu, která, hledajíc potravu, usedne na zkravené zápěstí muže, který na tobogánu mocenských zvrátů ve střední Evropě sjel ze samého vrcholu moci a je veden na smrt. Teprve kouř z jeho hořícího těla vyruší vosu od jídla a ta od-

letí do nedalekého domu, kde se usadí na bublinu, upečenou matkou vyprávěče na oslavu nastávajícího míru a vítězství dobra nad zlem. Píše se rok 1945.

Když Ludvík Vaculík pospíchá s nepostradatelnou aktovkou ulicemi Prahy na konci sedmdesátých let, nikoho tam neupalují ani nevěší. Starosti mu působí spíše hrozící domovní prohlídka, která může znamenat ztrátu určitého rukopisu, a trápí se otázkou, zda písárka, vyčerpáná a nevyspalá, bude schopna dokončit přepis sbírky povídek pro samizdat. V *Českém snáři* se všechno stává dokumentačním materiálem. Jde o to zapamatovat si, jak to skutečně bylo, zaznamenat a trvale zachovat tuto vzpomínku – pravdu.

Dříve než se letmo podíváme na ukázky z textů, chtěla bych vás upozornit na jednu skutečnost, která naprosto jasně vyznačuje ze všech knih: ať se na ně díváte přes Aristotela, Derrida, Montaignea, Orwella nebo Cervantese – najdete v nich nesmírné bohatství studijního materiálu, neboť každá z nich obsahuje – nenásilně a v různé míře – vlastní filozofii umění a literatury, ale i filozofii politiky a navíc ještě to, co nazýváme životní filozofií. Taková exploze všeobecného uměleckého účtování, soustředěná v literatuře jediného národa, je ojedinělým a rozhodně pozoruhodným jevem.

Obecná perspektiva jednotlivých textů může být značně rozlišná. Kundera ladí témata vzpomínek a smíchu do jakéhosi hudebního kontrastu a jeho postavy tato témata ilustrují; Gruša unáší čtenáře světem polosnových barokních obrazů, přes tři staletí bouří vnitřních i vnějších, až do druhé světové války; Klíma sleduje soukromé životy lidí v Praze sedmdesátých let a jejich konfrontace s různými podobami ma-

šinérie moci; Škvorecký, jehož román se odehrává v stejnou dobu na kanadské scéně, prokládá po vzoru velkých klasických románů základní příběh úryvky jiných lidských životů, plynoucích nebo tonoucích v proudu politického dění, takže se v knize stále střídají dvě dějové a časové roviny; Vaculík nám říká, co každý den jedl, kam šel, koho potkal a navštívil, o čem přemýšlel, co se mu zdálo, a ještě mnohem, mnohem víc.

Jakkoli jsou tato díla na první pohled odlišná, mají jednu společnou základní kvalitu, která se přelévá z jednoho textu do druhého a řadí je všechny do stejné rodiny. Tato kvalita, zjevná a přeci těžko definovatelná, by se snad dala nazvat kladením stejných etických otázek nebo možná společnou touhou poznat schopnost člověka najít svůj vztah nejen ke zmatené a matoucí přítomnosti, ale také – a to je podstatné – k minulosti.

Právě téma vzpomínání (v post-proustovském smyslu toho slova, smím-li se tak vyjádřit) hraje ve všech pěti knihách nesmírně významnou roli. Jsou to různé podoby téhož rozvzpomínání se na minulost, z něhož autoři čerpají symboly a obrazy, filtrují je čočkami uměleckého vidění, nechávajíce – řečeno s Nabokovem "paměť promluvit"¹⁴, neboť, jak to formuloval Canetti, zachraňovat pravdu z hlubin minulosti, aby "vstala z mrtvých a dotkla se našich životů, je úkolem básníka"¹⁵.

Ve snaze trochu vám přiblížit texty, o nichž je řeč, vybrala jsem úvodní a závěrečné pasáže všech pěti knih ke stručnému porovnání, i když si uvědomuji, že to není o mnoho lepší, než zahrát úvodní a závěrečné takty symfonie.

Kunderův román začíná věcným popisem skutečné – i když značně absurdní – historické události. Téma potlačené, oficiálně zakázané vzpo-

mínky, je tak zhuštěno hned v prvních řádcích knihy. Ale úvodní pasáž je také ilustrací druhého hlavního tématu knihy – smíchu. Člověk s cizí čepicí na hlavě působí směšně (vzpomeňme na cirkusové klauny). O šest řádek za touto směšnou scénou se dočteme, že někdo (jeden z mužů s beranicí) byl oběšen. Smích nám ztuhne na rtech.

V závěrečném odstavci už nikdo nemá žádnou čepici. Dostali jsme se na nudistickou pláž. Lidé tu odložili saka a všechny vnější znaky moci a civilizace. Vidíme jen nahá břicha, slyšíme prázdné nafoukané žvanění. V poslední řádce se do textu vkrádá opak smíchu – smutek, tupost, netečnost. Ty přívlastky už se však nevztahují k lidem, ale k jejich obnaženým pohlavím; směšně neadekvátním *pars pro toto*, která jako by říkala: "ecce homo".

První řádky Klímova *Soudce z milosti* nás uvádějí do pracovny předsedy soudu, kde soudce Adam Kindl drží v ruce trestní spis proti Karlu Kozlíkovi, obžalovanému z vraždy. Jak tento muž zákona neklidně přechází po místnosti, zatoulají se jeho myšlenky k manželce, která, jako ostatně mnoho jiných lidí, nemá tušení o jeho vnitřním stavu. Myslí na své zdánlivé puritánství – "byl věrný manžel, neopíjel se, nekouřil, jedl střídavě a podoben svému otci považoval pracovitost za nejvyšší ctnost".

Jak se děj románu rozvíjí, dozvídáme se víc nejen o Adamově vnitřním stavu, sledujeme zároveň jakousi duchovní kroniku doby od počátku druhé světové války do sedmdesátých let. Tu a tam se nám otvírají průhledy do minulých staletí, osvětlující historické události, které utvářely charakter národa; vnímáme politické tlaky, které ovlivnily život lidí kolem Adama i jeho vlastní existenci. Případ obžalovaného Kozlíka se stává případem jeho, soudce Adama

Kindla, i on je vlastně souzen. Paragrafy právního řádu jsou však irelevantní v obou případech. V závěru knihy pak nacházíme Adamovu manželku Alenu klečící na zemi vedle postele v temném pokoji; za dveřmi slyší kroky svého manžela, který možná odchází navždy. Hledí do tmy, modlí se, čeká na záblesk světla, na boží milost. Čekání ve tmě je tak závěrečným obrazem románu. Autor nás dovedl od Adama listujícího soudního spísem, hrdého soudce v komorách spravedlnosti, k bezmocné lidské bytosti čekající na kolenou.

Děj knihy se pohybuje na třech rovinách: sedmdesátá léta, kdy hlavní hrdina Adam prožívá politickou i osobní krizi; Adamova (a Klímova vlastní) minulost, osvětlená zvláště významnými momenty, jako je návrat z koncentračního tábora, obloužení iluzorní mocí nové politické ideologie a ve fantastických vizích podvědomé a vědomé úzkosti se objevují krvavě zbarvené scény českých dějin.

I v Grušově knize nastupuje téma ožívání minulosti hned v prvním odstavci. Jan Kepka podává zprávu o své návštěvě podniku GRANIT, kde obdržel již šestnáctý dotazník k vyplnění. Informuje nás také o svém rozhodnutí uvést v dotazníku více informací, než se žádá. Pomyslný "soudruh Pavlenda", který má zřejmě jakousi moc rozhodovat o Kepkově budoucnosti, je zahrnout přívalem nevyžádaných údajů, směsici příběhů z minulosti. Kepka mu snaživě vysvětluje, přemlouvá ho, klade řečnické otázky. Jeho tichou, chmurnou, smrtelně vážnou přítomnost pocítíme na všech stránkách románu; když mu Kepka vypráví příběh dvou bratrů, kariéristy a snílka; když mluví o tom, jak si kat a oběť v průběhu času vyměnili místa; o horlivém zápalu lidí, kteří se cítili být vyvoleni k vykonání spravedlnosti, a o nepovšimnuté obě-

tavosti matek jejich dětí. Tento příval informací, v němž vyplouvá na povrch všechno, co bylo dosud nuceně či dobrovolně zapomenuto, je vlastně paradoxní: vždyť přece Kepka, vyplňující úřední dotazník, postupuje podle pravidel, která žádají, aby nic nezůstalo utajeno. Jenom tím, že uvádí více, než je nezbytně nutné, tato pravidla narušuje a ukazuje jejich omezující ubohost. Tím, že vezme doslova právo, které si osobuje moc, totiž právo znát nejintimnější detaily života jednotlivce, dovádí toto právo ad absurdum.

V posledním odstavci knihy zahlédneme fragmenty otřeseného řádu, když vyprávěč v ubohém robotu se zapadlýma očima pozná bývalého služebníka režimu, jenž byl redukován na novodobou verzi Kafkova vrátného – hlídače u brány zákona.

Na první stránce Vaculíkova *Snáře* je také přítomno napětí mezi vyprávěčem – pisatelem deníku a mocí. Ale zatímco Gruša se s mocí pouští do boje, Vaculík se o ní zmiňuje jen jaksi mimochodem. Možná, říká si, přemýšleje o své černé náladě, nezpůsobila jeho podrážděnost ani tak špatná noc, jako zvláště nepříjemný tón posledního výslechu. Právě tato mimoděčná zmínka předznamenává tón celé knihy. Neboť v celém rozsáhlém díle sotva kde najdeme zmínku o problémech s režimem. Pokud politické dění proniká do autorova deníku, je to v podobě událostí, o nichž se člověk dozvídá poslechem ranních zpráv. (Pohybujíc se v knize Vaculíkových záznamů, měla jsem stále silnější pocit, že veškeré dění na této stále se zmenšující planetě se dnes týká každého z nás – nebo snad že se nikoho nic netýká?) V posledním odstavci nacházíme Vaculíka ve společnosti jeho přátel a "druhů v pravdě" (tento výraz by se asi Vaculíkovi nelíbil, ale zdá se mi lepší než slovo "disi-

dent", jehož běžně přijímaný význam je velmi odlišný od toho, o čem mluví jeho kniha). Cestou vlakem do Brna mezi sebou žertují a v kontrastu k pochmurné náladě úvodu je tady atmosféra plná moudrého smíchu. Závěrečná věta shrnuje ve staré pranostice lidské nutkání promluvit i za nejnepríznivějších okolností: "Na Hromnice musí skřivánek vrznout, i kdyby měl zmrznout." A tak i tento zdánlivě chladně věcný a střízlivý záznam pravdy končí nevyhnutelnou písní básníka.

Škvoreckého "Příběh inženýra lidských duší" sklenul duhu literatury nad územím, které spojuje, ale také oddaluje, Starý a Nový svět, ale zároveň toto území přehlédl orlím zrakem. V úvodní pasáži nám Škvorecký svým jedinečným stylem představí chladnou a čistou krajinu Ontaria, novou kolej v "divočině", kde už se plánuje bytová výstavba, porovná "skájlajnu" Toronta a Prahy, vhrne zběžný pohled na lidské sny – ať už soukromé, nebo vnucené systémem a – v neposlední řadě – i na literární vzory, které utvářejí, ale i imitují naše životy. Všechny tyto motivy jsou pak v knize rozpracovány do komplexní skladby, v níž se hlavní téma střídá s četnými variacemi¹⁶.

Na poslední stránce najdeme dopis od vyprávěčova dávného přítele Lojzy, který neumí pravopis, ale jehož loajalita přetrvávala přes všechny politické změny, a kterou nenarušil ani vyprávěčův odchod do emigrace, ani to, že je dnes u mocných v nemilosti. Lojza, naivní prostáček, proplová zdárně všemi režimy, od nejpravdivějších po nejlevicovější, neboť pokaždé znovu horlivě a bez postranních úmyslů přijímá nový systém hodnot a s ním i nový jazyk. Jeho poslední dopis, datovaný 7. března 1975, je obdobou jeho dopisu prvního. Oba píše Lojza z Karlových Varů, kde je na státem placené zotavené,

jenomže ho tam pokaždé vyslal jiný režim. V roce 1942 ho tam poslala "akse od Říšského Proktora Rajnarda Hajdrycha pro dělníci", v roce 1975 je na odborovou rekreaci vyslán socialistickým státem. Jeho dopisy jsou odvážnými parodiemi sémiotického kódování a představují dva lingvistické systémy a s nimi ideologii dvou režimů. Tak jako Havlův Hugo v *Zahradní slavnosti* i Lojza se naučí užívat příslušné hantýrky a kromě drobných všelidských trápení – žije šťastně až do smrti. "*Příběh inženýra lidských duší*" je dílo, jehož nesmírné bohatství je dosud z větší části nedoceněno. Ale za jeho vrcholný úspěch považuji jeho zacházení s jazykem, který utváří představu člověka o sobě a o světě, v němž žije.

Tyto různorodé, vysoce originální texty (každý z nich otvírá nové cesty ve svém literárním žánru) mají, jak už jsem řekla v úvodu, jedno společné.

Dosud jsem se ve svých poznámkách snažila spíše ilustrovat to, jak individuální rysy každého z textů odrážejí génius svého autora. To, co je spojuje, je jejich jedinečný podtext – podtext zotročený v realitě. Na jedné ze svých četných pochůzek spojených s vydáváním nezávislé české literatury prochází možná Vaculík kolem domu na Staroměstském náměstí, v němž strávil dětství vypravěč Klímova *Soudce z milosti*. V jeho nepostradatelné aktovce se možná právě nachází výtisk Škvoreckého *Příběhu inženýra lidských duší* anebo Kunderovy *Knihy smíchu a zapomnění*. A třeba tam leží bok po boku s jeho vlastním *Snářem*, o kterém se hned na první stránce zmiňuje Grušův *Dotazník*, a to ještě v souvislosti se Škvoreckým, který ho vydal ve svém nakladatelství v Torontu. Různé aspekty pravdy osvětlené v těchto pěti knihách, jako by

vytvářely kouzelnou síť, která zachycuje vědomí čtenářů všech vrstev a původu a nutí je, aby zkoumali a znovu definovali svůj postoj k dějinám, jichž jsou svědky, k literatuře, kterou čtou, k hodnotám, které jim jsou předkládány, k vlastnímu občanství. Anebo, podíváme-li se na to všechno z jiného úhlu, vidíme každý z těch textů jako jeden prst přejíždějící citlivě po různých složitých vrstvách života ve střední Evropě. Ale ve všech proudí stejný životní duch a všechny – abych dokončila obraz, který se mi stále naléhavěji nabízí – všechny patří k jedné a téže ruce.

Poznámky:

1. Zevrubný a citlivý rozbor moderního českého románu najdete v knize Heleny Koskové *Hledání ztracené generace*, Toronto: Sixty-Eight Publishers, 1987.
2. Ivan Klíma, *Soudce z milosti*, Londýn: Edice Rozmluvy, 1986; německy *Der Gnadenrichter*, přel. Alexandra Baumruckerová, Christiane Aurasová a Helena Kolorová, Hamburk: Hoffman und Campe (Edition Reich), 1979.
3. Jiří Gruša, *Dotazník aneb modlitba za jedno město a přítele*, Toronto: Sixty-Eight Publishers, 1977; anglicky *The Questionnaire*, přel. Peter Kussi, New York: Vintage Books, 1983.
4. Josef Škvorecký, *Příběh inženýra lidských duší*, Toronto: Sixty-Eight Publishers, 1977; anglicky *The Engineer of Human Souls*, přel. Paul Wilson, Toronto: Totem Press, 1984.
5. Milan Kundera, *Knihy smíchu a zapomnění*, Toronto: Sixty-Eight Publishers, 1981; anglicky: *The Book of Laughter and Forgetting*, přel. Michael Heym, New York: Alfred A. Knopf, 1980.
6. Ludvík Vaculík, *Český snář*, Toronto: Sixty-Eight Publishers, 1983; německy: *Tagträume: alle Tage eines Jahres*, přel. Alexandra Baumruckerová, Hamburk: Hoffman und Campe (Edition Reich), 1981.

---

7. Toto jsou slova Eliase Canettiho: "Die Welt is nicht mehr so darzustellen, wie in früheren Romanen." *Gespräch mit Elias Canetti* v knize Manfreda Durzaka *Gespräch über den Roman*, Frankfurt/M.: Suhrkamp, 1976, str. 103.

8. Michel Butor, *The Novel as Research*, anglický překlad Gerald Fabian, ve sborníku *The Novel Today* (sestavil Malcolm Bradbury), Glasgow: Fontana/Collins, 1977, str. 51.

9. Doris Lessingová, předmluva ke knize *The Golden Notebook*, London: Michael Joseph, 1972, str. IX.

10. Philip Roth, *Writing American Fiction* in: *Reading Myself and Others*, New York: Farrar, Strauss and Giroux, 1975, str. 123.

11. "Ich tendiere nur zu dem scheinbar Unpolitischen." *Gespräch mit Heinrich Böll* in: Durzak, op. cit, str. 133.

12. Virginia Woolfová, *A Writer's Diary*, redigoval Leonard Woolf, Londýn: The Hogarth Press, 1954, str. 141.

13. Milan Kundera, op.cit. str. 68.

14. Vladimír Nabokov, *Speak Memory – Autobiography Revisited*, New York: Paragon Books, 1979.

15. Elias Canetti, *Der Beruf des Dichters* in: *Das Gewissen der Worte*, Frankfurt/M.: S. Fischer, 1981, str. 285.

16. V anglickém překladu román začíná zmíněnou pasáží (nikoliv Lojzovým dopisem).

Jan Vladislav

ODPOVĚDNOST JAKO SPISOVATELŮV OSUD

1.
Ptáme-li se po právech člověka, musíme se vždy také ptát po jeho povinnostech. Mluvíme-li o svobodě, musíme mluvit vždy také o odpovědnosti. Jsou to dvě strany jedné mince: čím větší právo si osobujeme na její líc, na svobodu, tím větší jsou naše povinnosti k jejímu rubu, k odpovědnosti. Tyto často zapomínané axiomy platí nepochybně pro všechny, jsou však dvojnásob platné pro vzdělance, kteří mají v *obci* už od antiky osobité místo. I když v ní přímo o moc neusílují, ve skutečnosti ji svým způsobem mají. Je to ovšem moc svého druhu; její těžiště leží zpravidla vně zavedených mocenských orgánů, a právě to je patrně jeden z hlavních důvodů, proč ji tyto orgány pokládají za zvlášť nebezpečnou, ačkoli jde o moc, která nemá jiné prostředky než

slovo, myšlenku. Prvním známým příkladem takové moci vně moci byl nepochybně Sókratés; ale athénský filozof není jen archetypem svobody, je také vzorem odpovědnosti. Jeho odpovědnost je ovšem odpovědnost svobodného člověka, která se zdráhá řídit se cizími příkazy a dává přednost vlastnímu svědomí. Je to odpovědnost, která se odmítá vztahovat k moci, protože jejím úběžníkem je pravda.

Přes všechny rozdíly, dané tisíciletým vývojem, tato základní situace trvá v podstatě dodnes. Došlo-li k nějaké změně, pak nespíš v tom, že se problém v moderní době, v minulém a našem století, z řady příčin zobecnil a vyhrotil. Na jedné straně výrazně vzrostly nároky vzdělanců na svobodu myšlení a tvorby – a jejich obory, věda, filozofie, umění, literatura, skutečně také postupem času dosáhly dosud nevídané autonomie; na druhé straně ovšem vzrostly i požadavky, jež na ně klade společnost, a prostředky, jež může moc nasadit a také v mnoha režimech nasazuje, nejen aby si je podřídila, ale také a především aby jich využila pro své cíle.

Stručně řečeno, jestliže jedna strana nepřestává zdůrazňovat hlavně práva a svobodu, vymáhá druhá strana především povinnosti a odpovědnost.

Na povinnosti, na odpovědnost ovšem nezapomínají ani vzdělanci, a protože je řeč o literatuře, tedy spisovatelé. Uvažují o ní tak či onak znovu a znovu bez pobízení sami, z vlastní iniciativy, přinejmenším právě tak často jako jejich mentorové, kritikové a třeba i soudci z druhé strany. O uznání takové odpovědnosti nejde; co je jádrem stále ožívajícího sporu, případně vy slovených konfliktů, které občas ohrožují sám život literatury i jejích tvůrců, je stará sokratovská otázka, *k čemu se má ta odpovědnost vztahovat.*

Společnost, včetně značné části spisovatelů samých, má sklon odpovídat na tuto otázku hoto vými floskulami o *službě*, zejména o službě *společné věci*, kterou se může rozumět opravdu cokoliv. V minulém století se jí u nás, ale nejen tam, rozuměla především věc národní, často v tom nejprimitivnějším smyslu posluhování okamžitým potřebám, jež se vytyčovaly především vně literatury. Krátce, poezie K. H. Máchy nebyla jediná, jež byla ve jménu takového programu s posměchem vykazována z *pravé literatury*, dílo B. Němcové nebylo jediné, jehož pravé dimenze zůstaly z týchž důvodů dodnes do značné míry zastřeny.

Podobných programů, jež z nejrůznějších ideologických nebo politických důvodů zdůrazňují s menší či větší otevřeností především služebnost literatury, se u nás za posledních sto let vystřídala řada. Poučí nás o nich kterákoli příručka literární historie, jakmile ji přečteme z tohoto hlediska. Ale ani fakt, že se na jejich formulování a prosazování podíleli často sami spisovatelé, nemění nic podstatného na tom, že jde

o programy a požadavky vnášené do literatury zvenčí, a tedy bez ohledu na skutečný, vnitřní smysl její existence.

V dobách, kdy může svobodně existovat nebo soutěžit víc takových programů, to nakonec není nic dramatického. Spisovatelé mají vždy možnost nejen volit mezi nimi, ale také je odmítat a hledat podle svého nejlepšího vědomí a svědomí vlastní cestu a odpovědnost, aniž tím podstatně ohrozili svou spisovatelskou, nebo dokonce občanskou existenci. I když přitom občas dochází ke konfliktům s mocí, jsou spíš výjimečné a většinou bez vážnějších důsledků. Odsouzení *Květu zla* nejenže zvýšilo zájem o dílo, ale dokonce přispělo k jeho přepracování a zdokonalení ...

Zcela jiná je ovšem situace v režimech, jež prohlásily ten či onen program za obecně závazný. Jeho přijetí, třeba i upřímné, vede nutně dříve či později buď k nepřekonatelným vnitřním konfliktům, nebo k rezignacím; jeho odmítnutí znamená víceméně otevřené utkání s mocí a se vším, co to s sebou nese, od radikální cenzury, jíž je zákaz publikování, až po její ještě radikálnější formu, jíž je posílání spisovatelů do pracovních táborů nebo vězení. Názorné příklady toho všeho lze snadno najít v historii české a slovenské literatury posledních čtyřiceti let.

Tato historie je také historií řady oficiálních interpretací spisovatelských povinností a odpovědností, jež ve svých projevech na různých konferencích nebo sjezdech tlumočili představitelé moci, zejména Ždanovův věrný, byť ne zrovna nadaný žák Ladislav Štoll. Jeho interpretace spisovatelských povinností je jen zběžně renovovanou obměnou osvědčených schémat minulosti: spisovatel je opět odpovědný lidu, tentokrát ovšem reprezentovanému proletariátem, či přesněji jeho avantgardou, stranou, stranickým

vedením, politbyrem, generálním sekretářem. Stručně řečeno, počátkem padesátých let byla i u nás hlavním měřítkem veškeré intelektuální odpovědnosti "oddanost" J. V. Stalinovi. Největší vinou několika předních českých básníků byla proto skutečnost, že ve svém díle *ne našli slova verše pro Stalina*, jak jim vytýká doslova L. Štoll ve svém kritickém, nebo spíš prokurátorském projevu *Třicet let bojů za českou socialistickou poezii* (Praha 1950, str. 83).

Tato stará osvědčená schémata o povinnostech a odpovědnosti spisovatelů přežívají však i na druhé straně barikády. Jedním z dokladů je úvaha *Hnutí občanské svépomoci – kriticky*, jež vyšla o dvaatřicet let později ve *Svědectví* (Paříž 1982, č. 66, str. 263 a d.) a jejíž pseudonymní autor Martin Středa věnuje značnou pozornost mimo jiné i smyslu a poslání naší neoficiální literatury. I když Středa nepochybně nesdílí Štolovy politické názory, jeho představy o literatuře jsou právě tak utilitární jako představy někdejšího stranického ideologa. M. Středa vytýká české neoficiální literatuře, že nepůsobí dost "aktivně buditelky", že postrádá "mobilizující étos", že v ní neexistuje "společný program ani společný pohyb určitým směrem"; a příčinu toho všeho vidí v tom, že spisovatelé hájí především "své stavovské prerogativy", zejména *svobodu projevu*, a že "jejich největší potřebou a největší radostí je formulace vlastních myšlenek". Poslední věta říká vlastně všechno: podle Středy je zřejmý úkolem, ba povinností spisovatele formulovat myšlenky, jež mu předkládá někdo jiný, povolanejší, *ideolog* ...

Jak je vidět, straničtí funkcionáři nejsou sami, kdo si osobují právo rozhodovat o povinnostech naší literatury a opovědnostech jejích tvůrců. Od lidí tohoto druhu se tedy o skutečném smyslu

spisovatelovy práce a odpovědnosti nedovíme nic. Chceme-li se dovědět něco podstatného, musíme hledat jinde, například u filozofů, jako byl Jan Patočka, který se tímto problémem zabýval v úvaze *Spisovatelova věc*. Stať je jednou z "devíti kapitol o problémech světových i českých", jež tvoří knihu *O smysl dneška*, která byla r. 1969 ještě vytištěna, ale pak okamžitě zničena; skutečného vydání se kniha dočkala teprve letos v březnu, kdy ji exilové nakladatelství Rozmluvy vydalo k desátému výročí filozofovy smrti.

Patočkova úvaha vychází ze zcela prostého, ale právě proto často přehlíženého faktu, že spisovatelovou věcí je především *literatura*, "písmem zachycený slovesný projev", jehož nástrojem je jazyk. Není to ovšem jazyk běžného kontaktu a informace, s nímž se setkáváme v dopisech, dokumentech, novinách; a není to ani jazyk pojmů a přesných definic, běžný ve vědě a ve filozofii. V literatuře jde podle Jana Patočky o třetí cestu, jíž je "úsilí o životní smysl, o jeho výslovné zachycení prostřednictvím přirozeného jazyka". Krátce, "spisovatel-umělec není... pouze člověk s fantazií a s 'idejemi', který vytváří slovesné útvary, příběhy, inkarnace ideových konceptů; spisovatel je *odhalovatel života*, životního smyslu v celku i jednotlivostech".

Ale to není všechno; podle Jana Patočky totiž spisovatel není jen "odhalovatelem života", on je také uchovavatelem, "správcem ... neroztříštěného, osobně uskutečnitelného životního smyslu". To je také důvod, proč literaturu nemůže zastoupit "žádná jiná duchovní činnost, věda, filozofie, náboženství". A v moderním světě s jeho rostoucí "specializací a individuálním tříštěním" pak význam spisovatelství roste tím víc, čím vyšší je "potřeba kompenzace a při-

pomínky životního celku, celistvého vztahu k univerzu”, protože právě ”tuto celistvost hájí literatura na prvním místě”.

Odpovědnost vyplývající z takového pojmání literatury je zcela jiná než ta, kterou na spisovateli vymáhá ideolog nebo politik zvenčí podle svých zájmů a cílů. Je to odpovědnost, která vyplývá z vnitřního smyslu literatury jako úsilí odhalovat život a připomínat nebo hájit jeho celistvost. Do tohoto úsilí lze zcela přirozeně zahrnout všechno, co se v životě nachází, tedy například i politické či jiné angažování, ovšem s tou podmínkou, že v literárním díle zůstane podřízeno onomu podstatnému smyslu, jak o něm byla řeč. Krátce, i spisovatelova odpovědnost je odpovědnost svobodného člověka, která se zdráhá řídit cizími příkazy a dává přednost vlastnímu svědomí; je to odpovědnost, která se odmítá vztahovat k jakékoli moci, protože hledá svůj úběžník v pravdě.

Česká paralelní literatura to ilustruje řadou pozoruhodných příkladů. Patří k nim nepochybně i dílo Václava Havla, v němž má téma odpovědnosti v různých obměnách ústřední postavení; dalo by se bez nadsázky říci, že je hlavní postavou nejen mnoha jeho her, ale i většiny jeho esejí. Jedna z nich se dokonce tématem odpovědnosti zabývá výslovně. Je to úvaha o románu *Český snář* a jeho autoru Ludvíku Vaculíkovi, na němž Havel demonstruje nejen Vaculíkovo, ale i své vlastní pojetí spisovatelovy úlohy v moderním světě. Pro Havla, podobně jako pro Vaculíka, je východiskem veškeré tvorby osobní konkrétní zkušenost života, přes níž vede cesta nejen k patočkovskému odhalování ”životního smyslu v celku i jednotlivostech”, ale také k oné obhajobě ”životního celku, celistvého vztahu k univerzu”, o níž je řeč v esejí *Spisovatelova věc*. Toto odhalování životního smyslu a obhajování

životní celistvosti má ovšem u nás nezbytně i řadu mimoliterárních aspektů, souhrnně označovaných jako *disidenství*; je však třeba vidět, že i tato stránka věci vyplývá především ze spisovatelovy základní odpovědnosti k jeho věci, k literatuře, k psaní.

2.

”Ve svém psaní,” připomněl Václav Havel před časem znovu a výslovně, ”jsem vždycky vycházel z toho, co znám: ze své zkušenosti s tímto světem, v němž já žiju, a ze své zkušenosti se sebou samým. Vždycky jsem psal zkrátka o tom, čím žiju, co vidím, co mne zajímá a trápí – vycházet z něčeho jiného bych snad ani neuměl. Vždycky jsem ale při svém psaní doufal, že svědectvím o určité konkrétní zkušenosti světa se dotknu čehosi *obecně lidského*, že to konkrétní je jen cestou a způsobem, jak vypovídat o lidském bytí vůbec, o člověku v dnešním světě, o krizi soudobého lidství – tedy o něčem, co se tak či onak dotýká všech.”

Když Václav Havel psal tyto řádky, měl na mysli především svou divadelní tvorbu a obracel se především k příštím inscenátorům své tehdy nové hry *Largo desolato*. Ale autor *Larga* není jen dramatik; i když se tomu brání a co chvíli zdůrazňuje, že není filozof a že jeho ctižádostí není ”budovat nějaký pojmově závazný systém”, Václav Havel je dnes nepochybně také jedním z představitelů českého nezávislého myšlení, a to myšlení založeného na konkrétních, osobních zkušenostech člověka, který volil tu nejnesnadnější svobodu, svobodu žít a myslet po svém ve své vlastní zemi. A tak jeho úvaha o prvotním východisku jeho psaní charakterizuje nejen základní ráz jeho dramatických prací, ale také zcela osobitý rys druhé poloviny jeho díla, jeho esejů, jejichž počet a význam neustále roste.

U dramatického autora, jako je Václav Havel, žijícího v zemi, jako je Československo, je takový vývoj zcela pochopitelný. Ve světě, kde divadlo, společenské umění *par excellence*, nemůže už dlouhá léta, ba desetiletí, vykonávat svou základní funkci všeobecné a stále obnovované katarze, je povážlivě ohrožena také sama *raison d'être* dramatikovy práce a Havel si toto ohrožení uvědomil na základě osobní zkušenosti zvláště brzy a zvláště ostře. Věděl odedávna z vlastní praxe nejen, že "divadlo je ze všech uměleckých žánrů nejtěsněji vklíněno do konkrétního prostoru a času", ale také že dramatik bez divadla je "něco jako pták bez hnízda; je zbaven svého nejvlastnějšího domova, živné půdy onoho společenského 'tady' a 'ted'", z něhož a do něhož píše, skrze něž jeho práce teprve ožívá a stává se sama sebou, jímž se bezprostředně živí a bez něhož jako by téměř ztrácela smysl".

Aby mohl hájit ohrožený smysl své práce a vlastně své existence, aby mohl reagovat na svízelnou situaci umlčovaných umělců, která je pro dramatika vzhledem k povaze jeho tvorby ještě svízelnější, krátce aby nebyl odkázán jen na svůj autentický, ale také nejistý nástroj, psaní her, divadelní autor je dnes v jistých zemích, k nimž patří i Havlova vlast, nucen hledat ještě další možnosti, jak říci své slovo. To je nepochybně jeden z hlavních důvodů, proč se i Václav Havel už léta znovu a znovu vrací k otevřené, volné, proteovské formě eseje, která mu dává možnost, aby se ke svému publiku zejména v kruzích české a slovenské neoficiální kultury, ale i mimo ně a také v zahraničí obracel přímo, bez prostřednictví oné složité a nejisté mašinerie, jíž je v mnoha režimech divadlo a vůbec každé masové médium, řízené, kontrolované a cenzurované mocí.

To jistě neznamená, že by snad Havel rezignoval na divadlo; jeho nedávné hry, tragikomické *Largo desolato* a faustovské *Pokoušení* ukazují, že je tomu právě naopak, že divadlo pro něho zůstává i nadále nejen středem jeho životního zájmu, ale také privilegovaným místem k výpovědi o tom, "co se tak či onak týká všech". A zrovna tak se nedá říci, že českého dramatika zaujaly možnosti eseje teprve v poslední době; vyzkoušel si je se zdarem už v 60. letech, souběžně se svými prvními hrami. Je však nepochybné, že počet a význam jeho esejí vzrostl právě v 70. a 80. letech, v době postupující normalizace, ale také přibývajících zkušeností s novou mocí a jejím nepřiznaným, byť stále důslednějším a také hrozivějším úsilím vymazat individuální i kolektivní identitu Čechů a Slováků.

Právě v tomto kontextu dostala řada Havlových esejů často až manifestační dimenzi. Jeho *Otevřený dopis dr. Husákovi* o entropii v politice z roku 1975 znamenal nepochybně jeden z mezníků v historii české duchovní rezistence 70. let a předznamenal její vyvrcholení, jímž bylo *Prohlášení Charty 77*. A bylo jen přirozené, že k inspirátorům tohoto *Prohlášení* a k prvním mluvčím hnutí Charty 77 patřil také Václav Havel: i to vyplývalo z jeho postoje, postoje člověka, který se ve svém myšlení a psaní, ve svých hrách tak jako v esejích snaží důsledně odpovídat na konkrétní, osobní zkušenost se světem a sebou samým.

Zkušenost, o níž jde, není ovšem jen cosi trpného, cosi, co přichází samo; není to jen cosi, co se týká pouhého *vědomí*. Je to také, ne-li především, cosi, co přivoláváme, co si připravujeme do značné míry sami svým souhlasem či nesouhlasem se světem, ve kterém žijeme; je to cosi, co zavazuje naše *svědomí*. Václav Havel o tom hovoří podrobně v dalším důležitém esejí *Moc*

bezmocných z roku 1978; ústředním tématem této rozsáhlé úvahy je otázka *života v pravdě* a *vyšší odpovědnosti* každého jednotlivce kdekoli na světě, ale zejména tam, kde je identita člověka ohrožena nejvíc, a to nejen mocí, ale také jím samým. Ani tentokrát to není pouhá nová abstraktní spekulace na staré téma; i tentokrát máme před sebou především naléhavé svědectví o určité konkrétní zkušenosti světa, tak jak ji v 70. letech prožívali – a dodnes prožívají – v Československu prakticky všichni. Autor *Moci bezmocných* ji pouze popsal a shrnul, aby ukázal, k čemu vede, případně k čemu zavazuje, a to nejen ty, kdo jí prošli, ale i všechny ostatní: i tentokrát jde o esej, to znamená o *pokus* dotknout se pomocí konkrétního svědectví "*čehosi obecně lidského*" a "vypovídat o lidském bytí vůbec, o člověku v dnešním světě, o krizi soudobého lidství".

Za konkrétní zkušenost světa a konkrétní svědectví o ní se však platí. Potvrzuje to i zcela zběžné *curriculum vitae* Václava Havla, "třídní ostrakismus", který mu v mládí nedovolil ani řádně vystudovat, dlouhodobé šikanování, které se během normalizace změnilo ve vyslovené pronásledování, dva procesy, které proti němu vedl režim, trest čtyř a půl roku vězení, z kterého odpykal tři roky a osm měsíců, než byl těžce nemocný v únoru 1983 podmínečně propuštěn. V zemích jako dnešní Československo jsou ovšem podobné příběhy spíš banální než výjimečné a mají význam především pro osobní historii postižených. U Václava Havla však poznamenaly hluboce nejen jeho život, ale také a především jeho dílo, a to tím, že znovu a drsně obnovovaly autorovu konkrétní zkušenost se světem a sebou samým, zkušenost, která způsobuje, že východisko – a také cíl – všeho jeho psaní, mám teď na mysli zejména jeho eseje,

není nikdy ryze spekulativní nebo abstraktní. Naopak, i když nejsou prostě autobiografické, jeho eseje jsou vždy úzce spjaty s osobním prožitkem a taky to neváhají výslovně připomenout, jak se snadno přesvědčíme při četbě jeho *Politiky a svědomí* nebo *Thrilleru*; i když nemají nic z rétoriky, Havlovy eseje odpovídají neobyčejně výmluvně, naléhavě a přitom vždy konkrétně na neméně konkrétní a neméně naléhavě a výmluvně výzvy světa, ve kterém žijeme.

V té části světa, v níž žije Václav Havel, dostávají ovšem všechny takové výzvy i odpovědi na ně nevyhnutelně politický přídech. Byli bychom však na omylu, kdybychom jeho eseje redukovali jen na tuto nahodilou a příležitostnou složku. I když vycházejí zcela přirozeně z konkrétních okolností jisté doby a jisté země, i když pochopitelně reagují na specifické situace podmíněné jistým režimem, úvahy českého autora mají mnohem širší dosah a hlubší zaměření. V tomto smyslu o nich platí, co Havel napsal o svých hrách: "Kdyby mé hry byly považovány za pouhý dokument o určitém sociálním nebo společenském systému, považoval bych to za autorový neúspěch; pokud jim bylo naopak rozuměno prostě jako *zprávě o člověku* nebo *zprávě o světě*, považoval jsem to za svůj úspěch."

S Havlovými esejemi je tomu v podstatě také tak. Ani v nich nám autor nenabízí "pouhý dokument o určitém sociálním nebo společenském systému"; i v nich jde především o stále pokračující úvahu "o tíži lidského bytí; o těžkosti zápasu člověka o svou identitu s neosobní mocí, která mu ji chce vzít; o podivném rozporu mezi skutečnými možnostmi člověka a rolí, kterou mu jeho prostředí, osud i jeho vlastní práce přisoudily; o tom, jak snadno lze teoreticky vědět, jak žít, ale jak těžké je opravdu tak žít; o tragické nemožnosti, aby si porozuměli i lidé, kteří to

navzájem myslí se sebou dobře; o lidské samotě, strachu a zbabělosti; atd., atd., – a posléze ovšem (a to hlavně) o tragicko-komické a absurdní dimenzi všech těchto témat”. Kdybychom nevěděli, že tyto poznámky byly psány pro inscenátory hry *Largo desolato* z r. 1984, mohli bychom je pokládat docela dobře za komentář k některé z jeho esejí, například k *Politice a svědomí*, napsané počátkem téhož roku.

Svým způsobem představují tak Havlova dramata a eseje dva aspekty jedné a téže "věci": zatímco v hrách jsou připomenutá základní témata nazírána a pojednávána abych tak řekl zevnitř a tvoří podle autorovy vlastní charakteristiky "jakousi *hudební úvahu* o tíži lidského bytí", v esejích jsou tato témata nazírána a analyzována spíš zvenčí v jakési *klinické úvaze*, která je zároveň naléhavou výzvou k mravnímu obrození, k onomu "životu v pravdě", o němž se hovoří v *Moci bezmocných*, k "návratu člověka k sobě samému, ke své odpovědnosti za svět" a k prosazování "politiky jako praktikované mravnosti", jak je o tom řeč v *Politice a svědomí*.

Výzvy, které se ozývají z Havlových úvah, budou možná leckomu připadat naivní, nereálné, chimérické, zvláště v konfrontaci s tou podobou dnešního světa, která je tak sugestivně vylíčena v esejí *Thriller*; v každém případě je však jejich povaha taková, že by sotva mohly mít v dohledné době viditelné výsledky, o politickém úspěchu ani nemluvě. Autor *Politiky a svědomí* to dobře ví a dokonce to sám připomíná; ale právě tak připomíná i něco jiného, a to neobyčejně důležitou a prověřenou zkušenost, která ukazuje, že i v dnešním světě "jediný zdánlivě bezmocný člověk, který se odváží nahlas zvolat pravdivé slovo a který celou svou osobou a celým svým životem za ním stojí a je připraven za ně

tvrdě zaplatit, má kupodivu větší moc, byť by byl formálně jakkoli bezprávný, než v jiných podmínkách tisíce anonymních voličů”.

Český autor v této souvislosti uvádí ke konci svého eseje dva příklady, Alexandra Solženičyna a Jana Patočku. Řada by se snadno dala doplnit ještě dalšími jmény, nepochybně také Havlovým.

Václav Havel ovšem není a nechce být filozofem budujícím "pojmově závazné systémy"; je to však nepochybně autor, jehož myšlení a konání se vyznačuje něčím, co bych nejrady nazval železnou logikou, kdyby to nebylo cosi tak živého, organického a niterného. Ale ať už to nazveme jakkoli, je to zřejmě cosi velmi náročného, ba neúprosného, cosi, co ho nutí vydávat se znovu a znovu od konkrétní, osobní zkušenosti se světem a sebou samým ke konkrétní, osobní reflexi toho všeho a ke konkrétnímu, osobnímu souhlasu či protestu, to znamená ke konkrétnímu, *vlastnímu* svědomí. To je v hrubé zkratce řetěz hlavních témat Havlova myšlení a psaní; na konci tohoto řetězu je pak téma konkrétní, osobní odpovědnosti, odpovědnosti, kterou člověk nese, ale i volí – a také platí – jako svůj osud.

Téma odpovědnosti jako osudu patří možná v Havlově myšlení k nepříznavnějším, nejosobitějším a zdá se i nejosobnějším. Ozvalo se výslovně zejména v esejí, v němž český dramatik představuje zahraničním čtenářům poslední román Ludvíka Vaculíka, jednoho z těch, kteří rovněž zvolili tu nejnesnadnější svobodu, jakou si lze představit. Právě tato svoboda, svoboda žít a myslet po svém ve své vlastní zemi, je také hlavním, byť nepojmenovaným protagonistou Vaculíkova románu *Český snář*, o němž Havel píše a z něhož vychází, když načrtává portrét svého přítele. Ale každý portrét, jak víme, je

---

vždy také autoportrétem, a to platí i o Havlově skice k podobizně Ludvíka Vaculíka: i když to jistě nebyl záměr, je nepochybné, že v ní obzvláště zdůraznil rysy charakterizující také, ne-li především jeho vlastní příběh:

”Český snář se z tohoto hlediska jeví jako román o odpovědnosti, vůli a osudu; o odpovědnosti, která je – lze-li to tak říct – silnější než vůle;

o tragice osudu, vyrůstajícího z odpovědnosti; o marnosti všech pokusů člověka vysvobodit se z role, do níž ho jeho odpovědnost uvrhla; o odpovědnosti jako osudu.”

Odpovědnost jako osud; lepší devizu bychom pro Václava Havla – a pro většinu dalších autorů české paralelní literatury – sotva našli.

Říjen 1987

Jiří Gruša

PUTOVNÍ GHETTO JEJICH OSUD

Kdo se narodil v Čechách na sklonku třicátých let, může svůj základní životní pocit shrnout pod šifru putovní ghetto. Může ho také popsat jako přehlídku trojnásob ztraceného času.

Myslím tu samozřejmě na Čecha literáta, který určité otázky svého povolání zodpověděl určitým způsobem. Netvrdím, že se něco podobného nedá zažít i jinde. Upozorňuji prostě na osobní omezení toho, co mám na srdci.

Ztracený čas známe všichni. Ten klasický (*le temps perdu*) bychom mohli popsat jako minulost, která se udála v neshodě s naším plánem. Mohli bychom ho označit za jakési věčné Jinak, za neodvratně narůstající zcizení našich životů. Na začátku jsme pouhý plán, na konci holý fakt. Ba ještě lépe: holé faktum, totální skutečnost, avšak ve své totalitě už i neskutečná.

Tohle je známá trivialita, které se ovšem od nepaměti snaží čelit – inu literát. Aby ta nepaměť náležitě vynikla, nazvěme ho pěvec bylin, specialista na Bylo a jeho záchranu. Protože Češi jsou z podstatné části svého bytí také Kelti, říkejme mu klidně bard.

Nuže, dokud bard pracoval pouze v oblasti tohoto ztraceného času, dokud vytvářel společně

sdílenou fikci trvání někdejších skutků, nehrozilo mu ghetto jako trvalá instituce jeho vezdejšího bytí. Byl žádán. Zapomenutelné činy se jeho pomocí vynořovaly z onoho nic a nikde, kam po zákonu plynou. To on stával před kráterem orku, lovil je a činil je opakovatelnými v slow motion slova. Zpomaloval jejich zánik. Dalo se nahlédnout do jejich plánu. Dalo se hanit či chválit, dalo se napodobovat žádoucí.

To se líbilo králům, v jejichž rukách ležely přítomné skutky. A králové povyšovali bardy – většinou syny z nižších vrstev –, dovoľovali jim sedat vedle sebe.

Však pěvci vždy naleznou toho, kdo by rád před družinou uslyšel chválu svých předností a zachoval takto věkům svou chrabrost. Vždyť jinak pomíjí všechno, den plyne a život se ztrácí, ale ten, jemuž platila píseň, dochází poct a pod nebesy potrvá jeho sláva.

Cituji volně, jde o staroanglický epos, který mě kdysi zaujal tou sebevědomou mluvou mágů slova.

Oni však znali i své hranice. Nepochybovali, že vláda nad přítomným časem patří v zásadě do královských rukou. Do rukou knížete, který – jak slovo ukazuje – mohl být také knězem. A ne-

napadlo je, že by budoucnost neměla zůstat obo-rem proroků.

Pěvcům bylo svěřeno tišení živelů, krocení divé zvěře, krátkodobé uhraňování lidí i strašidel. Byly to kousky velmi užitečné. Starořecký Arión třeba, když upadl mezi piráty a směl před popravou projevit poslední přání – už to byla protekce – požádal chytře o dovolení "malounko zapět při lyře". Lupiči byli krásou jeho přednesu přímo omráčeni a pěvec se mohl dát na útěk. Ujel jim na delfínu, aby tak zahájil dlouhou řadu živočišných dopravních prostředků používaných jeho následovníky a nástupci.

I v těchto idylických dobách byli bardí pobí-jeni či posílání houfně do exilu (jako ostatně i autor našeho citátu básník Ovidius), nicméně vnucená izolace pro ně jako pro lidský druh se ještě nekonala. Jakási separace, založená na pěveckém umu, řečeno moderně, na jejich know how, tu sice byla, měla však právě jen tento ce-chovní charakter. Tvořili prostě spolek těch, kdo vědí, jak udělat pohádku. Měli tedy *science of fiction*, neunikalo jim ale, že navzdory sugesci zpřítomnění uplynulého musela celá minulost vypadat také jinak. Neboli, že každý příběh je už v samém jádru narušen tím, že vypravěč není skutečným pánem času. Že však pán času, božstvo, bohové mu schopnost fikce svěřují (odtud ta hrdost dávných básníků) za nějakým svým vlastním účelem.

Tato téměř metodická skromnost trvala – ale-spoň v mých zeměpisných pásmech – až do okamžiku, kdy arionovského delfína vystřídala romantická labuť. Když se Richard Wagner chopil starého námětu, aby podal svou verzi moci a poslání pěvce, nechává Lohengrina (barda v rytířském převleku) "sestoupit k lidem". Pěvec je tu nejenom rytíř, ale i polobůh. Když se mu "zachce ženy", dojde si pro ni. Nečiní mu samo-

zřejmě nejmenší potíže vybrat si rovnou paní královského rodu. Diskrétně, ale nepřehlédnutelně klade tu taktó nárok na pozemský trůn. Trápení má pouze královna. Závist smrtelníků, vyvolaná mocně vyzařující božskostí rytíře, ji nutí a nutí porušit podmínku, pod níž ke svazku došlo. Náš Orfeus – nemylme se, máme tu co činit s orfeovskou bájí – nesmí být totiž na určité věci tázán. Například kým vskutku je: "Nie sollst du mich befragen!"... a když to jednou jeho žena přece jenom zkusí, dá se jí sice poznat, ale zároveň se od ní navždy odvrátí. Posupně se stáhne zpátky do svých výšin, zatímco ona klesá mrtvá žalem.

Jaká proměna, porovnáme-li tuto variantu s původní pověstí. Vzpomeňme si, Orfeus, který je pravým synem říčního boha a múzy výpravného básnictví, nemá nejmenší nárok na nesmrtelnost bohů! Vše, čeho se mu protekcí původu dostalo, je jeho zpěv. Jenom ten je božský, jen díky jemu se mu podaří proniknout do říše stínů. Jen skrze hudbu má možnost vyrvat od-tamtud svou milou, jestliže ... nu ovšem, nepřestoupí rituální zákaz. Ne uhádnout božské, nýbrž nepídit se po něm, se tu žádá. Jsem si skoro jist, že nešlo o jakési Orfeovo selhání či ohlédnutí z touhy ujistit se, zda milovaná bytost za ním vskutku kráčí, nýbrž že se daleko spíš jednalo o touhu nahlédnout (už tehdy!) bohům do kuchyně. Zjistit, jak se z mrtvého dělá živé. Odhalit hranici, na níž se tak děje. Trest za to byl krutý a stihl ovšem skutečného provinilce.

Co však nás zajímá nejvíce, jsou Lohengri-novy dva vpravdě revoluční postuláty: nárok na nebeský i pozemský trůn. Neo-bard chce vlád-nout času i skutkům. Aby se tyto nároky opravdu uplatnily, musí se z odborníka na Bylo stát odborník na Bude. Ze *science of fiction* – *science-fiction*, z pohádky o minulém – pohádka

o příštích časech. Ba ani tento krok ještě nestačí. Z Bude se musí stát Má být. Jules Verne jen výjimečně fascinuje i za pubertu. Aby se z patnáctiletých kapitánů stali argonauti zářných zítřků, je zapotřebí, aby se science-fiction proměnila ve *fiction science*. Neboli, aby se z uchváceného snílka, z muže futuristických vizí stal odborník na budoucnost, který dovede bezpečně stanovit prostředky směřující k jejímu dosažení. Však si jen na chvíli představme *Kapitál* napsaný à la Marxovy verše! Jistě by sdílel jejich osud.

Cechovní um bardů se tedy osamostatňuje. Možnost pouhého popisu skutků, domněnek o jejich plánu, se mění ve víru, že tento plán je znám. Z cechu na smysluplnou pohádku o ztraceném se stává družina specialistů fikce schopné znesmyslnět skutečnost.

Umělá přítomnost budoucnosti je jejich žánr.

Jestliže na začátku tohoto století můj krajan Rilke provázal smrt starých králů a jejich trůny bez dědiců jistou nostalgií a spíše s úžasem než militantně zvolal: "nebylo nic, než jsem to spatřil já" (es gab nichts, bevor ich es sah), jeden nadaný ruský fi-sci-onář už snoval tezi o zrcadlení "objektivní pravdy" objektivními zrcadliči a o její přeměně v "pravdu konkrétní". Čti: v pohádce o tom, že Bude už je.

Orfeus se místo do podsvětí vypravil na nebesa. Svět se však kupodivu začal zaplňovat podsvětními stíny. Stará chvilková jednota tří časů v uměleckém díle vycházela z uznání tří sice propojených, ale samostatných sfér. Minulost, podsvětí a pěvec patřili dohromady, přítomnost, čili zem, byla vyhrazena králi a budoucnost s nebesy se týkala věštce. Teprve za vlády trojjedného Orfea, který vyrostl v krále, věštce a strůjce bájí, se svět ocitá ve víru bezčasí.

Budoucnost je prohlášena za přítomnost, takže přítomnost se stává něčím neodvratně mi-

nulým, něčím, co chceme a posléze musíme zapomenout. A minulost? Inu, ta je zrušena jako taková.

Tam ale, kde plán i skutek se už napřed kryjí, kde možnost je prohlášena za skutečnost, za jakýsi podivný *actus purus*, se život jednotlivcům otevírá jen opticky. Jako plán ztraceného času, bludiště předem ztracených možností, život v Disneylandu, ba lépe a správněji: v potěmkinovské velevsi.

Toto je, co míním pod pojmem dvojnásob ztraceného času.

Zde začíná ghetto pro lidi slova, kteří z nějakých důvodů nejsou schopni prodělat proměnu v kralující proroky. Důvod je prostý, opakujete-li starou píseň, otřásá se nový svět v základech. Stojí totiž na lžijazyce scientistní fikce. Kdo se přidrží zakázaného či zapomenutého umu záchrany minula, vrací přítomnosti její práva a ponechá budoucnosti její temnotu. Její prázakladní, tajemnou, životadárnou temnotu. V chudobinci zářných zítřků je to věru zločin. A je to ovšem i cosi prázakladně židovského, neboť onen "přesný obraz budoucnosti" je tak vymezován ve své podstatě: jako "obraz sobě učiněný". Jako bůžek, kterému se hází lidské maso.

Promiňte osobní vzpomínku, která však s tématem velmi souvisí:

Vyšetřovatel se ptá vězněného autora, poté co probral už všechny možné i nemožné oblasti jeho trestné činnosti, jež by se dala označit za mluvení mimo "jejich jazyk".

"Jste žid?"

Obviněný je nesmírně překvapen. Ví, že ten druhý prošťáral, co se dalo, neboli že i na tuto velmi svéráznou variantu otázky po původu musel už dávno dostat zápornou odpověď. Je dokonce patrné, že dotaz byl učiněn skoro stydlivě.

Odpoví tedy:

”A proč myslíte?”

”No, že vy píšete tak ublíženě. Že se vás všechno tak týká.”

Všechno, přemítá autor, jak to? Týkal se ho jen jeden jediný příběh. Cosi, co vlastně už jakoby není.

Řekne smutně: ”Ne, jsem Slovan... Slovan jako vy, pane kapitáne.”

Ale uvědomuje si, že byl de facto poslán do ghetta. Ještě mu bleskne citát v hlavní slovanské řeči, výrok M. Cvetajevové vytrysklý nejspíš ze stejné zkušenosti: své poety židy.

Dobrá, i ghetto je koneckonců jakási adresa. A nemusí být tou poslední. A co je pro nás rozhodující, neposkytuje ještě zážitek času ztraceného do třetice. Mnozí v něm dokonce sní o krajinách, kde dosud minulost, přítomnost a budoucnost tradičně proudí svými katarakty a mísí se jenom zřídka. Ten sen se podobá mýtu o zlatém věku, který se uchoval zásahem božím. Některým se povede dostat se tam, ba někteří jsou tam odmrštěni.

Až to je okamžik, kdy dochází k tomu neočekávanému střetnutí s fenoménem, jemuž zde pracovně říkáme čas ztracený do třetice.

Venku se k vám totiž přihlásí místní lidé slov, kteří ve vás vcelku správně rozpoznají druha v řemesle. Protože však většinou už žijí v předtuše svého příštího významu, budou chtít, abyste jim potvrdil, že zápas o nebe je cosi daleko vznešenějšího než ten prastarý s peklem. Ba že jejich nepohodlí v přirozeném světě není jejich prapůvodní povolání, nýbrž – jak se vyjadřují – vada systému namířená speciálně proti nim.

A běda, budete-li trvat na svém.

I toto však bude jen první a nejpříjemnější z vašich bezradností. V dalším kole potkáte právě

provozovatele zdejší fikce a budou to oni, kdo váš zážitek s ghettem a z ghetta označí za čistě ”subjektivní” trauma, za jakousi statisticky dobře lokalizovatelnou autonehodu, která se ”objektivně” netýká správnosti směru, kudy se jelo a jede. Neboli, že váš dvakrát ztracený čas nemění nic na smyslu úsilí o uzemnění nebe, protože teprve oni mají kompas i přiměřené zbraně. Ať jste jakkoli trpělivý, jednou je pošlete kamsi. Ztuhnou, poodstoupí a na tu vzdálenost si všimnou – vaši žluté hvězdy. Také vy si jí všimnete. Sám jste ji až dosud neviděl, myslíte, že zůstala – nu prostě v ghettu. Teď ji jednou máte zas s sebou. Ghetto se změnilo v komediantský vůz, který posunujete světem.

Za čas postřehnete, že spolu s vámi v polích před městy či vesnicemi táboří i jiní vašinci. I napadne vás sestavit z nich veselou partu cirkušáků, o které sice není valný zájem, ale kteří si dopřávají alespoň jakési vzájemné družnosti. Nedobře se vám povede, neboť jiný je exil těch, kdo při zřizování domácí fikce zatím ztroskotali, a jiný těch, které do světa poslali jejich ráznější druzi. A ještě jiný těch, kteří se jednou přece jen chytili za nos. Napadne vás samozřejmě vsadit na muže a ženy stejného zážitku, jako je váš, neboť s těmi vás pojí víc než jenom společné tábořiště a společné kejkle. Přistihnete se při myšlence, zda oni snad, zda vy snad, nepředstavujete jakousi novou ”sůl země”, jakýsi paradoxní plán boží, křížící plány vyvratitelů světa. Zárodek příštího společenství, v němž se *faktum* stane, čím bývalo... avšak jste cvičen už nahmatávat svou neviditelnou hvězdu automaticky, nebude vám zatěžko i v této myšlence odkrýt starý profetický náboj, a tedy novou pohádku – zatím ještě potulného pěvce.

Neboť ptáte-li se mě na něco jiného než na cestu trojnásob ztraceným časem, chybí mi prostě

---

odpověď'. Jediné, co mě v té chvíli opravdu napadá, je jméno jakéhosi vyhynulého rodu ptáků: DIDUS INEPTUS. Nemotorný opeřenec, kterého chytali holou rukou. Così na vymření.

Že by tedy měli pravdu ti, kdo věří v přirozený výběr, který umožňuje, aby nositelé pravé budoucnosti se neocitli v situaci tak beznadějně? Už je slyším říkat: dobře vám tak, kdo se zabýváte záchranou minula, kdo zpomalujete jeho zasloužený zánik. Jste nepřáteli nejen zítřků, ale sami sebe. Nepříměřeně znásobujete beztak přirozenou bolest života. Každá minulost se přece vrací rozpomínkou a každá rozpomínka obsahuje jed. I ta nejkrásnější totiž oznamuje: "toto už není". Člověk, který umí chytit štěstí za cíp, je člověk okamžiku (Nietzsche). Anebo člověk, v němž "princip naděje" pracuje na plné obrátky (Bloch). Princip naděje, rozumíte! Živá možnost "konkrétní utopie", budoucnost teď v nás!

Teprve když slyším podobnou řeč, odhodlávám se přece jen k jakémusi zpola pozitivnímu závěru. Vede mě ovšem spíše škodolibost než přesná úvaha. K té první námitce pravím prostě: Ouha! Co když ten pěší pták, ten camfour vývojové řady, je onen nadčlověk, kterého jste hlásali včera. Zakrnělý, ale – dosud – tu. Neboť koho jsem viděl řídit se některou z nadčlověčích maxim, sypal do ghetta. A vůči té druhé floskuli

jsem zcela imunní. Kdo věří, že vrhne světlo v zítřek pomocí tohoto dynamitu, je mezi vyvraceči světa ten nejušměvavější. Mistr, který rozmnožuje vychutnávání *svého* okamžiku o radost z reálné možnosti podělat to ještě vlastním dětem. Neustálý zdůvodňovatel "ještě nejsoucího" (des Noch-Nicht-Seienden), užaslý nad tím, že *faktum* by se eventuelně dalo znetvořit už dopředu a jaksi do zálohy.

Ostatně, co jsem tu nazval minulostí, kterou zachraňuje bard, nejsou žádné "dějiny", není žádná "Geschichte", ale síť plná uvízlých věcí. Co uloví tradiční Orfeus, je nahodilé. Odkazuje to jako ryba k oceánu. Avšak v té nahodilosti je život sám a rozprostírá se oběma směry, dopředu i dozadu, do včerejška i zítřka.

Also sprach Ineptus: Nikoli princip naděje, nýbrž princip náhody. Ba lásky k nahodilému, tedy cosi jako nová *amor fati*, láska k osudu (jestli něco takového může cítit pěší pták) se tu hlásá. Tohle kdysi nietscheovské přitakání fatu, ať už přináší cokoli. Toto radostné, ano, bojovné *chci* svůj příběh, odvažuji se ho. Ono je také otevřeností do času, ale budoucnost míní temnou. Míní ji opět v celé její neproniknutelné tajemnosti ...

Že to zní divně, inu, co se dá čekat od tak divného tvora.

Paul Wilson

SOUČASNÁ ČESKÁ LITERATURA VE SVĚTOVÉM KONTEXTU

První, co mne napadlo nad četbou esejů Jiřího Gruši a Jana Vladislava, bylo, že oba používají stejného pojmu, ale každý v úplně jiném významu. Ten rozdíl je vlastně mnohem zřetel-

nější v anglickém překladu obou textů: v českém originále totiž oba užívají slova "osud", který v Grušově textu překladatel tlumočí jako "fate", zatímco v textu Vladislavově překládá tentýž překladatel totéž slovo jako "destiny". Ovšem tato dvě slova jsou si svým významovým zabarvením v angličtině na hony vzdálena. "Fate" v sobě nese tíhu osudového prokletí

(stejně jako jeho synonymum anglosaského původu "doom"), zatímco "destiny" je slovo lehké a optimistické, slibující naplnění. "Fate" naznačuje retrospekci; "destiny" hledí s nadějí do budoucnosti. "Fate" je osud, který trpně přijímáme; jdeme-li však svému osudu vstříc, je to "destiny".

Myslím, že překladatelovo rozhodnutí – tedy rozlišení významu, v němž je slovo "osud" použito v těchto dvou esejích – bylo uvážené a správné. Z Grušovy výpovědi – pokud jí dobře rozumím – mi vyzařuje přesvědčení, dost běžné ve střední Evropě, že totiž spisovatel, který od tamtud přijde na Západ, se nutně setká s neporozuměním, že ho lidé, po jejichž utopiích chtě nechtě šlape, kdykoliv mluví nebo píše z vlastní zkušenosti, označí za kazisvěta ("spoil-sport") nebo dokonce za odporného reakcionáře.

To, co Gruša píše, je všechno svatá pravda a já to mohu potvrdit z vlastní zkušenosti, ač nejsem ani Čech, ani spisovatel v exilu. Zdá se, že ve vědomí lidí došlo k podivné polarizaci a každé setkání s touto polarizací je samo o sobě šokujícím a traumatickým zážitkem, zejména pro lidi, kteří se domnívali, že ji nechali za sebou, když opustili střední Evropu.

Přednědávnm jsem v kanadském rozhlase slyšel rozhovor se ženou, která sama bez pomoci vede jakousi poradenskou službu pro emigranty přicházející do Kanady. Chilané, Tamilové, sikhové, utečenci z Íránu a ze Salvadoru, všichni mohou za ní přijít ve dne v noci a ona pomáhá, urovnává spory, intervnuje v jejich prospěch u úřadů, radí v rodinných záležitostech a vysvětluje jim podivné zvyklosti domorodců, aniž by z toho měla jakýkoliv osobní prospěch. A najednou tato laskavá a zřejmě bohatá dáma sladkým hlasem poznamenala, že nikdy nechtěla mít nic

společného s utečenci z Vietnamu, protože se domnívá, že měli zůstat doma a pomoci budovat svou vlast. Redaktor, který s ní rozhovor vedl, se nad touto ohromující a velmi nebezpečnou logikou ani nepozastavil, snad proto, jak říká Gruša, že takový postoj je dnes čím dál běžnější.

Grušova zkušenost, která, jak jsem se přesvědčil loni v zimě za své cesty po Evropě, je zkušeností mnoha dalších emigrantů, mne přivedla na myšlenku, že lidský mozek zachvácený utopickou ideou zřejmě vylučuje jakési intelektuální protilátky, jež mají za úkol okamžitě přispěchat na scénu jakékoli debaty či sporu a odehnat nakažlivé pochybnosti. Jednou z takových protilátek je i přesvědčení, že oběti komunismu jsou traumatizovány a že jejich výroky je tudíž třeba brát s rezervou.

To, co Gruša vidí jako osud (fate), lze chápat také jako problém, o jehož řešení je možno se pokusit. Pokud svou situaci považujeme za dílo osudu, domníváme se zřejmě, že s ní nemůžeme nic dělat. (Ale víme, že Gruša s ní něco dělá; že teď píše německy – a rád bych od něho slyšel, jak se mu to daří. Nebo je jeho příspěvek právě zprávou o tom?) Podíváme-li se pozorněji na selektivní dobročinnost té laskavé dámy a na hořkost do ghetta zahnaného exilového spisovatele, může se nám obojí jevit jako životní polohy, z nichž je možno pokročit dál a které tudíž nejsou fatální, osudové ani osudné. Jsem čím dál víc přesvědčen o tom – abych si vypůjčil myšlenku Václava Havla – že dělící čára mezi Východem a Západem už není jen geografická; že ji lidé nosí v sobě a že jedna a tatáž osoba (jako ta naše dobročinná dáma) může pobývat v obou dvou světech zároveň, rozpůlená tak vlastně proti své vůli. Na jedné straně její praktická dobročinnost je ukázkou právě té dobrovolné drobné práce, po které volají českoslovenští spisovatelé ve

svých textech a prohlášeních. Na druhé straně její ideologická selektivnost je příkladem té bezděčné mentality, kterou titíž autoři napadají. Chceme-li se pokusit překonat taková schizofrenní rozdvojení – tady stejně jako tam – musíme být schopni vidět obě strany dané osoby zároveň. Když se k takovému pokusu rozhodne spisovatel, bude mu zapotřebí jedné z prastarých dovedností spisovatelského řemesla: schopnosti vidět lidi a příběhy v jejich celistvosti, pohledem, který obsáhne celek a zaceluje trhliny.

Pokud uznáme duševní stav naší dobročinné dámy jako vážný problém, myslím, že pochopíme i to, jak se Grušův "osud-fate" může stát Vladislavovým "osudem-destiny".

Pro spisovatele na Západě – ať už je tu doma, nebo v exilu – existuje jedna cesta ven z ghetta, do něhož ho nutně zahání zúžené chápání jeho povolání: zanechat svůj minulý osud (fate) za sebou a vyjít vstříc svému osudu budoucímu (de-

stiny). V havlovském vidění, jak vysvětluje Vladislav, to znamená odložit veškeré představy o tom, co literatura smí a nesmí být, poslouchat jenom hlas vlastní odpovědnosti a jít, kudy nás provede.

Spisovatelovo prožívání světa nekončí překročením státních hranic, ani překročením hranice tak absolutní, jako je železná opona. Jakkoli je svět tady odlišný od světa tam, podstata odpovědnosti spisovatele zůstává nezměněna.

Slova Václava Havla, který v českém vězení přemítá o odpovědnosti, jsou schopna promluvit právě tak přímo a jasně k Saulu Bellowovi, jako slova Saula Bellowa, napsaná v jeho chicagské pracovně, jednou promluvila k Havlovi. Vladislavův postřeh – že hrdinou, hlavní postavou Havlových textů je vlastně odpovědnost – je správný. Už dlouho se mluví o tom, že západní literatura postrádá hrdiny. Mně tento Havlův hrdina připadá pro začátek docela dostačující.

Toronto, listopad 1987

SPISY JANA PATOČKY – DISKUSNÍ TRIBUNA

Erazim Kohák

POZNÁMKY K NÁVRHŮM NA SOUBORNÉ VYDÁNÍ SPISŮ JANA PATOČKY

Nerad se slovy vměšuji tam, kde nemohu přiložit ruku k dílu – a o případném souborném vydání spisů Jana Patočky mi je jasné, že skutečná práce nutně připadne lidem na místě, redaktorů ČSDS a vědeckým pracovníkům v Praze a ve Vídni. Proto své poznámky nepředkládám ani jako námět k diskusi, nýbrž jen jako paběrky z mnohaleté exilové zkušenosti k dispozici těm skutečně pracujícím.

Připadá mi nepochybně důležité, aby Patočkovy práce vycházely nejen v překladech, nýbrž též v českém originále, a především pro domácí čtenáře. Nemá-li naše myšlení poklesnout na úroveň povrchní publicistiky, je třeba, aby se právě dílo náročných autorů jako Masaryk, Rádl a Patočka dostávalo do rukou čtenářům, aby je četli, zamýšleli se nad ním, hovořili a psali o něm. Jenže Patočkovy dílo, jak poukazuje dr. Němec, z velké části buď nevyšlo než časopisecky či samizdatově, nebo nevyšlo vůbec a je dnes doma prakticky nedostupné. Ne snad pro tu hrstku odborníků, kteří se jím zabývají vědecky: ti už si přístup k textům najdou, doma

v samizdatovém souborném opisu, v zahraničí ve vídeňském archívu. Jde však o to, aby k Patočkovu dílu měl přístup i širší okruh vzdělaných, přemýšlivých, leč neodborných čtenářů a aby Patočkovu myšlení začalo pronikat právě do širšího povědomí české vzdělanosti. Dát Patočku do rukou čtenářům: to mi připadá jako přední úkol souborného vydání, a podle toho je, myslím, třeba je uspořádat.

K tomu bych ještě dodal, že zkušenost mě učí, že je dobře mít na vědomí, že tu jde skutečně o exilovou edici, vydávanou s omezenými prostředky a rozšiřovanou za obtížných podmínek. I to má svou specifikou. Vědecké edice v exilu, bez čtenářského zázemí, jsou nevyhnutelně hluboce ztrátové a odkázané na dobrou vůli a dobročinnost hrstky obětavých jedinců. Ta stovka či méně exemplářů, které se snad podaří prodat – za předpokladu maximálního odběru ze strany zahraničních knihoven! – nemůže zdaleka uhradit výrobní náklady, ani když všichni zúčastnění pracují gratis po večerech, pro dobro věci. Tím méně uhradí náklady na těch tři až pět set exemplářů, které putují bezplatně k čtenářům doma a jsou vlastním smyslem edice. Čtyřicet let v exilu mě naprosto odnaučilo věřit v ty mýtické "zámožné krajany" či "tajné fondy", které to prý zázračně uhradí. Víím, že spoléhat můžeme jen na to pramálo, co jsme sami schopni dát dohromady, a s tím musíme hospodařit co nejefektivněji.

Proto považuji za první podmínku úspěchu vyvarovat se vší megalomanie, všem velikášským plánům po vzoru různých mnohosvazkových Sebraných spisů V.I. Lenina či koho, které dnes zdobí zaprášené regály knihoven, a soustředit se na to, abychom dali čtenáři do rukou solidní svazky co nejdostupnější a nejaktuálnější. Nejde ostatně jen o meze našich výrob-

ních možností, nýbrž i o meze možností čtenářových. Exilová edice se tiskne pro čtenáře, ne pro knihovny. Domácí knihovny o Sebrané spisy Jana Patočky sotva v dohledné době projeví zájem a zahraničních knihoven, které objednávají vědecká díla v drobných jazycích, znám všeho-všudy asi patnáct. Vydáváme pro čtenáře, a ten si těžko může dovolit luxus mnohosvazkového díla. Pro zahraničního čtenáře představuje těžko únosnou investici. Domácí čtenář dostává sice knihy zdarma, avšak zápasí s jinými, ještě obtížnějšími překážkami. Je tedy nutno počítat s tím, že zájemců o celou řadu bude pramálo. Čtenáři si budou pravděpodobně vybírat jednotlivé svazky podle osobních možností a zájmů. Je tedy třeba vydání uspořádat tak, aby to bylo možné – aby čtenář mohl v jednom svazku najít Patočkovy nejdůležitější texty vztahující se k určitému námětu.

Z těchto obecných úvah mi začínají vycházet určité redakční zásady. První uznávají oba návrhy, Projekt I a Projekt II v *Actech* 1/87 a 2/87, totiž že vydání je třeba uspořádat tematicky. K tomu bych připojil druhou zásadu: že je třeba provést i další obtížnou volbu a rozlišit mezi texty prvořadě důležitosti, texty marginálními, zasvěcenými zvláštním zájmům, a konečně texty doplňkovými, jako jsou recenze, varianty a podobně.

Protože mám s obtížemi exilového vydavatelství dlouholetou zkušenost, považuji za nejlepší soustředit se na prvním místě na vydání tří či čtyř základních svazků Patočkových nejdůležitějších textů o nejvýznamnějších námětech, aby se plodné jádro Patočkova myšlení dostalo co nejrychleji a nejúčinněji do rukou čtenářů a do čtenářského povědomí – a mimochodem též vzbudilo zájem o svazky další. Samozřejmě doufám, že ty na sebe nedají čekat. Přesto celá moje

zkušenost naznačuje, že nejlepší přístup je začít tím, co je nejdůležitější a nejaktuálnější, pak pokračovat podle důležitosti, spíš než čistě chronologicky, neboť neznáme dne ani hodiny.

Náměty pro ty první tři či čtyři svazky – "The Basic Patočka" – mohou ovšem znalci na místě volit lépe než já: znají dnešní čtenářské zájmy. Sám bych se klonil k tomu, aby se první svazek, který dostane čtenář do ruky, soustředil na Patočkovy texty o Masarykovi, protože to je námět aktuální pro každého, nejen pro filozofy. Aby svazek nepřerostl meze únosnosti, rozlišil bych – zhruba tak, jako dr. Němec – mezi texty o Masarykovi a příležitostnými texty o českém myšlení a dějinách. Ty bych ponechal pro pozdější doplňkový svazek. Jako vůbec první svazek bych čtenáři předložil solidní soubor textů na námět, který je pro nás vždy zajímavý, a jako moto bych volil první část Patočkova článku z roku 1938 "Myšlenka vzdělanosti a její dnešní aktuálnost".

Pro druhý základní svazek bych volil námět osobní filozofie, zase zajímavý pro široký čtenářský okruh. Do svazku bych zahrnul výběr nejdůležitějších textů z těch, které Projekt II zahrnuje pod pěkným názvem *Péče o duši*. Volil bych zase jen texty nejzávažnější, aby čtenář dostal do rukou knížku nejen solidní, nýbrž i čtivou. Zbytek bych zase ponechal pro doplňkový svazek.

Třetí základní svazek bych věnoval Patočkovým nejdůležitějším textům z odborné filozofie, především rozboru přechodu od Husserla k Heideggerovi a obecněji od subjektivismu k asubjektivní fenomenologii. To jsou ovšem texty daleko techničtější a méně dostupné čtenáři-neodborníkovi. Představují však Patočkův nejcennější přínos k světové filozofii jeho doby a filozofické jádro jeho myšlení. Obzvláště pozdní, často cizojazyčné texty jako varšavská před-

náška "Der Subjektivismus der Husserlschen ... Phänomenologie", "Přirozený svět a fenomenologie", "Kartesianismus a fenomenologie" a další představují naprosto solidní prvořadou filozofickou práci. Do svazku bych zařadil (podle číslování Projektu II) čísla 141, 143, 145, 146, 147, 148, 163, 167 a 175; zbytek bych ponechal pro doplňkový svazek.

Konečně, kdyby se ukázalo jako možné vydat v prvním sledu základních textů ještě čtvrtý svazek, volil bych pro něj námět Umění a filozofie. To je obor, v němž se sám pramálo vyznám. Má však širokou zajímavost – redaktoři německého vydání, které dr. Němec sleduje v návrhu Projekt I, jej zvolili pro první svazek, aby na Patočku upozornili německé čtenáře.

Nevím, zda je to optimální volba: to záleží i na čtenářských zájmech, o nichž vím pramálo. Jsem však naprosto přesvědčen, že první tři či čtyři svazky by měly představovat solidní výběr Patočkových nejdůležitějších textů k námětům čtenáři nejbližším, aby i čtenář omezený zájmem či možnostmi na tři či čtyři svazky přece jen dostal do ruky celek základních textů – a aby to, co první svazky předkládají, představovalo takový základní celek, i kdyby z vydání dalších svazků sešlo.

Podobně jsem přesvědčen, že je důležité, aby se svazky základních textů orientovaly především na čtenáře a jeho potřeby, pak teprve na potřeby a zájmy vědce. Konkrétní příklad: podle Projektu II by třetí svazek obsahoval tři mírně odlišné varianty a dva náčrty jedné a téže přednášky o české filozofii mezi válkami. Dovedu si představit, že se jednoho dne najde vědec, který sepíše disertační práci o podobnostech a rozdílech variant A, B a C a jejich vztahu k náčrtu alfa či k bibliografii římská jedna. Jenže ten si potřebné texty stejně vyhledá v archívu, a

---

běžný čtenář se o takové věci vůbec nezajímá. Ten se chce dočíst o české filozofii mezi válkami. Opakování textu ve třech variantách pro něj knihu neúnosně zatěžuje – a z omezeného rozsahu vytlačí jiné texty, o které by mohl mít zájem. Jménem toho čtenáře silně doporučuji začlenit do knihy jen jednu variantu, tu nejdokonalější, a v poznámkovém aparátu upozornit na varianty a náčrty v archívu, které popřípadě vyjdou později v doplňkovém svazku pro vědce.

Podobnými úvahami bych se řídil v případě textů, které Patočka psal v cizích jazycích. Pravda je, že drtivá většina i vzdělaných českých čtenářů neovládá němčinu či francouzštinu tak dokonale, aby pro ni byl důležitý přístup k přesnému znění v tom či onom jazyce. Pro vědce, který je tak ovládá, bych připojil odkaz k cizojazyčnému originálu, pro čtenáře bych však do knihy začlenil jen český překlad a originál otiskl později v jednom z dodatkových svazků.

To se mi tedy jeví jako nejnaléhavější první krok: vydat v prvních třech či čtyřech svazcích "základního Patočku" – nejdůležitější texty na nejdůležitější náměty. Teprve až ty bude mít čtenář v rukou, můžeme se, pokud zbývají zdroje, obrátit k potřebám vědce. Tu bych navrhl další sled svazků, věnovaných textům, v nichž Patočka referuje a interpretuje historický

materiál. Tu bych rád viděl především svazek o antické filozofii (Sv. 8 v Projektu II), dnes velmi potřebnou učební pomůcku, pak svazek o vývoji moderního vědomí (především texty souborně vydané ve sbírce *Aristoteles: jeho předchůdci a dědicové*), dále Patočkova Comeniana a Husserliana.

Teprve až se podaří vydat jak základní spisy, tak celky materiálu o zvláštních zájmech, věnoval bych úsilí a zdroje, pokud jaké zbydou, na vydávání svazků "pro úplnost". Tu by mohly vycházet drobné texty, recenze, varianty a také doplňkové materiály k textům v prvních svazcích. Sem by patřil i svazek cizojazyčných originálů, sebraných do jednoho svazku, o který by mohly mít zájem i cizojazyčné knihovny.

To je dnes ovšem hudba budoucnosti. Nejdůležitější projekt dnes, jak nutný, tak možný s dnešními prostředky, je vydání prvních svazků, "Basic Patočka Reader", nejdůležitějších textů. Pokud to dokážeme, bude snad možné i pokračovat s další řadou textů a nakonec i s třetí řadou doplňkových svazků. To by pak byly skutečně sebrané spisy. Dnes však mi jako nejlepší rada připadá Sendakova připomínka, že všeho nejspíš dosáhne ten, kdo nechce všechno najednou.

K DISKUSI O PATOČKOVÝCH SPISECH

Exilový český měsíčník Národní politika referoval pod značkou J.D. v čísle z ledna 1988 o projektu II a komentáři J. Němce (Acta 2/87) a vyjádřil svůj názor takto:

Jádro problému je asi v tom, že i Patočka napsal mnoho příležitostných textů (nikoli ve smyslu Goethově!), které už mají pouze relativní dobou cenu. Souhlasíme, že by byl důležitější výběrový Patočka pro čtenáře než kompletní Patočka pro několik badatelů.

Josef Novák

KOMENTÁŘ K PROJEKTU SPISŮ JANA PATOČKY

V předložených návrzích k vydání *Sebraných spisů* Jana Patočky (ACTA 1, 2) nalezneme čtenář vydavatelské plány, jež svým rozsahem nemají v českém exilu obdobu. Vítám tyto první konkrétní kroky – a vážím si jich, poněvadž jsou koncipovány zasvěcenými odborníky, kteří již řadu let redigují Patočkovy texty. Avšak dobrá vůle nám nesmí zastírat otázku, zda tyto nadšené úmysly jsou prakticky realizovatelné. Obávám se, že rozsah, vědecká náročnost, organizační i finanční faktory mluví proti. Rovněž zásady, jimiž se autoři návrhu řídí, nejsou vhodné: vzhledem k povaze a poslání *Spisů* nepovažuji za účelné třídit obsah jednotlivých svazků chronologicky (ACTA 2). Takový postup nutně vede do babilónu, kde čtenář bude ztracen. Nemůžeme přece od něho očekávat, aby nad faraónskými hrnci abstraktní filozofie dešifroval smysl zlomků, úlomků, střepů ...

Když se začaly vydávat Husserlovy spisy na začátku padesátých let, postupovalo se systematicky a tematicky: od nejdůležitějších k méně významným textům. Není proto náhodou, že teprve v poslední době se přistoupilo k redigování přednášek, pracovních konceptů a fragmentů. Během doby se také pamatovalo na zvidavé badatele. Husserlův archiv byl pro ně vždy otevřen, takže mohli kdykoli konzultovat nepu-

blikované materiály. I když vezmeme na vědomí tematickou rozmanitost Patočkova odkazu, domnívám se, že bychom měli postupovat tak jako redaktoři Husserlova *Nachlassu*.

Je sice pravda, že tento osvědčený postup nešetří práci budoucímu vydavateli, ale umožní organické, jednoduché vydání, jež se jeví jako čtenářsky smysluplnější. Takový postup by zabránil i tomu, aby například vedle "vypilovaných" fenomenologických statí, které mají prvořadý význam pro problematiku moderní filozofie, nebyly zařazeny improvizované projevy. Ty byly nejednou rušeny otázkami posluchačů, které – jak jeden z nich po letech přiznal – se často točily "pouze kolem dílčích témat přednášky". Ale ať už je tomu jakkoliv, improvizovaný proslav nemá a ani nemůže mít takovou hodnotu jako studie, nad nimiž autor strávil hodiny reflexe, než nabyly konečné podoby. Takových připomínek vycházejících z věcného soudu by se nasytlo víc a nemusely by se týkat pouze struktury svazků. Ale na jejich vypisování není místo ani čas.

Jsem však přesvědčen, že dnes máme specialisty, kteří podložené argumenty jen uvítají. Je proto v našem zájmu naplánovat pracovní schůzku, během níž by se schválil nejlepší podklad pro definitivní rozvržení jednotlivých svazků a jejich obsahu. Jedině co nejširší spolupráce umožní, aby byly vydány Patočkovy *Spisy* "bez výpustek a subjektivních vykladačských úmyslů".

K DISKUSI O SEBRANÝCH SPISECH JANA PATOČKY

Autoři Projektu spisů Jana Patočky, otištěného v minulém čísle ACT (Projekt II), reagovali na některé diskusní příspěvky k otázce vydávání Patočkova odkazu; vyslovili se k některým obecným problémům i k jednotlivým konkrétním podnětům a předložili revidovaný návrh na první dva svazky Spisů. Shrnujeme jejich připomínky a přetiskujeme připomenutý návrh.

1. Projekt spisů Jana Patočky, který byl otištěn v 2. čísle ACT 87, byl především pokusem přehlédnout veškerý materiál a rozčlenit jej zhruba do tematických okruhů a jednotlivých svazků. Byl to tedy jen první krok, ale podle našeho soudu krok nezbytný jako východisko k diskusi.

Projekt vycházel ze skutečnosti, že téměř desíletá práce na shromáždění Patočkovy filozofické pozůstalosti nebude ukončena, dokud nebude sebraný materiál skutečně uspořádán a edičně připraven. Projekt nemínil suplovat archiv, *Sebrané spisy* neznamenají pro nás nutnost publikovat všechno, co kdy autor napsal; pozůstalost by však měla být zpracována a koncipována jako celek, jinak nelze mluvit o tom, že je Patočkovo dílo připraveno k vydávání.

Cílem takové přípravy není prosazovat megalomanský ediční návrh, nýbrž vytvořit spolehlivou základnu pro budoucí vydávání Patočky vůbec. Proto jsme od počátku počítali také s možností, že by se takto zpracovaný standardní text mohl vydat v menším nákladu jako ofsetový přetisk, ne však samizdatového vydání, ale počítačového outprintu. Práce na celém souboru by mohla být ukončena do tří let.

Smyslem přípravných prací ani našeho Projektu nebylo vydání "aktuálního" Patočky. Patočka se bude číst ještě dlouho a jde o to, aby se táž práce nedělala v našich obtížných podmínkách vždy znovu, to znamená aby se vynaložená práce a investice vyplatily dlouhodobě. Je tedy třeba připravit Patočkovu dílo k vydání rychle, ale ne narychlo a "aktuálně". Právě pro budoucí aktuální výbory a popularizující výtahy je důležité, aby bylo z čeho je snadno a spolehlivě pořizovat.

Myšlenkou dvou řad Patočkových spisů, "odborné" a "čtenářské", jsme se obírali od počátku, nepokládali jsme však za technicky smysluplné připravovat nejdřív pět či šest svazků nejdůležitějších textů a pak dodělavat *Sebrané spisy*. Domníváme se naopak, že je třeba dobře připravit nejprve standardní *Sebrané spisy*; tím bude de facto připraveno zároveň i "čtenářské" vydání, které by pak mohlo zachovat původní paginaci standardního vydání a mít tedy společný rejstřík. Takové čtenářské vydání by se dalo vydat zhruba v roce 1991, případně najednou, jako pěti až šestisvazkový komplet. Skladba kompletu by byla přípravou *Sebraných spisů* a diskusí kolem nich natolik prověřená, že by nebezpečí subjektivního pojetí, "jak číst Patočku", bylo sníženo na minimum. Možná že by se pro takový výběr mezitím našel i nakladatel.

Začít nejdřív zpracováváním několikasvazkového "čtenářského" výboru by mělo smysl, jedině kdyby se zmíněná širší koncepce *Spisů* neměla vůbec realizovat. Nemůžeme zde pochopitelně posoudit, co všechno má vliv na rozhodování o této věci, ale jsme i nadále toho názoru, že náklady spojené s přípravou souborného textu nebudou příliš vysoké a že je potřebné udělat tuto práci teď jako výchozí bod jakéhokoli vy-

dání, včetně čtenářských výborů, jak o tom byla řeč.

2. Pokud jde o *Sebrané spisy*, je třeba v další fázi práce seřadit texty jednotlivých okruhů k sobě, pročíst je v této nové posloupnosti, zvážit jejich význam a postavení a oddělit zrno od plev. To už je ovšem součástí konkrétní přípravy jednotlivých svazků, a tu nelze dělat s desetitisícem stran najednou. Hrubou představu o této druhé fázi podává revidovaný návrh dvou svazků *Péče o duši*, který připojujeme.

S přihlédnutím k dosavadním podnětům připomínáme ještě toto: do vlastního textu *Spisů* budou zařazeny Patočkovy cizojazyčné práce v českém překladu; bude zabráněno všem duplicitám; vše, co nemá charakter definitivního textu, případně přednášky, bude zařazeno do příloh. Rozsah textů v přílohách lze případně ještě redukovat.

Původně navrhovaný 13. svazek (*Miscellanea*) by mohl odpadnout tím, že by se důležité statě zařadily do 12. svazku (*Dějiny filosofie*) a zbytek se nahradil bibliografickými údaji. I po této úpravě a redukcí by *Sebrané spisy* měly celkem dvanáct svazků textu, arci přehlednějších a čtenářsky vděčnějších než v původním Projektu.

Rozhodně však chceme u *Spisů* zachovat chronologické řazení, které po tomto pročistění dá ještě víc vyniknout významovým celkům Patočkovy tvorby. Pokud jde o pravopisnou normu, dáváme přednost uměřenému konzervatismu a hodláme ji podrobně konzultovat s odborníky. Její zásady sepíšeme a předložíme k posouzení.

3. Poznámky E. Koháka k uspořádání vycházejí zcela logicky ze systematického jádra Patočkova díla, to znamená z tematických oddílů Masaryk a Čechy, Péče o duši, Fenomenologie a Umění.

Jeho návrh spojit aktuální výbor a *Sebrané spisy* však vzbuzuje vážné pochybnosti. Na první pohled přesvědčivá pragmatická návrhu spočívá na předpokladu, že vydávání *Spisů* po prvních šesti, sedmi svazcích uváže. Pokud by se tak ale *nestalo*, měli bychom před sebou řadu, v jejímž čele by stály čtyři svazky nejdůležitějších spisů, které by čtenáře získaly, dále svazek o antice a svazek o Komenském; další svazky by se ovšem musely vracet k předchozím tématům, ale statěmi méně významnými, případně drobnostmi. Takové *Spisy* by byly jako celek nepochybně ještě nepřehlednější než dosavadní provizorní soubor a těžko odhadnout, jak by na to reagoval čtenář, získaný na počátku.

Pokud ČSDS dospěje k závěru, že současné možnosti stačí pouze na vydání nejdůležitějších Patočkových prací, vypracujeme návrh takového výboru s přihlédnutím k názorům E. Koháka i ostatních. Tento výbor by však nemohl tvořit úvod k Patočkovým *Sebraným spisům*; ty by se musely – samozřejmě s použitím už zpracovaných textů – koncipovat později jako samostatná řada s jednotným řazením.

4. Možná existuje způsob, jak vyhovět téměř všem hlediskům, v průběhu diskuse uplatňovaným: vydat nejprve systematické jádro Patočkova díla v sedmi svazcích, jež jsou obsahově zachyceny v Projektu II jako svazek 1 – 7 (srv. Acta 2). Rozsah by se sice nijak podstatně nekrátil, ale uspořádání by bylo zpřehledněno a upraveno po způsobu *revidovaného* návrhu *Péče o duši* (sv. 1 a 2; srv. přílohu). Další část díla, tj. svazky věnované antické filozofii, Komenskému a dějinám filozofie, eventuálně korespondence a dodatky, by vyšly ve druhé etapě. Tímto způsobem by se dostala čtenářům do rukou hlavní část Patočkova díla co nejdříve, aniž by bylo nutné

uchylovat se hned od počátku ke dvěma zcela odlišným řadám.

Revidovaný návrh na uspořádání prvních dvou svazků *Sebraných spisů Jana Patočky PÉČE O DUŠI – I.*

1. část (publikované práce z let 1929-1952)

1. Theologie a filosofie (1929)	stran 6
2. Platonismus a politika (1933)	3
3. Několik poznámek k pojmu dějin a dějepisu (1934)	9
4. Platón a popularisace (1934)	8
5. Několik poznámek o světské a mimosvětské pozici filosofie (1934)	8
6. Několik poznámek o pojmu "světových dějin" (1935)	11
7. O dvojím pojetí smyslu filosofie (1936)	14
8. Existuje definitivní kánon filosofického života? (1937, překlad)	4
9. Myšlenka vzdělanosti a její dnešní aktuálnost (1938)	13
10. Filosofie v dnešní situaci (1939)	1
11. Životní rovnováha a životní amplituda (1939)	6
12. O filosofii dějin (1940)	7
13. Evropský rozum (1941)	2
14. Mládí a filosofie (1941)	7
15. Světový názor, obraz světa, filosofie (1942)	9
16. K dopisu Timotheovu (1946)	3
17. Ideologie a život v ideji (1946)	7
18. Čas, mýtus a víra (1952)	5

2. část (nepublikované studie z 50. let)

19. Negativní platonismus	35
20. Problém pravdy z hlediska negativního platonismu	36
21. Věčnost a dějinnost	122
22. Nadcivilizace a její vnitřní konflikty	56

3. část (publikované články z konce 60. let)

23. Inteligence a opozice (1969)	10
24. O principu vědeckého svědomí (1969)	3
25. Morálka obecná a morálka vědce (1969)	10
26. Spisovatel a jeho věc (1969)	10
27. Duchovní základy života v naší době (1970)	8

Příloha (rukopisné náčrty k 2. části z 50. let a počátku 60. let)

– Rozvrh negativního platonismu	1
– Problém negativního platonismu	1
– Zápor a nicota	4
– Nicota, absolutní pozice a zápor	20
– Negativní platonismus a problémy duchovního světa ..	6
– Nemetafyzická filosofie a věda	7
– Problém úpadku a regenerace	10
– Velké prvotní civilizace Indie	10
– Struktura zjevů objektivního ducha	8
– Práce a technika	2
– Hospodářství a jeho vztah ke světu	3
– Tendence k ovládnutí přírody	2
– Dialektika	27
– Ideologická metoda	7
– Humanismus	3
– Humanismus, pozitivismus, nihilismus a jejich překonání	20
– K situaci filosofie v dnešním světě (překlad)	3
– Filosofie a theologie	1

PÉČE O DUŠI – II.

1. část (1971-1974)

1. Počátky systematické psychologie	10
2. Platónova nauka o duši	15
3. O původu a smyslu myšlenky nesmrtnosti u Platóna (překlad)	14
4. Smysl mýtu o paktu s ďáblem (překlad)	13
5. Evropa a doba poevropská (překlad)	87
6. Platón a Evropa	200
7. Demokrit a Platón jako zakladatel metafyziky	14
8. Osnova dějin (překlad)	18

2. část (1975-1976)

9. Kacířské eseje o filosofii dějin	110
10. Vlastní glosy ke Kacířským esejům	12
11. Přednášky ke Kacířským esejům	90

3. část (1977)

12. Hrdinové naší doby	2
13. O povinnosti bránit se proti bezpráví	1

14. K záležitostem Plastic People of the Universe a DG 307	1	– Mýtus	2
15. K prohlášení Generální prokuratury ČSSR	1	– Pravda mýtu – její problém	2
16. Co můžeme očekávat od Charty 77	2	– Gilgameš	2
17. Čím je a čím není Charta 77	1	– V mykénské době	8
18. Proč nemá být Charta 77 zveřejňována a jaké jsou logické prostředky jejího zkruslování a utajování ...	2	– Předpokládáme-li s H. Arendtovou	2
19. Poslední interview	3	– Bytí fenoménu	4
Příloha k 1. části		– Na čem spočívá nutnost	4
– Čtyři semináře ke Kacířským esejům	50	– "Mají smysly"	2
– Pět zlomků k Osnově dějin	5	– Cesta Evropy k univerzální civilizaci	2
Příloha k 2. části		– Evropská údobí dějin	4
		– Evropa pramenem dějin	2
		– Co je Evropa	14
		– Bytí: kosmos věcí	8
		– Co se obvykle považuje za vybědnutí z války	6

Jan Vladislav

K OTÁZCE PATOČKOVÝCH SPISŮ

Po přečtení dosavadních diskusních příspěvků i odpovědi editorů se domnívám, že je třeba při rozhodování o dalším postupu při vydávání *Sebraných spisů* Jana Patočky oddělit od sebe dvě věci – na jedné straně přípravu definitivního textu, na druhé straně jeho skutečné vydání ať už v úplnosti, nejspíš skutečně jako ofsetového rozmnožení počítačového outprintu, nebo ve výběru jako knižní čtenářský komplet.

Toto rozdělení problému umožní totiž rozdělit na dvě položky také předpokládané náklady. První část nákladů by se týkala ryze *ediční* části projektu. Domnívám se totiž, že je třeba skutečně třeba nejdříve dokončit zahájené práce na přípravě definitivního textu a postupně jednotlivé svazky přepsat (na diskety). Přitom by bylo možné dohodnout, které svazky by se měly připravit prioritně vzhledem k *případnému* knižnímu vydání, protože navrhované řazení svazků nemusí vždy odpovídat pořadí při jejich přípravě nebo eventuálním vydávání v jakékoli formě. Prostředky na tuto část projektu by zřejmě nebyly tak velké, aby se nedaly opatřit.

Tak by vznikl text, který by byl sice připraven k vydání ať už v té či oné podobě, ale nezavazoval by *předem* k rozhodnutí, jak bude skutečně vydán, zda knižně či rozmnoženě, v úplnosti či ve výběru. Toto rozhodnutí by záleželo až na další úvaze a především na dalších prostředcích – případně nakladatelích – které se podaří získat. Ale i kdyby se nepodařilo získat potřebné prostředky na knižní vydání celého souboru, dal by se postupně vydat v podobě zmíněné ofsetové rozmnoženiny. Tím by se dalo zabránit vzniku dalšího edičního torza, kterých je v naší literatuře už tolik, ať už myslím na sebrané spisy T. G. Masaryka, F. X. Šaldy nebo dalších.

Pro řešení, o kterém je řeč, mluví také poslání ČSDS, jímž je podpora naší nezávislé literatury. V případě *Sebraných spisů* Jana Patočky je podle mého soudu prvním a nejdůležitějším úkolem podpořit jejich důkladnou a důstojnou ediční přípravu. Teprve po této přípravě lze přistoupit k té či oné formě vydávání *Spisů*. V krajním případě dovolují dnešní technické prostředky vydat je aspoň pro potřeby knihoven, odborníků a užšího čtenářského okruhu v menším počtu s dostupnými finančními náklady.

NOVÉ KNIHY A ČASOPISY

DVAKRÁT KAUTMAN

František Kautman, *Masaryk, Šalda, Patočka: situace českého národa ve světě, situace soudobého světa*. Samizdat, 129 stran formátu A 4. Bez data [1987].

František Kautman jistě není sám, kdo plně vyzrál právě v době, kdy byl normalizací s mnoha dalšími nadobro vyřazen z oficiální kultury a kdy mu ztráta možnosti jakéhokoli veřejného projevu nabídla výměnou možnost osvobodit se s konečnou platností od ohledů vůči stávající moci, cenzuře a především autocenzuře.

Patří však k těm, kdo se této možnosti chopili s důsledností, která je i v rámci české neoficiální literatury dodnes dost ojedinělá. Takových románových autopsií myšlenkového i mravního pádu celé jedné generace budovatelů oněch přísloušných zářivých zítřků, takových epických svědectví o době a o sobě, jako je například jeho „román pro Markétku“ *Mrtvé rameno*, je dodnes překvapivě málo. Neméně překvapivé je ovšem, že Kautmanův román přesto nenašel dodnes v zahraničí nakladatele, který by jej vydal knižně, a tak je dostupný zatím jen v ukázkách, otištěných r. 1987 v 81. čísle pařížského *Svědectví*. Podobná nevšimavost stíhá ostatně i další Kautmanovy prózy, mj. soubor povídek *Alternativy* (samizdat, 1978, 552 stran) a *Prolog k románu*, jemuž je věnována v tomto čísle samostatná recenze.

Toto opomíjení se dá možná vysvětlit aspoň zčásti tím, že Kautman prozaik stojí poněkud ve stínu známějšího Kautmana kritika, literárního historika, editora, překladatele a autora řady studií o takových ústředních postavách cizí i naší

literatury, jako Dostojevskij, Kafka, Neumann, Šalda, Hostovský atd. Bohužel však ani jeho rukopisy z tohoto oboru, zčásti dokončené a připravené do tisku už koncem šedesátých let, ale umlčené po nástupu normalizace a vydané pouze v samizdatu, ani tyto jeho závažné starší a nové kritické práce nevzbudily dosud náležitý zájem exilových nakladatelství, ač by si vydání rozhodně zasloužily. Jde zejména o tři průkopnické monografie *Dostojevskij – věčný problém člověka* (1977), *Svět Franze Kafky* (1977) a *Polarita našeho věku v díle Egona Hostovského* (1978); ale právě tak zasluhují pozornost i další Kautmanovy práce tohoto druhu, jako třeba speciálně zaměřený svazek *K typologii literární kritiky* (1976), nebo rozsáhlá filozoficko-historická úvaha *O českou národní identitu* (1977).

Obě tyto oblasti, kritika i epika, se u Kautmana úzce doplňují. Čtenář jeho próz, který zná i jeho literární studie, zejména citované monografie, si jistě povšimne, že autorův dlouhodobý zájem o Dostojevského, Kafku a Hostovského nebyl jen teoretický, literárně historický; byl to také zájem praktický, zájem spisovatele, který hledá své učitele a zkoumá svůj vlastní umělecký rodokmen. A kdo měl možnost pročíst si Kautmanovy úvahy o české národní identitě, uvědomí si při čtení *Mrtvého ramene* velmi brzy, že jádrem této knihy je rovněž problém identity, jejího ohrožení a ztráty, tentokrát ovšem v zrcadle individuálního osudu hlavní postavy románu.

Na úvahy *O českou národní identitu* navazuje i nejnovější Kautmanova studie, jejíž obsah je shrnut už v názvu – *Masaryk, Šalda, Patočka: situace českého národa ve světě, situace soudobého*

---

světa. I když práce vznikla v době, kdy jme si připomínali řadu významných výročí spjatých s titulními postavami studie, Kautman nemínil psát žádnou jubilejní nebo dokonce oslavnou úvahu; a zrovna tak mu nešlo o úzce odbornou stránku jejich odkazu. Ve středu jeho pozornosti byl především jejich příznačný *český osud*, jež všichni tři, jak píše Kautman v úvodu, „přijali mužně“ i se všemi důsledky. „Tím také vymezujeme pole našich úvah: pokud se dotkneme obecně filozofických základů nebo specifických oblastí působení zmíněných tří osobností, učiníme tak jen v souvislosti s jejich přístupem k základním otázkám, jimiž jsou osud dnešního člověka, osud našeho národa ve světě a osud tohoto světa.“

Na podrobnější rozbor Kautmanovy úvahy, ať už souhlasný, nebo kritický, si může troufat jen odborník. Krátká recenze může jen na ni upozornit, případně naznačit některá její témata. Jedním z hlavních je nepochybně připomenuté téma českého osudu. Otázka po jeho

smyslu, po smyslu češství, jak ukazuje Kautman, hrála jak u Masaryka, tak u Šaldy a Jana Patočky, přes všechny vnější i vnitřní rozdíly shodně prvořadou úlohu – a u všech tří byla vždy součástí širší otázky po smyslu člověka a osudu světa. Jejich odpovědi se občas shodovaly, ještě častěji rozcházely, a Kautman sleduje a srovnává jejich vývoj jak v konfrontaci s historickým, politickým a sociálním děním doby, tak v rámci její filozofické, náboženské, mravní, případně tvůrčí problematiky. Podobně sleduje a konfrontuje i výhledy, plynoucí z těchto odpovědí. I ty se u všech tří studovaných osobností liší; co však Kautman zdůrazňuje především, je skutečnost, že zejména u obou filozofů jejich tázání vyústilo posléze v praktický čin, příklad a výzvu. Svým způsobem je možná Kautmanova úvaha především pokusem formulovat, co všechno ta výzva znamená jak pro něho samého, tak pro ostatní právě dnes, z odstupu jednoho či několika desetiletí od jejich smrti.

Jan Vladislav

František Kautman. *Prolog k románu (Z mého života)*. Edice Kvart. Praha 1979, 362 stran formátu A 5.

Henry Miller vzpomíná, jak propadl Dostojevskému a jak ho mrzelo, že není schopen psát stejně pronikavé sondy do nitra svých postav. A dodává, že teprve když pochopil, že už je mnohem dál než Dostojevský, mohl začít sám psát. Kautmanovi taková americká zpupnost a naivita chybí. Naštěstí. U středoevropského znalce Dostojevského by byla podobná směs přinejmenším podezřelá. Přesto i jeho cesta začíná kdesi u otce moderní literatury.

Obsah *Prologu k románu* je naznačen hned na první stránce. Čtenář je bez úvodu varován, že nepůjde o nic menšího než slova. „Zůstal jsem sám se slovy. Nevím, dokážu-li se s nimi dorozumět. Ne že by se mi odcizila. Naopak, jsou mi tak blízká, jako nebyla nikdy. Splynul jsem s nimi, pronikla mě, jsou to jediné a poslední, co mi zůstalo ...“ Už první odstavec shrnuje obsah, nastiňuje úmysl, klade první paradox, staví první překážku.

Nepojmenovaný a nepojmenovatelný protagonista se netají úmyslem napsat román. A ne tak leda jaký, ale „román pro všechny“. Aby

však mohl vůbec začít, musí se pochopitelně zbavit všech slov, která v „románu pro všechny“ nemají co pohledávat. Co však se slovy, když: „ale nakonec nezůstane nic než slova“, „slovo se stalo věcí“, „slova opadnou z věcí jak popraskaný nátěr“, „já můžu nadávat, komu chci, protože z mých úst nevyjde jediné slovo“, „nedůvěřuji věcem a koneckonců ani slovům, která je vyjadřují“, „nechtít napsat román, zřít se použití slov“, „patřím ke generaci, která léta bojovala o to, aby se věci mohly nazývat svými jmény, třeba krycími“, „slova jsou kluzká a lepavá – stvořená pro lásku“, „všem pánům jsem vypověděl poslušnost, a tak jsem se nakonec musel dostat do područí slova“. Stejně tak nemilosrdně je analyzován každý další pojem, na kterém dříve autor lpěl. Zkoumá všechno, co miloval, protože to je cena, kterou musí zaplatit, aby mohl postoupit o krůček dál.

Kautmanův příběh je v první řadě příběhem vzniku moderního románu. Ačkoli touží napsat klasický román, rozpad tradičních forem, které jsou pouze nevyhnutelným důsledkem osobní deziluze a odleskem ztráty důvěry v milovaná slova ho téměř proti jeho vůli nutí opustit zmapované prostory psaní a vydat se na neznámou, nevyzkoušenou cestou. Autor není rozený experimentátor puzený nutkáním ničit, zkoušet, rozbíjet, aby vyzkoušel nové, neznámé způsoby vyjadřování. Stesk, lítost nad ztrátou možnosti napsat promyšlený, koncipovaný, průzračný román tvoří jednu z důležitých rovin knihy.

Jako zkušený literární kritik se neustále vrací k problematice románu. Zdánlivě odtažitá literární teorie mu však neslouží k exhibování erudice, ale je pouze výchozím bodem a paralelou ke kompletnímu přehodnocení všech ustálených konceptů. Jeho kritická metoda se však obrací

proti němu samotnému. Zatímco u jiných jí používá k pochopení, porozumění a uchopení skrytých smyslů a souvislostí, proti sobě ji nemilosrdně obrací způsobem takřka sebevražděným. Nepoužívá vycvičeného intelektu k formulování relativizujících, zpochybňujících a nivelizujících interpretací, variací zamlžujících nepřijemnou zkušenost, ale jako skalpelu, kterým provádí pitvu. Přestože je román, jak naznačuje podtitul, silně autobiografický, nevnučuje čtenáři zase jen další subjektivní pohled do nitra zklamaného, pochybujícího individua, ale podřizuje ho okamžitě nemilosrdné analýze. Náraz kritika a spisovatele je o to silnější, že kritik z titulu svého povolání neměl nikdy příležitost o sobě promluvit a musel se celý život skrývat za nicneříkajícím my. Já dávané do služeb jiných, jejichž jména se obsesivně vracejí a udávají rytmus knihy, se zcela udusit nedalo. Kautmanovi se podařilo, i když s velikým smutkem, vyvléknout z pohodlné svěrací kazajky zápletky, popisů, postav, vyvrcholení a v podstatě i závěru, ale nepotlačil – a ani nemohl, protože mu v tom bránila upřímnost – znalosti a zkušenosti. Jeho skromné, ale nikoli pokorné – protože pokora předpokládá existenci ideálu, jemuž je ještě možné se kořit – já narušené a rozleptané životem stráveným v epicentru slov se konečně rozhodlo promluvit. Zajímavě a lámaně, jak se na znalce slov a zkušeného řečníka sluší. Všudy přítomný pocit zpackaného života – života zasunutého pod slovy, hesly, frázemi, doktrínami, teoriemi, interpretacemi, vysvětleními – řeší jediným prostředkem, který perfektně ovládá: slovy. Snaha dobrat se pravdy mu brání předstírat koherenci a souvislost, kterou je konvenční román nevyhnutelně spoután. Tím staví most od tradičního pojetí k osvobozující funkci experi-

mentálního románu. *Prolog k románu* je nejlepší důkaz, že moderní, roztržštěný román není žádná nesmyslná provokace, touha po originalitě za každou cenu, ale nevyhnutelná cesta a specifický způsob vyrovnání s jistou životní zkušeností a situací, která je jinými prostředky neuchopitelná. A také důkaz, že problémy románu neoddělitelně souvisejí s nejjintimnějšími i nejobecnějšími problémy. Ačkoli se neznámý protagonista nikdy nesnižuje k pouhé zpovědi a lpěním na odstupu vytrvale zdůrazňuje pochyby o jejím terapeutickém účinku, jeho totožnost je stále zřejmější. Autor se osvobozuje tím, že konečně přestává brát ohled na čtenáře a posluchače, který byl až doposud nejvyšším soudcem. Neproniká do propasti proto, že by byl hnaný touhou po poznání, je do ní zatlačen z touhy porozumět. Nevzdává se této potřeby, i když lépe než kdo jiný ví, že absolutní porozumění neexistuje, protože počet zorných úhlů je nekonečný. Leitmotif Sisyfova mýtu, jenž v několika variantách text prostupuje, to vyjadřuje víc než jasně. Kautman není únavně vědoucí, ale povzbudivě nevědoucí.

Stejně dobře jako slova zná Kautman i ticho. A mlčení. „Raději bych mlčel, ale mlčení překračuje hranici sdílnosti. Mlčení nevydává svědectví.“ „Rozumějí mi jen mlčící, spolu s nimi mlčím, naše mlčení je výhružné a neplodné jako mramorová socha.“ Kautman vlastně mluví jenom proto, aby mohl zmlknout. Úspěšně přešel přes úzký a vratký můstek mezi únavným svěřováním a ošumělou sebeobhajobou, aniž se zřítíl do sugestivních výkladů. Jeho vina není relativní, neboť on sám jí relativitu odpírá. Mluví ke všem, protože mluví jen sám k sobě. Pod permanentní hrozbou sebeobvinění Kautman ukazuje, že skutečně myslící člověk je sám sobě tím nej přísnějším soudcem. Tiše našlapuje, aby dal za-

znít mlčení v jeho ohlušujícím rachotu. V takovém hluku dokonce ani věta: „Smyslem mého románu by měla být snaha dobrat se jádra holé existence“ nepůsobí banálně, protože to je přesně to, oč tu jde. Mlčení je v *Prologu k románu* nejdůležitější složkou. Nevyslovitelnost, nesdělitelnost jsou jeho hlavními postavami. Plasticky vylíčenými postavami, které jsou nositelkami těch nejdůležitějších sdělení.

Siňavský v předmluvě ke *Kolymě* napsal: „Vaarlam Šalamov píše, jako by byl už mrtvý.“ O Kautmanovi by bylo možné říci totéž, kdyby v jeho románu nehrál čas tak důležitou roli. Mrtvé už čas zajímat nemusí. Kautman je pronásledovaný ztraceným časem vyčpělých slov, časem přítomným, který je zcela spotřebován slovy, jež nemají v románu pro všechny co pohledávat, i časem budoucím, do kterého vkládá slova, jež mu zbyla pro chystaný román. Pohybuje se ve vyzývavě ateisticky trojjediném konečném čase, který mu uniká mezi prsty.

Kautman dokázal zkrátit vzdálenost mezi sebou a nepojmenovatelným protagonistou na minimum. Ono tápající, tázající se já nehledá odpuštění, ale odpověď. Odpověď, o níž předem ví, že neexistuje. Nemůže existovat. A snad ani existovat nesmí, aby nenastal konec literatury, kterou nade vše a přese všechno miluje. Kautman svému já nic neodpouští a sám o odpuštění nestojí. V tom je jeho velikost i velikost románu – skromný název jen vyjadřuje autorovu všudy přítomnou ironii. Román, o kterém se na konci *Prologu* tvrdí, že ho patrně pro nedostatek sil nenapíše, dokončil tečkou za posledním slovem. (V roce 1972!) Je takřka neuvěřitelné, že román s jedinou, nepojmenovanou postavou, o níž se čtenář takřka nic nedozví, dosahuje polyfoničnosti Dostojevského, jemuž se Kautman obdivuje. Koneckonců Kautman sám napsal:

„Vymkl jsem se lidské i božské spravedlnosti, odsoudil jsem se sám, nespravedlivě. Dopustil jsem se sám na sobě justičního omylu. Nemohu jej však napravit, protože jsem jediným jeho

svědkem. Mohu pohnat k odpovědnosti jenom sám sebe.“

Lubomír Martínek

SLOVENSKÝ FRAGMENT

Fragment. Samizdatový časopis. Číslo 1 [1986?] a 2 [1987]. Bratislava.

Samizdatový časopis *Fragment*, vychádzajúci v Bratislave, má s časopisom *K*, o ktorom sme referovali v poslednom čísle (*Acta* 2/87), jednu spoločnú črtu: pokladá Dominika Tatarku za významnú morálnu aj umeleckú autoritu, schopnú vyviest' slovenské myslenie a tvorbu zo sústavne vytvárajúcej izolácie a sterility. Svedčí o tom obsiahly úryvok z *Navrávačiek* (vyjdú čoskoro vo vydavateľstve Index), uverejnený v prvom čísle.

Značná časť oboch čísiel *Fragmentu* je venovaná ukážkam zo súčasnej zahraničnej tvorby a pri tomto uvedomelom otváraní oblokov vonkajšiemu svetu redaktori časopisu neváhajú prinášať celý rad príspevkov v češtine. Je to potešiteľné, lebo tak sa pokračuje v tradícii vzájomného obohacovania slovenskej a českej literatúry, prospešnej pre obe strany, a zdôrazňuje sa skutočnosť, že boj za nové myslenie nepozná hranice medzi obomi jazykmi.

Fragment venuje vo svojich dvoch číslach pozornosť katolíckej modernej, slovenskej aj českej: slovenskú modernu zastupuje nedávno zosnulý umlčaný autor Janko Silan, kultivovaný básnik a prozaik; českú modernu predstavuje jej vrcholný predstaviteľ Jakub Deml, poéziu ktorého si vysoko vážil aj Ivan Krasko.

Zo zahraničnej literárnej produkcie prináša *Fragment* ukážky z diela predstaviteľ'a francúzskej erotickej literatúry Georgesu Bataillea a nedávno zosnulej egyptsko-francúzskej surrealistickej poetky Joyce Mansourovej. Svojský predstaviteľ súčasnej americkej prózy William Bourroughs hovorí o svojom umeleckom kréde s anglickým kritikom B. Gysinom. Každý zahraničný autor je predstavený stručnou charakteristikou svojho diela ako aj základnou bibliografiou, čo umožňuje čitateľovi ľahšiu orientáciu.

Osobitnú zmienku si zasluhuje článok Marka Bohúňa *Čas sumarizácie*, venovaný pamiatke troch popravených príslušníkov katolíckeho hnutia *Biela légia*. V rámci článku sa dozvedáme, že traja pionieri slovenského komunizmu Marek Čulen, Laco Novomeský a Július Ďuriš sa na konci života odvrátili od ideológie, do služieb ktorej postavili svoju celoživotnú činnosť. „Jeden odišiel tak, že sa navrátil do cirkvi (M. Čulen), druhý (L. Novomeský) odišiel ako brat svojho triedneho nepriateľa (bývalého ministra vnútra Slovenského štátu A. Macha) a tretí (J. Ďuriš) ani po smrti nechcel počuť hlas štátnych zamestnancov.“

Bohaté rubriky kritik a referátov o umeleckých dielach, o literatúre, o výstavách ako aj o hudobnom dianí dopĺňujú tieto dve zaujímavé čísla *Fragmentu*.

Michal Kubín

EDICE PETLICE 1973-1987

Následující materiál je první pokus o inventuru Edice Petlice, nejstarší opisové řady samovydavatelsky zveřejněných rukopisů českých a slovenských autorů. Tito autoři – někteří na určitou dobu, většina zatím natrvalo – ztratili na počátku sedmdesátých let „licenci“ k zveřejňování celého svého díla (nebo některých jeho částí) v československých státních či státem kontrolovaných vydavatelských a sdělovacích institucích, anebo – pokud jsou mladší – takovou licenci dosud ani nezískali.

První část názvu tohoto nejuniverzálnějšího činu svépomocného vydávání sedmdesátých a osmdesátých let mezitím zobecněla: ostatní opisové (samizdatové) řady se začaly nazývat „edicemi“, některé z nich převzaly toto označení i do svého názvu. Pro nezasvěcené však dodnes není snadné učinit si představu o tom, co vlastně Edice Petlice je a co představuje.

První informaci o její existenci spolu se seznamem prvních padesáti titulů uveřejnily současně a ve stejném znění v roce 1975 exilové časopisy *Listy* (roč. V, č. 7) a *Svědectví* (roč. XIII, č. 50). Ve *Svědectví* byly pak uveřejněny další dvě souhrnné, ale také jen velmi kusé informace: v roce 1979 seznam titulů EP registrovaných pod čísly 51-145 (*Svědectví* č. 58) a o rok později seznam označený jako „čtvrtá padesátka“ (*Svědectví*, č. 61); od roku 1980 existovaly už jen prozatímní seznamy, zveřejněno z nich však nebylo nic. Publikace o Edici Petlice připravovaná Univerzitou v Torontě, pro kterou byly svého času zpracovány podrobné popisy titulů EP zveřejněných zhruba do konce r. 1983 a pro niž napsal výběrný esej Jiří Gruša, nebyla ještě dokončena. Grušův obsáhlý článek nevyšel dosud ani časopisecky.

V takové situaci se Čs. dokumentační středisko nezávislé literatury rozhodlo urychleně připravit ke zveřejnění alespoň předběžný anotovaný soupis titulů, jež jsou registrovány jako součást Edice Petlice.

Nemá smysl líčit peripetie postupu práce, jejíž výsledek se tu předkládá. Za východisko k práci posloužily sbírky ČSDS, původní seznamy, jakož i aktualizovaný a upřesněný seznam dokončený na počátku roku 1987 Ludvíkem Vaculíkem. Ten také obětavě obstaral chybějící údaje o většině titulů, které nejsou ve sbírkách ČSDS k dispozici.

Na katalogizačních pracích se podíleli Xenie Klepíková, Lubomír Martínek a Ruth Tosková. Velkou pomoc poskytla při vzniku inventury EP Ludmila Šeflová, jež dala nezištně k dispozici své záznamy o knižních vydáních titulů EP v jazyce originálu a v překladech; navíc byla jako konzultant průběžně nápomocna radou při řešení složitých bibliografických problémů. Jan Vladislav přehlédl koncept soupisu a doplnil do seznamu údaje týkající se edice Kvart.

Mně připadl úkol řídit a koordinovat katalogizační práce, sjednotit, doplnit či upřesnit všechny jednotlivé záznamy a anotace podle jednotných hledisek, napsat vysvětlivky a provést práce související se sазbou celého seznamu. Všem, kteří přispěli ke vzniku tohoto materiálu v podobě, v jaké je předkládán veřejnosti, a které nelze ani všechny vyjmenovat, patří velký dík. Za jeho nedostatky a chyby – s výjimkou okolností objektivní povahy daných nepřízní doby – nesu odpovědnost výhradně sám.

Předkládaný text je určen ke studiu a nadhazuje celou řadu otázek, na které nedává vyčerpávající odpověď. Z bedlivější četby vyplyne, proč je seznam označen jako předběžný a které úkoly při popisu a zkoumání Edice Petlice zbývá ještě zvládnout. Na některé z nich se ostatně poukazuje v doprovodném textu-vysvětlivkách k seznamu. Zmíněné vysvětlivky doporučuji ostatně číst hned po Vaculíkově esejí, protože jsou klíčem k porozumění údajů v seznamu.

Ludvík Vaculík

O PETLICI NA ZÁMKU ŠVARCENBERKU

„Tak jsem vám to pěkně zabalil, že mě to až mrzí,“ pravil podplukovník Noga. Těžký balík převázal konopným provázkem, z něhož ukroutil i jakési držadlo, abych ho snadněji unesl. Balík obsahoval asi čtyřicet svazků Petlice, které mi Matura-Martinovský vzal při domovní prohlídce pořádané v dubnu 1975 na počest Závěrečného aktu helsinské konference. Seznam odňatých věcí měl 86 položek a byl v něm mezi jiným i 2krát Seiferův *Morový sloup*, 6krát Skácelova *Chyba broskví* s Vaculkovými ilustracemi, 2krát Grušova *Modlitba k Janince*... Ted' jsem to dostával nazpátky. Mezi vrácenými věcmi byla i položka č. 65: „útržek papíru obsahující seznam čs. spisovatelů tzv. Edice Petlice“.

O dva roky později, při domovní prohlídce na počest Charty 77, mi zas vzali celý koš věcí a většinu potom vrátili, mezi nimi i položku č. 17: „2 listy – přehled o autorech edice“. (Příloha č. 1) Vyložili jsme si to, já i moji přátele, příznivě: jako „judikát“ potvrzující, že na našem „podnikání“ není právní závady.

*

Život si většinou sám, bez plánů a předběžných idejí, umí vyrývat potřebné cesty. Co se vyvinulo ve významný kulturní podnik, začalo tím, že Ivan Klíma potřeboval opsat rukopis *Malomocných*, a aby mu to nepřišlo moc drahé, nechal si udělat víc kopií a prodal je zájemcům. Těch se hned našlo víc, než nač stačily kopie. A mně právě vrátili ze Spisovatele *Morčata*, napodobil jsem tedy Klímu. Opisy měly formát A 4 a byly spojeny zprvu jen kancelářsky. Mohly by z

toho však být úhledné, vázané knížky, a mohla by z nich být edice ...

Vymyslel jsem pro ni název: byl skryt ve formulce „Výslovný zákaz dalšího opisování rukopisu“. Nikomu jsem to však neřekl, aby se mi nesmáli, zvláště Klíma. Na lepší, výstižnější název Petlice přišel jsem později. Prvním číslem edice učinil jsem ovšem svá *Morčata*. Byla pak opsána nejmíň desetkrát. Po celou dobu jsem si dával pozor, aby se tu nedala najít nějaká spekulace a zisk: „prodával“ jsem tedy kopie rukopisu autorům i dalším odběratelům za úhradu papíru, opisu a vazby. Odměna písárky byla vypočítána podle sazebníku platného v redakcích. A když byl výrobek výslovně označen jako rukopis, opatřený autorovým podpisem, myslel jsem, že se tomu nedá už nic vytknout. Nepovažoval jsem ho dokonce ani za žádný „samizdat“, kteréžto slovo je mi protivné. Autorům jsem předkládal vyúčtování honoráře: za kolik si mohou své dílo koupit. (Příloha č. 2)

Toto podnikání mě velice bavilo. Jeho rozmach představoval jsem si tak, že do něho vtáhnu všechny významné autory. A že přes „výslovný zákaz“ budou se opisy jejich děl šířit dál a dál do neznáma. Na exilová nakladatelství jsem nepomyslel, ani jsem o nich nic nevěděl.

Jenže já jsem skoro žádné významné autory neznal! Já jsem v letech 1967-1969 znal osobně moc málo spisovatelů tehdy slavných a vlivných, do jejichž „vládnoucí“ skupiny mě povrchní třídící zahrnují. Se svými dvěma knížečkami, a proslulejší víc jednou řečí a jedním delším článkem, cítil jsem se takovým mimoběžníkem: abstraktně jsem ke spisovatelstvu měl úctu, konkrétně však, jak jsem ten svět poznával, odrazoval mě spíš. Já tedy dodnes neznám Mňacha ani Lustiga, nekamáradil jsem se s Ptáčníkem ani Šotolou, neznal jsem Skácela ani Mikuláška, ne-

promluvil jsem víc než pár vět s Procházkou či Březovským, Trefulku a Uhdeho jsem rozeznával jen podle diametrálně odlišných figur, nebyl bych poznal na ulici ani na fotce Otčenáška a Řezáče, nechodil jsem tehdy ke Kohoutovi ani k Daňkovi, postavy jako Drda či Aškenázy jsem viděl jen zdálky, o Neffovi jsem myslel, že už je mrtvý a Olbracht ještě živý, o Pilařovi jsem věděl jenom, kde bych ho potkal, a o Jiřím Hájkovi, proč se mu nadává, Skálu a Závalu jsem určitě nikdy nepotkal, i když ano, protože jsem je neznal. Majerová-Glazarová na nějaké schůzi, to jsem ani neuměl rozlišit od sebe, o Křížovi a Kryštofkovi jsem dlouho myslel, že je to někdo jiný.

Tím méně jsem znal opoziční a potlačované spisovatele. Teprve cestami Petlice dostal jsem se blíž k Havlovi, Grušovi či Kabešovi. O Petlici jsem vůbec prvně mluvil se Seifertem, Patočkou a Černým, jenž mě až polekal, jak vážně ji bral. Petlice mě přivedla i do tak extrémně protilehlých světů, jako byl Třešňák a generál Sacher. Jednání o rukopise mě dovedlo k Peckovi i Kautmanovi, k Čivrnému i Bedřichu Fučíkovi, k Urbánkovi i Dvořákovi, k Topolovi i Landovskému, k profesorce Komárkové, dávněji, a nedávno k Radimu Paloušovi. – Já jsem ve svém předpetličním období neznal v Praze ani Nogu!

Obchází se svou agendou, musel jsem jednou vstoupit i na místa skoro neznámá, například do Slávie: a tam jsem natrefil Koláře, Hiršala, Pechara a Vladislava. V posledním jsem našel milou a povzbudivou konkurenci: Vladislav měl svůj vlastní ruční podnik, edici Kvart. Některé její tituly jsem dal opsat i v Petlici, například všechno od Koláře. Když jsem, s Vladislavovou účastí, sestavoval první celkový seznam děl „prezentovaných“ Petlicí, shodli jsme se, že pro příští informaci a upozornění badatelům měla

by do seznamu být zahrnuta i díla, jež nebyla opsána v Petlici. Vůbec, jak se tato činnost větvila, stávalo se nutným zaznamenat i díla, jež si rozepsali a rozšířili sami autoři. Proto se tu uvádí několikrát například Jiří Ruml. Sborníky *Moravská čítanka*, vydané v Brně, jsou tu uvedeny, aby na ně byl upozorněn příští literární historik. Nebylo v našich silách opsat všecko.

První a hlavní písarkou Petlice byla Zdena Erteltová, jež zrovna přišla o zaměstnání. Měla knihovnické vzdělání, chtěla si hned začít hrát na vědu: založila kartotéku, vedla bibliografii... bylo mi to trochu směšné, dnes bychom to potřebovali. Ale stejně to zmařila Bezpečnost, jak si nás začala všimat. V největším rozmachu psalo Petlici současně šest písarek. Vznikaly však pobočné „manufaktury“, jedna i v Brně. Nechtěl jsem o nich ani vědět, jen jsme si vyměňovali knihy. Abych měl přehled o práci, též o její kvalitě, přiděлил jsem každé písarce jinou větičku do kopyrajtu, prozradím dnes jenom Bednářovou a Rektorisovou. Formulka „v.z.d.o.r.“ zůstala původní písarce. Začíná-li věta slovem „Autor“, opisoval si rukopis autor sám. Za veliký amatérský výkon, profesionálně však dokonalý, považuju Hanzelkuv opis díla *Ceylon, ráj bez andělů* (č. 48); také Zikmunda jsem poznal až při té příležitosti. Upozorňuju, že identifikační věty nelze už brát spolehlivě: z původních opisů si totiž potom opisoval, co kdo chtěl, i s tou větičkou.

Největší výkon, kromě Z.E., podala Otká Bednářová. Ta odevzdávala své opisy i svázané! Myslím, že její pronásledování pak bylo pomstou za Petlici. Neznám podrobněji případ Jiřího Gruntoráda, ale i on pykal nejvíc za to, že měl svou vlastní „manufakturu“ Petlice. Útok na Petlici nešel přes autory, ale přes písarky, vazáče, organizátory. Tak byla paní Šinoglová ze Znojma odsouzena za opisování Trefulky a Va-

culíka, jichž si však soud nevšiml. Zdena Ertelová by měla najít čas a formu, jak napsat o své zkušenosti. Jednou jsem dostal upozornění, že knihárny Tomos mají kamsi hlásit zakázky psané na stroji. Abych to hned vyzkoušel, dal jsem tam tenší knížky, bylo to něco od Kantůrkové; byly zabaveny. V úkrytech se mi začaly hromadit opisy. Edice Kvart se usmívala: Vladislav si ji vázal sám a vlídně mě to chtěl naučit. Jenže jeho měsíční výroba a moje! Nezávislou výrobní cestu si našla i nová Edice Expedice, jejíž pan ředitel Václav si usnadnil úkol i tím, že místo autorů podpisoval knihy sám. Vznikaly všelijaké elitní, bibliofilské edice, kde se knížka sama stávala dílkem, ty si ze všeho, co kolovalo, vybíraly bonbónky.

Na Petlici zůstávala všední služba a nutnost: už nečitelným rukopisem se podepsal na své knize *Žil jsem s miliardárem* Edvard Valenta. Při tom jsme se, s Jiřím Grušou, dověděli, že má ještě jeden, poslední rukopis: dokončený? Paní Valentová mi román *Žít ještě jednou* dala přečíst. Kdo ho měl posoudit? Jaké je to dílo? Určitě dost zajímavé na to, aby příští nakladatel a kritik o něm rozhodl; bylo tedy třeba pojistit jeho existenci a upozornit na ni. Vyšel v Petlici s ediční poznámkou a s úryvky dopisů, v nichž autor o své práci hned pochybuje a pak jí zas věří. Index udělal chybu, že román vydal bez těchto doplňků a vystavil autora i sebe zbytečné kritice. Potřeba zachovat pamět i památku vedla nás k autorovi jako Vilém Sacher (*Krvavé velikonoce*, č. 114) nebo pražský pekař Antonín Vais (*Zrození a pád jednoho vykořisťovatele*, č. 320). Proto je v seznamu i *Kronika mého života* (č. 242) od brněnského starosty Podsedníka, kterou jsme nestačili opsat, takže existuje jen u toho, kdo ji má v Brně. Věra Hájková-Duxová (č. 350) psala své vzpomínky jen pro své děti; ale její

suše informativní styl, jímž mluví o tak zpráskaném námětu, jako je válka a koncentráky, mě chytl, a je to jeden z neopomenutelných pramenů pro studium té doby.

A najednou se začalo o Petlici mluvit i venku. Dostal jsem do ruky knížku ze Sixty-eight Publishers se znáčkem Petlice. Znáček byl otiskem mé novoročenky, jakou jsem dva či tři roky posílal autorům Petlice s přáním, aby už příští rok byl klíčkem k visacímu zámku. (Příloha č. 3) Toto moje přání se splnilo nejprv na Šotolovi, jemuž za jakýsi ústupek otevřelo se nakladatelství. Další byl Holub, Hrabal, Seifert... Já jsem se k těm ústupkům stavěl – nijak. Jaksi musela přijít změna! Účelem Petlice bylo právě probořit mlčení. Úřady odvracely autory od účasti v Petlici mlhavými sliby s pohrůzkami, například Hamšíka a Ptáčníka. Když jsem byl požádat o rukopis Branalda, řekl mi, že jedná o jeho vydání někde, a rukopis potom dost brzo vyšel. Když se díla z Petlice začala objevovat v zahraničí, všimli si toho nejen ostatní autoři, ale hlavně Bezpečnost. Její chování se zhoršovalo. Kterého si podzim, nevím či 1975, či 76, položili přede mne tři možnosti: odejdu do zahraničí, nebo nechám Petlice, nebo... Poslední, velice sprostou možnost splnili v lednu 1977. O tom mě čeká ještě psát. Celá léta jsem slýchal: nechejte Petlice, a můžete si psát, co chcete. V té době jsem své účetnictví choval v podobě motáků ve škvíře zdi pod okenní deskou. (Příloha č. 4)

Zatím však sama Petlice tlačila mě opačným směrem: chtěla víc a víc. Brala mi všečen čas, a neměl jsem peníze. Nestačil jsem ani číst cizí rukopisy a přetahovat knížky. A nemyslete, že je tak moc spisovatelů, co jsou ochotni sáhnout pečlivou tužkou na kolegův rukopis, opravit překlepy, přemístit čárky. Pořád bylo několik titulů v opise, ve vazbě, v taškách připravených k

úprku. Byly v tom už i dost velké peníze: odběratelé si zajišťovali knihy tím, že mi dávali dopředu i tisíce; ty rotovaly v materiálu a práci. Dělat bylo co jak v nějakém nakladatelství: fotografický doprovod, ilustrace, zvláštní vazba, a když byl vyrazen Tomos, lepit knížky do tapety. Rukopisy nikdo neredigoval, až na výjimky, dokonce ani autorovi se nechtělo korigovat druhý či třetí opis. Jenom Gruša rukopisy, které získal a donesl, také upravoval a vypravil: například Pištoru, ale i generála Sachera. Sergej Machonin přinášel v té době tituly zredigované a vypravené. A Jan Vladislav. Jednou jsem jednomu autorovi přinesl balík jeho opisů a požádal ho, aby si je sám odnesl do vazárny. Podivil se: „Proč já?“ To mi dalo vědět, jak blbá je moje situace: oni si myslí, že mě někdo za to platí.

Jednou mi došla zpráva, že na zasedání jakési Mezinárodní unie nakladatelů se mluvilo o Petlici a že jsem dostal cenu 10 000 marek. Následoval výslech, ihned: „Takže vy vedete nakladatelství!“ Kdežto peníze dlouho vázly. Hájil jsem se, že za nic nemůžu, a té Unii jsem napsal, jak mě to těší, ale co je Petlice: nikoli nakladatelství, nýbrž obranná aktivita umlčovaných autorů. Ukázalo se, že zpráva byla mylná, není žádná cena.

Así v roce 1979, už to nevím, dostala Petlice opravdu cenu Jana Palacha. Lekl jsem se důsledků, i se zaradoval. V první minutě mi napadlo, že je to pro mne. S každou další minutou jsem si uvědomoval, že tak to jistě míněno není. Rozdělil jsem 120 000 Kčs, po poradě se dvěma lidmi, na tři díly: jeden jsem poslal do Brna, druhý jsem dal muži, jenž víc než já věděl o ostatní, mimopetliční ediční činnosti; v té době už existovala různá periodika a sborníky z oboru dějin, práva, politické ekonomie... Ze zbylé třetiny jsme toho roku mohli udělit cenu Edice Pet-

lice. Deset tisíc jsem dal jednomu mladšímu člověku, literárně a organizačně činnému, který je moc potřeboval. Pět tisíc přišlo na „fond psacích strojů“: protože některým písarkám jsme museli koupit nový stroj; několik je jich dosud v archívu ministerstva vnitra. Dále jsem si uhradil provozní manko, jež mi po čase i při mé směšné důslednosti muselo vzniknout ztrátami knih, poruchami pošty, policejními zásahy, chybami evidence. Několik tisíc mi zbylo, a jsem rád, že konečně mám příležitost veřejně ty peníze „vyúčtovat“. Až teď si uvědomuju: pamatoval jsem nějakou stovkou na písarky? Bojím se.

Asi v tom roce 1979 začal jsem živnost v té podobě balit. S přáteli jsme projednali a rozhlásili, že Petlice trvá dál, její tíha se však postupně přeneše na autory, budou-li mít zájem. Zůstane však centrální přehled: kdo chce, aby byl uveden v Petlici, odevzdá evidenční exempláře. Proto od čísla 200 počet titulů připadajících na rok klesá. Neznamená to, že bylo napsáno máň děl, my však už nevíme o každém. Ale neznamená to ani, že bychom vzali na vědomí dílo, jež nemá literární či informační cenu.

Čím tedy byla a je Petlice? Byla od začátku míněna jako zařízení, jež pomáhá uchovat rukopisy, pojistit či rozmnožit jejich existenci. Informuje zájemce, zvláště odborné, o tom, co píší známí autoři, či jací noví se tlačí nad obzor. Tím se Petlice lišila např. od Kvartu či Edice Expedice, jež – jak jsem to chápal – chtěly náhradně obsluhovat jistý okruh lidí a měly i svou „ediční politiku“. Edice Petlice zakládala prameny pro příští studium naší doby, nejen tedy literatury. Shromažďuje materiál pro příští literární kritiky a historiky a pro opravdickou ediční činnost, za lepších poměrů. Hlavně však, myslím, Petlice dávala autorům pobídku i termín, s jistou mož-

ností konfrontace, s kritikou a čtenářstvem. Netušil jsem však to možná nejučinnější: že bude autory ohlašovat i ven, zahraničním nakladatelům českým i cizím, prostírat před nimi zdejší nabídku. Zaslých jsem, že tato položka má být námětem zvláštní studie či zprávy: průnik české a slovenské literatury do zahraničí.– Říkám české a slovenské, ale ta slovenská nás tolik nepotřebovala, asi. To také ať prozkoumá někdo povolaný.

Dokumentační středisko, jak vidím, nemá ve sbírce všechny tituly obsažené v seznamu Petlice. V tom mu můžou pomoci už jen autoři. Ani já jsem je nikdy neměl všechny. Chybějící jsou v archívu ministerstva vnitra. Jednou určitě dojde k příznivému sloučení obou sbírek. Když odtud odjížděl Jiří Lederer, vytrvalý odběratel Petlice, nechal mi tu deset tisíc, abych mu knihy posílal. Jak? Většinu z nich nedostal, i když jsem je odevzdával na domluvenou adresu. Nespotřebované dva tisíce vešly do „provozního fondu“. Dneska dělám pro Petlici jen to, co se mi chce, co můžu, k čemu mám osobnější vztah nebo o co by se jinak neměl kdo postarat. Vývoj leží na autotech.

*

Při poslední domovní prohlídce mi vzali všechno, co bylo psáno na stroji, kromě Seifertova *Morového sloupu* s Bauchovými grafikami. Říkám té knížce „krásná kurvička“, začal jsem o ní psát, ten nadpis je zaujal, nedopsal jsem to pak už. Krásnou kurvičku sebere každá šťára, ale zas jí musí pustit a ona jde mezi lidi. Založil jsem jí proto spis (příloha č. 5), a ten mi ji tentokrát zachránil: když vyšetřovatel vzal knihu do ruky, otevřel desky a přečetl si moje zápisy, zamručel jenom a knihu nerad vrátil.

Po jakési době konalo se soudní řízení o odnětých věcech: zda mi je vrátí, či propadnou

státu. Takové řízení má se konat vždy, ale většinou se nekoná, věci leží kdesi už patnáct let, s porušením zákona, zas. Na jednání jsem se prachsakra důkladně připravil. Některých věcí jsem se rovnou zřekl. Jiné jsem považoval nesporně za nezabavitelné, o zbytku jsem si připravil podrobnou řeč, výklad, agitaci, školení, citový nátlak na porotce. Mezi knihy nesporně dle zákona nezabavitelné patřil i strojopis Seifertova *Deštníku z Piccadilly*: přinesl jsem si k soudu jeho čerstvé knižní vydání! Na místě prokurátora seděla... no, ženská osoba, kterou by jiný, neopatrný, nazval ošklivou babou. Během jednání, jež ji vůbec nezajímalo, si asi desetkrát před zrcátkem osahávala své podřadné vlasy, a když jsem proti ní zvedl výtisk *Deštníku z Piccadilly*, řekla asi toto: Co je vytištěno, je nezavadné, toto však je psáno na stroji. Nevrátili mi ani ty uvozovky na konci. A Nejvyšší soud jim to tak potvrdil. Místo kletby příslovi: Cuius regio, eius stupiditas.

Přílohy k článku L. Vaculíka
jsou otištěny na str. 90 a 93-96

PŘEDBĚŽNÝ ANOTOVANÝ SEZNAM EDICE PETLICE

EP 001

Vaculík, Ludvík

Morčata (1970) / Ludvík Vaculík.– S.l.: 1973.– 270 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Román.]

Morčata / Ludvík Vaculík.– Toronto: 68 Publishers, 1977.– 170 s. ISBN 0-88781-041-1

Die Meerschweinchen: Roman / Ludvík Vaculík; aus dem Tschechischen von A. und G. Baumrucker.– Luzern [etc.]: Bucher, 1971.– 191 s.

Marsvin: Roman / Ludvík Vaculík; fraa tsjekkisk og med eit etterord ved Milada Blekastad.– Oslo: Det Norske Samlaget, 1971.– 188 s.

The guinea pigs: a novel / Ludvík Vaculík; transl. by Káča Poláčková.– New York: Third Press, [1973].– 167 s. ISBN 0-89388-060-4

Idem.– [London]: London magazine, [1974].– IV, 150 s. ISBN 0-900626-98-4

Idem.– Introd. by Neal Ascherson.– New York: Penguin Books, 1975.– XIII, 167 s.– (Writers from the other Europe) ISBN 0-14-004043-9

Idem.– Evanston: Northwestern University Press, 1986.– ISBN 0-810-0726-0

Les cobayes / Ludvík Vaculík.– Paris: Gallimard, 1974.– 200 s.– (Du monde entier)

Le cavie / Ludvík Vaculík.– Milano: Garzanti, 1974.– 188 s.– (Narratori moderni)

Guinese biggetjes: roman / Ludvík Vaculík; vert. en van een naw. voorzien door K. Mercks.– Amsterdam: Meulenhoff, 1975.– 167 s. ISBN 90-290-0159-3

Idem.– Amsterdam: Meulenhoff, 1987.– 151 s. ISBN 90-290-2410-0

Marsvinen / Ludvík Vaculík.– Stockholm [etc.]: Coeckelberghs, 1976.– 161 s. ISBN 91-7250-060-3

Marsut / Ludvík Vaculík; suom. Kirsti Siraste.– Helsinki: Tammi, 1977.– 196 s.– (Keltainen kirjasto; 136) ISBN 951-30-4002-X

EP 002

Klíma, Ivan

Malomocní (1972) / Ivan Klíma.– S.l.: 1974.– 250 s. A5.– V.z.d.o.r.

Za popelníci (1-89), Na chmelové brigádě (90-117), Malomocní (118-228), Město (229-249).

[Čtyři povídky.]

*EP 003

Klíma, Ivan

Milostné léto / Ivan Klíma.– S.l.: s.a.– 204 s. A4.– V.z.d.o.r.

[Román. Bibliografický záznam pořízen podle rukopisu, který byl původně nadepsán Požádaš manželky bližního.]

Milostné léto / Ivan Klíma.– Toronto: 68 Publishers, 1979.– 299 s.– ISBN 0-88781-066-9

Ein Liebessommer / Ivan Klíma; aus dem Tschechischen A. und G. Baumrucker.– Luzern [etc.]: Bucher, 1973.– 253 s. ISBN 3-7658-0167-4

Idem.– Zürich: Ex libris, 1975.– 253 s.

Idem.– Wien: Buchgemeinschaft Donauland, 1975.– 252 s.

Idem.– Frankfurt am Main: Fischer Taschenbuch Verl., 1976.– 252 s.– (Fischer Taschenbücher; 1717) ISBN 3-436-02266-7

Idem.– Morsbach [etc.]: Tholenaar, 1981.– 418 s.– (G+D Bücherei; Bd. 29) ISBN 3-88621-029-4

En kärlekssommar / Ivan Klíma; svensk. övers. från tyskan: Ingrid Borge.– Stockholm: Coeckelberghs, 1976.– 222 s. ISBN 91-7250-058-1

En kjaerlighetssomer / Ivan Klíma; overs. fra tysk av Nils Werenskiold.– Oslo: Tiden, 1977.– 240 s.– (Norbok) ISBN 82-10-01380-7, 82-10-01381-5

Zomerliefde / Ivan Klíma; vert. door Kees Mercks.– Amsterdam: Wereldbibliotheek, 1987.– 248 s. ISBN 90-284-1528-9

A Summer affair / Ivan Klíma; transl. by Ewald Osers.– London: Chatto and Windus, 1987.– 263 s. ISBN 0-7011-3140-3

EP 004

Klíma, Ivan

Pokoj pro dva a jiné hry / Ivan Klíma.– S.l.: 1973.– 202 s. A5.– V.z.d.o.r.

Pokoj pro dva (1-74), Hromobití: groteska o jednom aktu (75-127), Ministr a anděl: rozhlasová hra (128-201).

[Dvě aktovky a rozhlasová hra.]

In: Doppelzimmer: Einakter / Ivan Klíma; aus dem Tschechischen von Gerhard und Alexandra Baumrucker.– Kassel-Wilhelmshöhe: Bärenreiter Verl., [1970].– 86 s.

In: Theaterstücke / Ivan Klíma; mit begleitenden Reflexionen des Autors.– Luzern [etc.]: Bucher, 1971.– 229 s. ISBN 3-7658-0135-6

EP 005

Klíma, Ivan

Hry: hra o dvou dějstvích / Ivan Klíma.– S.l.: 1973.– 135 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Hra o šesti obrazech.]

Spiele: Stück in 2 Akten / Ivan Klíma; deutsch von Gerhard Baumrucker.– Kassel-Wilhelmshöhe: Bärenreiter-Verl., [1970].– 144 s.

EP 006

Kohout, Pavel

Bílá kniha : o cause Adam Juráček, profesor tělocviku a kreslení na Pedagogické škole v K. kontra Sir Isaac Newton, profesor fyziky v Cambridge podle dobových materiálů rekonstruoval a nejzajímavějšími dokumenty doplnil Pavel Kohout (1970) / Pavel Kohout.– S.l.: 1975.– 379 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Román.]

Bílá kniha ve věci Adama Juráčka / Pavel Kohout.– Toronto: 68 Publishers, 1978.– 235 s. ISBN 0-88781-059-4

Weissbuch in Sachen Adam Juráček, Professor für Leib-erziehung und Zeichnen an der Pädagogischen Lehranstalt in K., kontra Sir Isaac Newton, Professor für Physik an der Universität Cambridge, nach zeitgenössischen Unterlagen rekonstruiert und mit höchst interessanten Dokumenten ergänzt / Pavel Kohout; werkgetreu aus der tschechischen in die deutsche Sprache übertr. von Alexandra und Gerhardt Baumrucker.– Luzern [etc.]: Bucher, 1970.– 251 s.

Idem.– Ungekürzte Ausg.– Frankfurt/M.: Fischer Taschenbuch Verl., 1973.– 180 s.– (Fischer Taschenbücher; 1359)

Valkoinen kirja: asiassa Adam Juráček, liikuntakasvatuksen ja piirustuksen lehtori, Kin pedagoginen oppilaitos vastaan Sir Isaac Newton, fysiikan professori, Cambridge yliopisto / Pavel Kohout.– Helsinki: Kirjayhtymä, 1970.– 218 s.– (Arena Sarja)

Witboek in de zaak van Adam Juráček, docent lichamelijke opvoeding en tekenen aan de pedagogische academie te K. contra Sir Isaac Newton, docent natuurkunde aan de universiteit te Cambridge, naar contemporaine documenten gereconstrueerd en met zeer interessante stukken aagevuld Pavel Kohout / Antwerpen [etc.]: Scriptoria [etc.], 1972.– 224 s. ISBN 90-02-12108-3

L'homme qui marchait au plafond / Pavel Kohout; préf. de Pierre Daix.– Paris: Julliard, 1972.– 340 s.

Cabeza abajo / Pavel Kohout; trad. Gregorio Vlastelica.– Barcelona: Pomaire, 1974.– 380 s. ISBN 84-286-0437-1, 84-286-0438-X

White book: Adam Juráček, professor of drawing and physical education at the Pedagogical Institute in K., vs. Sir Isaac Newton, professor of physics at the University of Cambridge: reconstructed from contemporary records and supplemented by most interesting documents / Pavel Kohout.– New York: Braziller, 1977.– 215 s.– ISBN 0-8076-0861-0

EP 007

Kohout, Pavel

Život v tichém domě (1970-73) / Pavel Kohout.– S.l.: 1974.– 192 s. A5.– V.z.d.o.r.

I. Válka ve třetím poschodí: vojenské hrátky (1970), (1-53). II. Pech pod střechem: malý grandguignol (1972), (54-111). III. Požár v sutěrénu: ohnivá fraška (1973), (112-191).

[Tři jednoaktovky.]

Pech unter dem Dach: Einakter / Pavel Kohout; aus dem Tschechischen von Gerhard und Alexandra Baumrucker.– Kassel-Wilhelmshöhe: Bärenreiter-Verl. [1970].– 71 s.

.Krieg im dritten Stock; Evol: zwei Einakter / Pavel Kohout; aus dem Tschechischen von Gerhard und Alexandra Baumrucker.– Luzern: Bucher, [1971].– 34 + 33 s. ISBN 3-7658-0001

Krieg im dritten Stock: Einakter / Pavel Kohout; aus dem Tschechischen von Gerhard u. Alexandra Baumrucker.– Kassel-Wilhelmshöhe: Bärenreiter-Verl., 1972.– 35 s.

Brand im Souterrain / Pavel Kohout; aus dem Tschechischen von Gerhard und Alexandra Baumrucker.– Kassel-Wilhelmshöhe: Bärenreiter-Verl., 1978.– 106 s.

Drei Einakter: das Leben im stillen Haus: mit Vorspiel, Nachspiel und zwei Pausenspielen / Pavel Kohout; Übersetzung aus dem Tschechischen von Alexandra und Gerhard Baumrucker; Fotos von Ivan Kyncl.– Hamburg [etc.]; Hoffmann und Campe [etc.], 1981.– [122] s. : 58 s. il. ISBN 3-455-03950-2

Krig i fjerde estasje / Pavel Kohout; til norsk ved Svein Selvig.– Oslo: [s.n.], 1973.– 56 s.

Oorlog op driehoog / Pavel Kohout; vert. door W.Groener; in samenw. met het Nederlands Centrum voor het Amateurtoneel.– Bussum: De Toneelcentrale, 1979.– 36 s.

Guerre au troisième étage: pièce / Pavel Kohout; adaptation Henri Bergerot.– Paris: L'Avant-Scène, 1977.– (L'Avant-Scène: Théâtre; no. 604)

Incendie au sous-sol / Pavel Kohout.– Paris: L'Avant-Scène, 1981.– 58 s. : il.– (L'Avant-Scène: Théâtre; no.693) [Vyšlo společně s hrou Le temps des bourgeois / Eugéne Labiche.]

EP 008

Sidon, Karol

Evangelium podle Josefa Flavia (1970) / Karol Sidon.– S.l.: 1974.– 365 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Historicko-filozofické pojednání.]

EP 009

Sidon, Karol

Hry / Karol Sidon.– S.l.: 1974.– 368 s. A5.– V.z.d.o.r.

Shapira (1970-73), (1-127), Zpívej mi na cestu (1973-74), (128-278), Labyrint: cirkus podle Komenského (279-367).

[Tři divadelní hry.]

EP 010

Seifert, Jaroslav

Morový sloup (1971) / Jaroslav Seifert.– S.l.: 1973.– 102 s. A5.–V.z.d.o.r.

[Básnická sbírka; jako doslov zařazen autorův text Rozhovor s prázdnou židlí z r. 1970.]

Morový sloup (1973) / Jaroslav Seifert.– S.l.:1975.– 85 s. A4 : 1 il.– V.z.d.o.r.

[Jako doslov zařazen autorův text Rozhovor s prázdnou židlí z r. 1970.]

Morový sloup a jiné verše / Jaroslav Seifert.– Köln: Index, 1977.– 87 s.

The plague column / Jaroslav Seifert; transl. from the Czech by Ewald Osers; introd. by Sir Cecil Parrot; photographs by Gilman Parsons.– London [etc.]: Terra Nova Editions, 1979.– 106 s. : il. ISBN 0-906490-00-6

Morový sloup = The plague monument / Jaroslav Seifert; transl. by Lyn Coffin.– [Silver Spring, Md.]: SVU, 1980.– 57 s. : il. ISBN 0-936570-00-8 [Poem in original Czech and its English translation.]

Pestmonumentet / Jaroslav Seifert; tolkningar av Roy Isaksson i samarbete med Helena Friendlová.– Bromma: Fripress bokförl., 1982.– 87 s. ISBN 91-85590-38-10

Idem. – 2. uppl. – Bromma: Fripress, 1984. – 87 s. ISBN 91-85590-38-10

Psetsoylen og andre dikt / Jaroslav Seifert; gjendiktet av Michael Konupek og Tore Stubberud. – Oslo: Aventura, 1984. – 99 s. ISBN 82-588-0319

La colonna della peste / Jaroslav Seifert. – Roma: Ed. e/o, 1986. – 128 s. – (Collana praghese)

EP 011

Mikulášek, Oldřich

Agogh / Oldřich Mikulášek. – S.l.: 1972. – 60 [nečís.] s. A5. – V.z.d.o.r.

[Básnická sbírka s těmito částmi: Metafory, Nekrology, Fantómy, Meandry.]

Agogh / Oldřich Mikulášek. – *Svědectví*, roč. XII, č. 47, s. 499-512. [Přetištěny pouze Metafory.]

Agogh / Oldřich Mikulášek. – München: PmD, 1980. – 55 s. – (Meritum; sv. 4.)

Agogh: sieben Metaphern / Oldřich Mikulášek; aus dem mährischen Tschechisch übersetzt von Ota Filip. – *Neue Rundschau*, 98. Jahrgang 1987, Heft 3, s. 53-69.

EP 012

Šotola, Jiří

Kuře na rožni (1970) / Jiří Šotola. – S.l.: 1974. – 534 s. A5. – B.s.a.n.o.d.

[Román.]

Vaganten, Puppen und Soldaten / Jiří Šotola. – Luzern [etc.]: Bucher, 1972. – 375 s. ISBN 3-7658-0162-3

EP 013

Trefulka, Jan

Veliká stavba / Jan Trefulka. – S.l.: 1979. – 180 s. A5. – P.b.s.a.j.z.

[Román.]

Velká stavba / Jan Trefulka. – Köln: Index, [1983]. – 117 s.

Der stora bygget / Jan Trefulka; övers. av Josef Brettschneider. – Stockholm: Tiden, 1982. – 156 s. ISBN 91-550-2604-4

44

EP 014

Trefulka, Jan

O bláznech jen dobré (1973) / Jan Trefulka. – S.l.: 1973. – 275 s. A5. – V.z.d.o.r.

[Román.]

O bláznech jen dobré / Jan Trefulka. – Toronto: 68 Publishers, 1978. – 176 s. ISBN 0-88781-061-6

Der verliebte Narr: Roman / Jan Trefulka; aus dem Tschechischen von Marianne Pasetti-Swoboda. – Frankfurt am Main: S. Fischer, 1979. – 254 s. ISBN 3-10-080003-6

Idem. – Frankfurt am Main: Fischer Taschenbuch Verl., 1981. – 175 s. – (Fischer Taschenbücher; 8001) ISBN 3-596-28001-X

Hommage aux fous / Jan Trefulka; trad. du tchèque Barbara Faure. – Paris: Gallimard, 1986. – 208 s. – (Du monde entier) ISBN 2-07-070619-2

*EP 015

Hrabal, Bohumil

Postřižiny (1970) / Bohumil Hrabal. – S.l.: 1974. – 257 s. A5. – V.z.d.o.r.

[Novela a povídky.]

La chevelure sacrifiée / Bohumil Hrabal; trad. par Claudia Ancelot. – Paris: Gallimard, 1987. – 144 s. – (Du monde entier) ISBN 2-07-070085-2

*EP 016

Hrabal, Bohumil

Městečko, kde se zastavil čas: novela (1973) / Bohumil Hrabal. – S.l.: 1974. – 203 s. A5 : 2 il. – V.z.d.o.r.

[Označeno jako první verze.]

Městečko, ve kterém se zastavil čas / Bohumil Hrabal. – Innsbruck: Comenius, 1978. – 137 s. : il.

La petite ville ou le temps s'arrête / Bohumil Hrabal; trad. par Milena Braud. – Paris: Robert Laffont, 1985. – 192 s. – (Pavillon) ISBN 2-221-04533-5

EP 017

Hrabal, Bohumil

Obsluhoval jsem anglického krále / Bohumil Hrabal.– S.l.: 1971.– 330 s. A5.

[Román]

Obsluhoval jsem anglického krále / Bohumil Hrabal.– Praha: Jazzpetit, 1971.– 301 s.

Jak jsem obsluhoval anglického krále / Bohumil Hrabal.– S.l.: s.n. (distrib. Köln: Index), [1980].– 188 s.

Moi qui ai servi le Roi d'Angleterre / Bohumil Hrabal; trad. par Milena Braud.– Paris: Robert Laffont, 1981.– 199 s.– (Pavillon) ISBN 2-221-00758-1

Ho servito il re d'Inghilterra / Bohumil Hrabal. – 4a ed. – Roma: Ed. e/o, 1986. – 240 s. – (Collana praghese)

Ich habe den englischen König bedient: Roman / Bohumil Hrabal; aus dem Tschechischen von Karl-Heinz Jähn.– Frankfurt/M.: Suhrkamp, 1988.– 303 s.

ISBN 3-518-02295-4

EP 018

Něžný barbar: pedagogické texty (1973) / Bohumil Hrabal.– S.l.: 1974.– 237 s. A5 : 5 il.– V.z.d.o.r.

[Vzpomínkové texty o Vladimíru Boudníkovi.]

Něžní barbaři / Bohumil Hrabal.– S.l.: s.n. (distr.: Köln: Index), [1981].– 111 s. : il.

Sanfte Barbaren: zwei Erzählungen/Bohumil Hrabal; aus dem Tschechischen von Peter Sacher–Frankfurt/M.: Suhrkamp Verlag, 1987 – 300 S. (Bibliothek Suhrkamp; Nr. 916)

EP 019

Pochop, Zdeněk

Marné volání (1970-1972) / Zdeněk Pochop.– S.l.: 1974.– 185 s. A5.– V.z.d.o.r.

Odkaz (1-117), Banální záležitost (118-152), Marné volání (153-184).

[Tři povídky.]

EP 020

Binar, Ivan

Kdo, co je pan Gabriel (1973) / Ivan Binar.– S.l.: 1974.– 171 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Román.]

Kdo, co je pan Gabriel? / Ivan Binar.– Toronto: 68 Publishers, 1978.– 141 s. ISBN 0-88781-060-8

Wer ist, was war Herr Gabriel / Ivan Binar.– Frankfurt/M. [etc.]: Ullstein, 1979.– 107 s.– (Ullstein Kontinent; 38003)

EP 021

Klánský, Mojmír

Vyhnanství (1969) / Mojmír Klánský.– S.l.: 1975.– 259 s. A5.– B.s.a.n.o.d.

[Román.]

Vyhnanství: román / Mojmír Klánský.– Köln: Index, 1976.– 154 s.

*EP 022

Čivrný, Lumír

Černá paměť stromu: román (1970) / Lumír Čivrný.– S.l.: 1974.– 433 s. A5.– V.z.d.o.r.

EP 023

Šiktanc, Karel

Český orloj (1971-1973) / Karel Šiktanc.– S.l.: 1974.– 145 s. A5 : 1 il. [Bohdan Kopecký].– V.z.d.o.r.

[Básnická skladba.]

Český orloj (1971-1973) / Karel Šiktanc.– S.l.: 1977.– 139 [nečísl.] s. A4 : 12 il.– V.z.d.o.r.

Český orloj (1971-1973) / Karel Šiktanc.– München: PmD, 1980-1981.– 2 d. – (Meritum; 5-6)

EP 024

Černý, Václav

Z nových kritických studií / Václav Černý.– S.l.: 1974.– 130 s. A5.– A.s.n.d.o.r.

O Janu Procházce: zkratkový portrét in memoriam (1-33); Jindřiška Smetanová: náčrt por-

trétu (34-59); Nástin básnické osobnosti Jiřího Koláře: pokus o genetiku básníka abstraktního (60-130).

[Kritické studie.]

EP 025

Černý, Václav

O povaze naší kultury: repetitorium a úvaha trochu abstraktní, ale až hrůza aktuální (1975) / Václav Černý.– S.l.: 1977.– 65 s. A5.– V.z.d.o.r. [Esej.]

O povaze naší kultury: repetitorium a úvaha trochu abstraktní, ale až hrůza aktuální / Václav Černý.– *Svědectví*, roč. XIII, č. 52, s. 701-732.

O povaze naší kultury / Václav Černý; doslov Karel Jadrný.– München: Arkýř, 1981.– 77 s. ISBN 3-922810-02-0

EP 026

Kadlečík, Ivan

Reči z nížiny / Ivan Kadlečík.– S.l.: 1973.– 57 s. A5.– V.z.d.o.r. [Literární kritiky prozaických děl současné české literatury.]

EP 027

Kadlečík, Ivan

Tváře a oslovenia / Ivan Kadlečík.– S.l.: 1974.– 138 s. A5.– V.z.d.o.r.

Tváře (5-54), Oslovenia (60-137), Bibliografická poznámka (138).

[Eseje.]

EP 028

Filip, Ota

Nanebevstoupení Lojzka Lapáčka ze Slezské Ostravy (1973) / Ota Filip.– S.l.: 1974.– 950 s. A5.– 2 sv.– V.z.d.o.r. [Román.]

Nanebevstoupení Lojzka Lapáčka ze Slezské Ostravy / Ota Filip.– Köln: Index, 1974-1975.– 4 díly.

Die Himmelsfahrt des Lojzek Lapáček aus Schlesisch Ost-
rau: Roman / Ota Filip.– Frankfurt/M.: S. Fischer, 1973.–
314 s. ISBN 3-10-020803-X

Idem.– Frankfurt/M.: Fischer Taschenbuch Verl., 1978.–
303 s.– (Fischer Taschenbücher; 2012) ISBN 3-596-22012-2

Zweikämpfe: Roman / Ota Filip.– Frankfurt/M.: S. Fi-
scher, 1975.– 281 s. ISBN 3-10-020804-8 [Překlad 2. sv. Na-
nebevstoupení ...]

EP 029

Červenka, Miroslav

Čtvrtohory (1962-1973) / Miroslav Červenka.–
S.l.: 1974.– 77 s. A5 : 1 il.– A.s.n.d.o.d. [Básně; viz též EP 336.]

EP 030

Kabeš, Petr

Obyvatelná těla: dvě sbírky (1971-1974) / Petr
Kabeš.– S.l.: 1976.– 138 s. A5.– B.s.a.n.o.d.

Opukové nebe (2-25), Exercicie z Kazatele (26-
29), Skupenství: noc (30-134), poznámka (135-
136).

[Básně.]

EP 031

Gruša, Jiří

Dámský gambit (1972) / Jiří Gruša.– S.l.: 1973.–
94 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Novela.]

Dámský gambit aneb Il Ritorno d'Ulisse in Pa-
tria: dramma in musica (1972) / Jiří Gruša.– S.l.:
1977.– 100 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Novela. Na titulní straně označeno jako oprá-
vené vydání.]

Dámský gambit: il ritorno d'Ulisse in patria: dramma in
musica / Jiří Gruša.– Toronto: 68 Publishers, 1979.– 78 s.
ISBN 0-88781-095-0

EP 032

Lewis, Samuel [pseud. Jiřího Gruši]

Mimner aneb Hra o smrd'ocha: Atman tin Kalpadotja: zpráva z Kalpadocije od Jiřího Gruši (1973) / Samuel Lewis [Jiří Gruša].– S.l.: 1976.– 246 s. A5.– Z.j.d.r.r.

[Román.]

Gruša, Jiří

Mimner aneb hra o smrd'ocha: Atmar [sic!] tin Kalpadotja (1973) / Jiří Gruša.– S.l.: 1979.– 244 s. A5.– V.z.d.o.r.

Mimner, oder Das Tier der Trauer: Roman / Jiří Gruša.– Köln: Bund-Verl., 1986.– 186 s. ISBN 3-7663-0980-3

EP 033

Gruša, Jiří

Modlitba k Janince (1969-1973) / Jiří Gruša.– S.l.: 1975.– 44 s. A5.– B.s.a.n.o.d.

[Básně.]

EP 034

Juliš, Emil

Caput mortuum / Emil Juliš.– S.l.: 1975.– 85 s. kvart. : 1 il. [Bohdan Kopecký].– V.z.d.o.r.

[Básně.]

***EP 035

Hamšík, Dušan

Život a dílo Heinricha Himmlera, I-II / Dušan Hamšík.

[Monografie.]

EP 036

Pecka, Karel

Štěpení (1973) / Karel Pecka.– S.l.: 1974.– 673 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Román.]

Štěpení: divné podobnosti / Karel Pecka.– Toronto: 68 Publishers, 1974.– 379 s.

EP 037

Pecka, Karel

Pasáž (1974) / Karel Pecka.– S.l.: 1975.– 186 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Román.]

Pasáž / Karel Pecka.– Toronto: 68 Publishers, [1976.] – 147 s.

EP 038/KV

Kolář, Jiří

Odpovědi (1973) / Jiří Kolář.– S.l.: 1975.– 107 s. A5 : 1 il. [Jiří Kolář].– V.z.d.o.r.

[Imaginární interview o umění a literatuře.]

Odpovědi: památce Jiřího Padrtý / Jiří Kolář.– Köln: Index, 1984.– 79 s. : 15 il. [Jiří Kolář]

Réponses / Jiří Kolář.– In: L'oeil de Prague suivi de la Prague de Kafka et de réponses de Jiří Kolář / Michel Butor.– Paris: Ed. de la différence, 1986, s. 147-200.

EP 039

Kolář, Jiří

Očitý svědek: deník z roku 1949 / Jiří Kolář.– S.l.: 1975.– 249 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Básnický deník ve verších a próze.]

Témoins oculaire: journal 1949 / Jiří Kolář; trad. du tchèque par Erika Abrams.– Paris: Ed. de la différence, 1983.– 202 s.– (Cantos; 13) ISBN 2-7291-0125-X

EP 040

Kolář, Jiří

Dny v roce a roky v dnech: básně a texty 1946-1947 / Jiří Kolář.– S.l.: 1975.– 308 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Básnický deník.]

Jours de l'année, années des jours / Jiří Kolář; trad. du tchèque par Erika Abrams.– Paris: Galerie Maeght-Le-long, 1986.– 67 s. : il. ISBN 2-86882-003-4

EP 041/KV

Vladislav, Jan

Tajný čtenář: papíry ze sběru I / Jan Vladislav.– S.l.: 1975.– 118 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Úvahy, články a projevy o umění a literatuře. Vydání v edici Kvart z r. 1978 má podtitul Malé morality.]

Malé morality / Jan Vladislav; doslov Vilém Prečan.– München: Arkýř, 1984.– 154 s. ISBN 3-922810-08-X

EP 042

Skácel, Jan

Chyba broskví: básně (1974) / Jan Skácel.– S.l.: 1975.– 101 [nečfsl.] s. : 1 il. [Vladislav Vaulka].– V.z.d.o.r.

[Básnická sbírka.]

Chyba broskví / Jan Skácel.– Toronto: 68 Publishers, 1978.– 106 s. ISBN 0-88781-057-8

Opeens zien we de hemel van boven: gedichten / Jan Skácel; vert. door Jana Beranová.– Rotterdam: Cultura Slavica, 1980.– 20 s. : il. [Výbor ze sbírek Metličky a Chyba broskví.]

Il difetto delle pesche / Jan Skácel.– Roma: Galleria Don Chisciotte, 1981.– 68 s.

EP 043

Uhde, Milan

Hra na holuba / Milan Uhde.– S.l.: 1974.– 117 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Divadelní hra.]

EP 044

Landovský, Pavel

Hry / Pavel Landovský.– S.l.: 1978.– 205 s. A5.– V.z.d.o.r.

Chudobinec aneb Případ pro vesnického policajta (1965), (1-118), Supermanka (1973), (119-204).

[Dvě divadelní hry.]

Jiné komedie a sanitární noc / Pavel Landovský.– Toronto: 68 Publishers, 1982.– 304 s. ISBN 0-88781-130-2 [Viz též EP 094, Sanitární noc.]

Supermamma: Stück in 2 Teilen / Pavel Landovský; aus dem Tschechischen von G. und A. Baumrucker.– Kassel-Wilhelmshöhe: Stauda, 1980.– 113 s.

*EP 045

Juračka, Ján

Zmlčanievanie / Ján Juračka; doslov Ivan Kadlečík.– S.l.: 1975.– 37 s. A5.

[Sbírka 28 básní. Křestní jméno autora doposud mylně uváděno jako J. Ondrej a název sbírky „Zmlčovanie“.]

EP 046

Havel, Václav

Žebrácká opera: na téma Johna Gaye / Václav Havel.– 118 s. A4.

[Divadelní hra.]

Hry 1970-1976: z doby zakázanosti / Václav Havel.– Toronto: 68 Publishers, 1977.– 312 s.

ISBN 0-88781-042-X [S dovětkem autora. Obsahuje hry Spiklenci, Žebrácká opera, Horský hotel, Audience, Vernisáž; viz dále EP 047, 051 a 062.]

Die Gauneroper: nach John Gay / Václav Havel; deutsch von Franz Peter Künzel.– Reinbek bei Hamburg: Rowohlt Theater-Verl., 1974.– 161 s.

La grande roue: sur les motifs de John Gay: pièce en quatorze tableaux / Václav Havel; trad. du tchèque par Ivan Palec.– Paris: Gallimard, 1987.– 152 s. ISBN 2-07-070991-4

La grande roue / Václav Havel; traduction-adaptation de Ivan Palec. – Paris: L'Avant-Scène, 1987.– 64 s.: il.– (L'Avant-Scène: Théâtre; no. 803)

Dissenzo culturale e politico in Cecoslovacchia: per una decifrazione teatrale del codice del potere / Václav Havel; a cura di Claudio Guenzani; con saggi di Giancarlo Romani Adami e Gianlorenzo Pacini; trad. dal cecoslovacco di Gianlorenzo Pacini.– Venezia: Marsilio, 1977.– 362 s. [Obsahuje všechny Havlovy hry napsané v šedesátých a sedmdesátých letech s výjimkou jednoaktovky Protest.]

EP 047

Havel, Václav

Audience: jednoaktová hra / Václav Havel.– S.l.: 1975.– 47 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Jiné vydání formátu A 5 v Edici Petlice spolu s EP 051 (Vernisáž):]

Havel, Václav

Audience: jednoaktová hra / Václav Havel.– S.l.: 1975, s. 1-48.

Vernisáž: jednoaktová hra / Václav Havel.– S.l.: 1975, s. 49-92. Dve sýte skice / Ivan Kadlecík.– S.l.: 1975, s. 93-100.– V.z.d.o.r.

Audience / Václav Havel.– *Svědectví*, roč. XIII, č. 51, s. 525-536.

Audience / Václav Havel.– Paris: L'Avant-Scène, 1979.– 40 s. : il.– (L'Avant-Scène : Théâtre; no. 653)

Audiensen / Václav Havel.– Helsinki: Yleisradio, 1980.– 41 s.

Audienz: Einakter / Václav Havel; deutsch von Gabriel Laub.– Reinbek bei Hamburg: Rowohlt Theater-Verl., 1975.– 34 s.

Audienz und Vernissage: 2 Einakter / Václav Havel; deutsch von Gabriel Laub.– Reinbek bei Hamburg: Rowohlt Theater-Verl., 1976.– 34 + 26 s./ 60 s.

Drei Stücke / Václav Havel; Nachw. von Gabriel Laub.– Reinbek bei Hamburg: Rowohlt, 1977.– 153 s.– (ro-ro-ro : Theater; 4123) ISBN 3-499-14123-X [Audienz, Vernissage, Die Benachrichtigung, Offener Brief an Gustáv Husák.]

Audience, Vernissage, Pétition / Václav Havel; trad. du tchèque par Marcel Aymossin et Stephan Melolegg.– Paris: Gallimard, 1980.– 243 s.– (Du monde entier)

Sorry ... : two plays / Václav Havel; transl. and adapted by Vera Blackwell.– London: Evre Methuen, 1978.– 64 s.– (Play for today)

ISBN 0-413-45630-7 [Audience, Private view.]

Audience / Václav Havel; transl. by Jan Novák.– In: *The Vaněk plays: four authors, one character* / ed. by Marketa Goetz-Stankiewicz.– Vancouver: University of Columbia

Press, 1987; s. 1-26.– Unveiling [Vernisáž, EP 051] / Václav Havel; transl. by Jan Novák.– Ibidem, s. 27-50.

Spiskowcy i inne utwory dramatyczne / Václav Havel.– [Warszawa]: Niezależna oficyna wydawnicza N, 1981.– 272 s. [Obsahuje překlady her Spiklenci, Horský hotel, Audience, Vernisáž, Protest, doslov autora a překladatele.]

EP 048

Zikmund, Miroslav – Hanzelka, Jiří

Ceylon, ráj bez andělů I-II (1970) / Miroslav Zikmund; Jiří Hanzelka. – Praha: 1975.– 1041 + XVII s. A5 (ve dvou svazcích: I: XI + 1-494; II: VI + 495-1041, v I. sv. 11 il.).– V.z.d.o.r.

EP 049

Patočka, Jan

Kacířské eseje o filozofii dějin / Jan Patočka.– S.l.: 1975.– 238 s. A5.– V.z.d.o.r.

Pre-historické úvahy, Počátek dějin, Mají dějiny smysl?, Evropa a evropské dědictví do konce 19. století, Je technická civilizace úpadková a proč?, Války 20. století a 20. století jako válka.

[Jiné samizdatové vydání, rovněž datované r. 1975, obsahuje navíc Patočkovy Vlastní glosy ke „Kacířským esejům“. „Vlastní glosy“ vyšly však nejdříve samostatně v edici Kvart.]

Kacířské eseje o filozofii dějin / Jan Patočka.– München: Arkýř, 1980.– 163 s. ISBN 3-922810-01-2 [V tomto vydání nejsou zahrnuty Vlastní glosy ke „Kacířským esejům“.]

Kjetterske studier i historiens filosofi / Jan Patočka; med et tillegg: Jan Patočka og Charta 77.– Oslo: Tanum-Norli, 1979.– 299 s.– (Idé og tanke; 36)

Essais hérétiques sur la philosophie de l'histoire / Jan Patočka; trad. par Erika Abrams; préf. de Paul Ricoeur; postface de Roman Jakobson.– Lagrasse: Verdier, 1981.– 169 s. ISBN 2-86432-014-2

Saggi eretici sulla filosofia della storia / Jan Patočka.– Bologna: CSEO, 1981.– 192 s.– (Saggi; 4)

EP 050

Putík, Jaroslav

Červené jahody (1969) / Jaroslav Putík.– S.l.: 1975.– 469 s. A5.– B.s.a.n.o.d.

[Román.]

EP 051

Havel, Václav

Vernisáž: jednoaktová hra / Václav Havel.– S.l.: 1975, s. 49-92 A5.– V.z.d.o.r.

[V jednom svazku spolu s Audiencí; jako doslov rozbor Ivana Kadlečíka Dve sýte skice. – Celkem 100 s. A5. Viz EP 047.]

Vernissage: Einakter / Václav Havel; deutsch von Gabriel Laub.– Reinbek bei Hamburg: Rowohlt Theater-Verl., 1976.– 26 s.

Vernissage / Václav Havel; vert. door Kees de Vries.– Bussum: De Toneelcentrale, 1979.– 28 s.

[Další překladová vydání viz EP 047.]

EP 052

Kohout, Pavel

Ubohý vrah: hra o dvou odděleních na motivy povídky Leonida N. Andrejeva Rozum (1971) / Pavel Kohout.– S.l.: 1976, s. 3-141.– V.z.d.o.r.
[Divadelní hra.– Po textu hry následují v knize údaje o inscenacích a povídka L. N. Andrejeva Rozum. Kniha má celkem 242 s. A5.]

Armer Mörder: nach Motiven der Erzählung „Vernunft“ von Leonid N. Andrejev (1902) / Pavel Kohout.– Luzern [etc.]: Bucher, 1972.– 88 s.

Idem.– Kassel-Wilhelmshöhe: Bärenreiter-Verl., 1977.– 87 s.

Idem.– Hamburg: Hoffman und Campe, 1972.– 88 s. ISBN 3-455-03942-1

Poor murderer: a play / Pavel Kohout; transl. by Herbert Berghof and Laurence Luckinbill.– New York: Viking Press, 1977.– 100 s. : il.– (A Richard Seaver book) ISBN 0-670-56445-1

50

Idem.– New York [etc]: French, 1977. ISBN 0-573-61442-3

Idem.– Harmondsworth [etc.]: Penguin books, 1977.– 100 s. (Penguin plays) ISBN 0-14-048141-9

Pauvre assassin / Pavel Kohout.– Paris: L'Avant-Scène, 1978.– 52 s.– (L'Avant-Scène: Théâtre; no. 634)

EP 053

Kohout, Pavel

Ruleta: hra o dvou odděleních na motivy povídky Leonida N. Andrejeva „Tma“ (1907), (1975) / Pavel Kohout.– S.l.: 1976.– 251 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Divadelní hra.]

Roulette: Schauspiel nach Motiven der Erzählung Finsternis von Leonid N. Andrejev (1907) / Pavel Kohout.– Luzern: Reich, 1975.– 82 s. ISBN 3-7243-0080-8

Idem.– Kassel-Wilhelmshöhe: Bärenreiter-Verl., 1975.– 81 s.

*EP 054

Kohout, Pavel

Kapka víry: recenze s ukázkami / Pavel Kohout.– S.l.: 1975.– 42 s. A5.

[Zabývá se knihou M. Kapka S Elvírou v lázních. Označeno jako přátelská premie – p.f. 1976.]

Kapka víry – recenze s ukázkami z epochálního díla české literatury / Pavel Kohout.– *Svědectví*, roč. XIV, č. 54, s. 269-282.

EP 055

Kliment, Alexandr

Modré pohádky (1970) / Alexandr Kliment.– S.l.: 1976.– 216 s. A4.– V.z.d.o.r.

[Pohádky.]

EP 056/KV

Dvořák, Ladislav

Jak skákat panáka (1970-1975) / Ladislav Dvořák.– S.l.: 1975.– 76 s. A5 : 1 il. [L. Dvořák].– V.z.d.o.r.

Jak skákat panáka (2-31), Chronos a Kairos (32-50), Jak hromady pobitých ptáků (51-75).

[Povídky.]

EP 057

Černý, Václav

Za hádankami Bohumila Hrabala: pokus interpretací / Václav Černý.–S.l.: 1975.– 112 s. A5.– O.t.r.n.d.

[Kritická studie.]

Za hádankami Bohumila Hrabala / Václav Černý.– *Svědectví*, roč. XIII, č. 51, s. 537-567.

EP 058

Kliment, Alexandr

Rozhlasové hry / Alexandr Kliment.– S.l.: 1975.– 146 s.– V.z.d.o.r.

Červotoči (1-47), Svoboda v koupelně (48-99), F 19,35 (100-145).

EP 059

Machovec, Milan

Ježíš pro ateisty (1972) / Milan Machovec.– S.l.: 1975.– 487 s. A5.– B.s.a.n.d.

[Studie.]

Jesus für Atheisten / Milan Machovec; mit einem Geleitwort von Helmut Gollwitzer.– Stuttgart [etc.]: Kreuzt, 1972.– XVIII, 300 s. ISBN 3-7831-0387-8

Idem.– Stuttgart [etc.]: Kreuzt, 1975.– XVII, 300 s.

Idem.– Aus dem Tschechischen von P. Kruntorad.– Gütersloh: Mohn, 1980.– 300 s.– (Gütersloher Taschenbücher Siebenstern; 1011)

Gesu per gli ateisti / Milan Machovec; pref. di Helmut Gollwitzer e Giuseppe Segalla.– Assisi: Cittadella, 1973.– 239 s.– (Orizzonti nuovi)

Jezús voor atheïsten / Milan Machovec; met een inl. van Helmut Gollwitzer.– Baarn: Ten Have, 1973.– 215 s.

Musinlonjareul wihan Yesu / Milan Machovec.– Seoul: Hangug-Sinhag-Yeongugso, 1974.– 291 s.

Jesús para ateos / Milan Machovec; trad. Alfonso Ortiz García.– 2a ed.– Salamanca: Sígueme, 1976.– 240 s. ISBN 84-301-0614-6

A Marxist looks at Jesus / Milan Machovec; with an introduction by Peter Hebblethwaite.– London: Darton, Longman and Todd, 1976.– 231 s. ISBN 0-232-51260-4

Idem.– Philadelphia: Fortress Press, 1976.– 231 s. ISBN 0-8006-1244-2

Jezus za ateiste / Milan Machovec.– Celje: Mohorjeva družba, 1977.– 198 s.

Jésus pour les athées / Milan Machovec; trad. par Fran...ois Vial.– Paris: Desclée, 1978.– 360 s.

Jesus tono taiwa / Milan Machovec.– Tokio: Hokuyōsha, 1980.– 322 s.

EP 060

Tomín, Julius

Kádrový dotazník (1975) / Julius Tomin.– S.l.: 1976.– 225 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Eseje a korespondence.]

EP 061/KV

Janský, Pavel

Území tekutých písků (1970) / Pavel Janský.– S.l.: 1976.– 48 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Básně.]

Území tekutých písků / Pavel Janský.– München: PmD, 1982.– 47 s.– (Meritum; sv. 10)

EP 062

Havel, Václav

Horský hotel: hra o pěti dějstvích / Václav Havel.– S.l.: 1976. 99 s. A5.– V.z.d.o.r.

Das Berghotel: ein Schauspiel in fünf Akten / Václav Havel; deutsch von Gabriel Laub.– Reinbek bei Hamburg: Rowohlt, 1976.– 56 s.

Bjerghotellet: skuespil i fem akter / Václav Havel; overs. af Karel Müller.– [Graasten]: Drama, 1977.– 71 s. ISBN 87-7419-170-5

EP 063

Dvakrát Páral

Číst Vladimíra Párala aneb hra na literaturu / H. Rak. Páralova konformita a právo na naději / Luboš Dobrovský.– S.l.: 1976.– 35 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Dvě literárně kritické studie.]

EP 064

Gruša, Jiří

Dotazník aneb modlitba za jedno město a přítele (1975) / Jiří Gruša.–S.l.: 1976.– 420 s. A5 : 8 il.– B.s.a.n.o.d.

[Román.]

Dotazník aneb modlitba za jedno město a přítele / Jiří Gruša.– Toronto: 68 Publishers, 1978.– 261 s. : il. ISBN 0-88781-064-0

Idem.– 2. vyd. 1979.

Maktens härlighet / Jiří Gruša; i övers. av Karin Mossdal.– Stockholm: Coeckelberghs, 1979.– 250 s. : il.– (Röster från Tjeckoslovakien; 10) ISBN 91-7250-119-7

Der 16. Fragebogen: Roman / Jiří Gruša; deutsch von Marianne Pasetti-Swoboda.– Hamburg [etc.]: Hoffmann und Campe [etc.], 1979.– 316 s.

Prière pour une ville / Jiří Gruša; trad. par Claudia Ancelot.– Paris: Gallimard, 1981.– 291 s.– (Du monde entier)

The questionnaire or prayer for a town and a friend / Jiří Gruša; transl. by Peter Kussi.– London: Blond & Briggs, 1982.– 278 s. ISBN 0-85634-134-7

Idem.– New York: Farrar, Straus & Giroux, 1982.– 278 s. : il. ISBN 0-374-24010-8

Idem.– Toronto: McGraw-Hill Ryerson, [1983.]

Idem.– New York: Vintage Books, 1983.– 278 s. : il. ISBN 0-394-72212-4

Het vragenformulier of Gebed voor een stad en een vriend: roman / Jiří Gruša; uit het Tsjechisch vert. door Kees Mercks.– Amsterdam: Meulenhoff, 1983.– 287 s.– (Meulenhoff editie; E 754) ISBN 90-290-1902-6

Kwestionariusz, czyli Modlitwa za pewne miasto i przyjaciela / Jiří Gruša; przel. Paweł Heartman.– Warszawa: Niezależna oficyna wydawnicza, 1987.– 154 s.

EP 065/KV

Topol, Josef

Dvě noci s dívkou aneb Jak okrást zloděje: veselá hra s árií Figara / Josef Topol.– S.l.: 1976.– 169 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Divadelní hra.]

EP 066

Sidon, Karol

Boží osten / Karol Sidon.– S.l.: 1975.– 408 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Román.]

*EP 067

Hořec, Jaromír

Bohemus (1972) / Jaromír Hořec.– S.l.: 1976.– 58 s. A5.

[Verše.]

Bohemus / Jaromír Hořec.– München: PmD, 1986.– 70 s. : il. (Nová řada poezie; sv. 27)

EP 068

Československý fejeton/fejton

Československý fejeton/fejton 1975-1976 / uspořádal a předmluvu napsal Ludvík Vaculík.– S.l.: 1976.– IV + 276 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Soubor 42 fejetonů od 24 autorů.]

Československý fejton/fejton 1975-1976 / uspořádal a předmluvu napsal Ludvík Vaculík.– S.l.: 1976.– III, 134 [nečísl.] s. A4.
[Soubor 42 fejtonů od 24 autorů.]

Čára na zdi

Čára na zdi: fejtony / [uspořádal a] předml. napsal L. Vaculík.– Köln: Index, 1977.– 183 s. [Obsah je totožný s vydáním v Edici Petlice.]

EP 069

Hrúz, Pavel

Zvuky ticha: novela / Pavel Hrúz.– S.l.: 1976.– 162 s. A5.– V.z.d.o.r.

EP 070

Kolář, Jiří

Chléb náš vezdejší: jáma – komedie prázdná omylů (1959) / Jiří Kolář.–S.l.: 1976.– 112 s. A5.– V.z.d.o.r.
[Divadelní hra.]

Chléb náš vezdejší: jáma – komedie prázdná omylů / Jiří Kolář.– Paris: Revue K, [s.a.]. – 92 s.

Notre pain quotidien, suivi de La Peste d'Athènes: théâtre / Jiří Kolář; trad. du tchèque par Erika Abrams.– Paris: La Différence, 1986.– 197 s. ISBN 2-7291-1078-0

EP 071/KV

Pechar, Jiří

Psychoanalýza a literatura / Jiří Pechar.– S.l.: 1976.– 2 sv.: 228 + 173 s. A5.– B.s.a.n.o.d.
I. Sen, symptom a umělecké dílo, II. Psychoanalýza a literární věda a kritika, III. Psychoanalýza v umění a filosofii.
[Monografie.]

EP 072/KV

Pechar, Jiří

Upilované mříže (1973) / Jiří Pechar.– S.l.: 1977.– 236 s. A5.– V.z.d.o.r.
[Román.]

EP 073

Tomin, Julius

Myslím – jsem: úvod do filosofie René Descarta, I. díl / Julius Tomin.– S.l.: 1976.– 275 s. A5.– V.z.d.o.r.
[Studie.]

EP 074

Pohledy 1

Pohledy 1: literární sborník / uspořádal Václav Havel.– S.l.: 1976.–577 s. A5.– V.z.d.o.r.

*EP 075

Černý, Václav

Dvakrát z teorie moderního umění: [1] George Steiner: Ústup slova; [2] Útěk z obrazu do obrazu / Václav Černý.– S.l.: 1975.– 105 s. A5.
[Překlad a samostatná studie.]

EP 076

Uhde, Milan

Zubařovo pokušení: rozhlasová hra. Z cyklu Okřídlený tramvaják / Milan Uhde.– S.l.: 1976.– 31 s. A5.– V.z.d.o.r.
[Viz též EP 335.]

[Celé otištěno v českém i německém znění almanachu Hodina naděje, srv. EP 130.]

EP 077

Kliment, Alexandr

Dona Juana / Alexandr Kliment.– S.l.: 1976.– 159 s. A5.– V.z.d.o.r.
[Divadelní hra.]

***EP 078/KV

Kautman, František

Dostojevskij – věčný problém člověka / František Kautman.

EP 079/KV

Plichta, Dalibor

Dvě caprichos / Dalibor Plichta.– S.l.: 1976.– 202 s. A5.– V.z.d.o.r.

Finále nadparády (1-96), Příkrasy k téže nadparádě (97-202).

[Dvě jednoaktové hry.]

EP 080

Patočka, Jan

Dvě studie o Masarykovi / Jan Patočka.– S.l.: 1977.– 147 s. A5 : 1 il.

Pokus o českou národní filozofii a jeho nezdar (2-57), Kolem Masarykovy filozofie náboženství (58-173).

Dvě studie o Masarykovi / Jan Patočka.– Toronto: 68 Publishers, 1980.– 135 s. ISBN 0-88781-078-0

EP 081

Kryštofek, Oldřich

Malá říkání roku 1976 (1976) / Oldřich Kryštofek.– S.l.: 1977.– 71 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Básně.]

Malá říkání roku 1976 / Oldřich Kryštofek.– München: PmD, 1984.– 93 s.– (Nová řada poezie; sv. 10)

EP 082/KV

Křížková, Marie Rút

Jiří Orten, básník smrti a lásky / Marie Rút Křížková.– S.l.: 1976.– 134 s. A5.– A.s.n.d.o.

[Literární studie.]

EP 083/KV

Vladislav, Jan

Věty / Jan Vladislav.– S.l.: 1977.– 84 s. A5.– Rukopis.

[Básně.]

Věty: (1962-1972) / Jan Vladislav.– München: PmD, 1981.– 62 s.– (Meritum; sv. 8)

EP 084/KV

Chalupecký, Jindřich

Cesta Jiřího Koláře (1972) / Jindřich Chalupcecký.– S.l.: 1977.– 65 s. A5.– B.s.a.n.o.d.

[Studie.]

Le chemin de Jiří Kolář / Jindřich Chalupcecký.– Paris: Revue K, 1987.– 25 s. ISBN 2-9502047-0-8

EP 085

Topol, Josef

Sbohem, Sokrate!: hovory o dvou větách (1976) / Josef Topol.– S.l.: 1977.– 121 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Divadelní hra.]

Auf Wiedersehen, Sokrates / Josef Topol.– Frankfurt/M.: 1978. [?]

EP 086

Sidon, Karol

Starý příběh: dvě rozhlasové hry / Karol Sidon.– S.l.: 1977.– 126 s. A5.– V.z.d.o.r.

Starý příběh (1-65), Třináct oken (66-125).

EP 087

Kantůrková, Eva

Černá hvězda (1974) / Eva Kantůrková.– S.l.: 1978.– 641 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Román.]

Černá hvězda / Eva Kantůrková.– Köln: Index, 1982.– 485 s. : il.

Den svarta stjärnan / Eva Kantůrková; övers. av Sven B. Svensson och Michal Slaviček.– Stockholm: Alba, 1980.– 325 s. ISBN 91-7458-322-0

EP 088

Uhde, Milan

Pán plamínků: televizní hra. Z cyklu Okřídlený tramvaják / Milan Uhde.– S.l.: 1977.– 85 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Viz též EP 335.]

EP 089/KV

Kautman, František

Polarita našeho věku v díle Egona Hostovského / František Kautman.–S.l.: 1977.– 373 s. A5.– Rukopis. O. n. d. [Monografie.]

EP 090

Československý fejeton/fejtón

Československý fejeton/fejtón 1976-1977 / uspořádal a předmluvu napsal Ludvík Vaculík.– S.l.: 1977.– 472 s. A5.– Z.j.d.r.r. [Soubor 73 fejetonů od 36 autorů.]

EP 091

Kriseová, Eda

Křížová cesta kočárového kočího (1969-1971) / Eda Kriseová.– S.l.: 1977.– 213 s. A5.– V.z.d.o.r. [Román.]

Křížová cesta kočárového kočího / Eda Kriseová.– Toronto: 68 Publishers, 1979.– 134 s. ISBN 0-88781-077-2

Der Kreuzweg des Karossenkutschers: Geschichten aus einem Irrenhaus / Eda Kriseová; aus dem Tschechischen übersetzt von Susanna Roth.– Köln: Bund-Verl., 1985.– 208 s. ISBN 3-7663-0947-1

EP 092

Kantůrková, Eva

Muž v závěsu (1974) / Eva Kantůrková.– S.l.: 1977.– 145 s. A5.– V.z.d.o.r. [Divadelní hra.]

EP 093

Tominová, Zdena

Totální nasazení: deník pracující ženy / Zdena Tominová.– Východní Evropa: 1977.– 49 s. A5.– V.z.d.o.r. [Literární deník sedmi dnů, kdy autorčin manžel držel protestní hladovku.]

Zápis o hladovce toho druhého / Zdena Tominová.– *Svědectví*, roč. XIV, č. 55, s.397-410.

EP 094

Landovský, Pavel

Sanitární noc: divadelní podívaná o dvou částech, začátku, přestávce a konci (1976) / Pavel Landovský.– S.l.: 1977.– 128 s. A5.– V.z.d.o.r. [Divadelní hra.]

Sanitární noc: divadelní podívaná o dvou částech, začátku, přestávce a konci (1976) / Pavel Landovský.– S.l.: 1977.– 125 s. A5 : 2 il.– N.r.b.s.a.

[Divadelní hra.]

[Vydání tiskem srv. EP 044.]

EP 095

Kantůrková, Eva

Sen o zlu (1969) / Eva Kantůrková.– S.l.: 1977.– 84 s. A5.– V.z.d.o.r. [Filmová povídka.]

EP 096/KV

Jan Patočka

Jan Patočka: první skica k podobizně.– S.l.: 1977.– 205 s. A5 : 11 il.

[Sborník k nedožitým sedmdesátinám Jana Patočky; uspořádal Jan Vladislav. Obsahuje osm textů J. Patočky z let 1976-77, 11 nekrologů k Patočkovu úmrtí, protest zahraničních filosofů československé vládě, Poslední rozhovor z pera V. Havla, tři texty z příležitosti Patočkova pohřbu a čtyři laudatia.]

[Část textů vyšla tiskem v knize: Jan Patočka: osobnost a dílo / red. A(dolf) M(üller).– Köln: Index, 1980.– 151 s.]

EP 097

Trefulka, Jan

Zločin pozdvížení: variace na staré téma (1976) / Jan Trefulka.– S.l.: 1979.– 372 s. A5.– V.z.d.o.r. [Román.]

Zločin pozdvižení / Jan Trefulka.– Köln: Index, 1978.
– 216 s.

*EP 098

Hutka, Jaroslav

Dvorky (1976) / Jaroslav Hutka.– S.l.: 1977.–
226 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Novela.]

Dvorky / Jaroslav Hutka.– Toronto: 68 Publishers, 1980.–
242 s. ISBN 0-88781-075-6

EP 099

Valenta, Edvard

Žil jsem s miliardářem (1966) / Edvard Va-
lenta.– S.l.: 1977.– 417 s. A5 ; 3 il.– V.z.d.o.r.

[Vzpomínky na J. A. Baťu.]

Žil jsem s miliardářem / Edvard Valenta.– Köln: Index,
1980.– 224 s.

EP 100

Černý, Václav

Podstata Masarykovy osobnosti a čím nám TGM
zůstává: dvě studie masarykovské, 1 / Václav
Černý.– S.l.: 1977.– 54 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Filozoficko-historická studie.]

Několik poznámek o Masarykovu a moderním
pocitu náboženském: dvě studie masarykovské,
2 / Václav Černý.– S.l.: 1977.– 140 s. A5.–
V.z.d.o.r.

[Filozoficko-historická studie. V jednom dalším
vydání vyšly obě studie v jednom autorem signo-
vaném svazku pod společným titulem Dvě studie
masarykovské s doložkou „rukopis“.]

Dvě studie masarykovské / Václav Černý.– *Svědectví*, roč.
XIV, č. 56, s.665-680. [Zkrácené znění obou studií.]

EP 101

Hutka, Jaroslav

Utkání se skálou č. 1 aneb Konec desáté sezóny
v hotelu CPZ (1977) / Jaroslav Hutka.– S.l.:
1978.– 235 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Próza inspirovaná vězněním v tzv. cele před-
běžného zajištění – CPZ. Věnováno malíři
Emilu Fillovi, účastníkovi odboje v obou světo-
vých válkách.]

Konec desáté sezóny v hotelu CPZ / Jaroslav Hutka.– *Svě-
dectví*, roč. XIV, č. 56, s. 697-704. [Ukázka.]

[Tiskem vyšlo jako celek knižně v jednom svazku pod náz-
vem Dvorky, viz EP 098.]

EP 102

Klíma, Ivan

Stojí, stojí šibenička (1980) / Ivan Klíma.– S.l.:
1980.– 582 s. A4.– V.z.d.o.r.

[Román. Bibliografický záznam pořízen podle
přepřacované verze původního znění z roku
1976, jež bylo v Edici Petlice zveřejněno pod č.
102. Viz též EP 309.]

Der Gnadenrichter: Roman / Ivan Klíma.– Hamburg
[etc.]: Hoffmann und Campe [etc.], 1979.– 671 s.– (Ed.
Reich) ISBN 3-455-03041-6

Idem: – Köln: Bund-Verl., 1985.– 671 s.

ISBN 3-7663-4000-X

[V samizdatovém vydání z roku 1980 uvedl autor, že ně-
mecká verze románu vydaná pod titulem Der Gnadenrich-
ter se liší od původního českého znění a že v něm byly pro-
vedeny některé neautorizované změny.]

EP 103/KV

Sidon, Karol

Brány mrazu / Karol Sidon.– S.l.: 1978.– 239 s.
A5.– P.b.s.a.j.z.

[Román.]

EP 104

Richterová, Sylvie

Návraty a jiné ztráty (1977) / Sylvie Richterová.–
S.l.: 1978.– 162 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Experimentální prózy.]

Návraty a jiné ztráty / Sylvie Richterová.– Toronto: 68 Pu-
blishers, 1978.– 95 s. ISBN 0-88781-063-2

EP 105

Hořec, Jaromír

Špatně rozdané karty (1964-1968) / Jaromír Hořec.– S.l.: 1977.– 103 s. A5 : 1 il.– V.z.d.o.r.

[Verše.]

Špatně rozdané karty / Jaromír Hořec.– München: PmD, 1984.– 86 s.– (Nová řada poezie; sv. 7)

EP 106

Pátek, Miloslav

Konfident: zamyšlení nad životem Karla Sabiny (1977) / Miloslav Pátek. – S.l.: 1978.– 78 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Historická studie ke 100. výročí úmrtí Karla Sabiny.]

EP 107

Kliment, Alexandr

Nuda v Čechách (1976) / Alexandr Kliment.– S.l.: 1979.– 348 s. A5.– P.b.s.a.j.z.

[Román.]

Nuda v Čechách / Alexandr Kliment.– Toronto: 68 Publishers, 1979.– 220 s. ISBN 0-88781-067-5

Die Langeweile in Böhmen / Alexandr Kliment; übersetzt von Alexandra und Gerhard Baumruck.– Luzern: Reich, 1977.– 237 s. ISBN 3-7243-0143-X

Die Langeweile in Böhmen: Roman / Alexandr Kliment; übersetzt von Alexandra und Gerhard Baumruck.– Köln: Bund-Verl., 1985.– 237 s. ISBN 3-7663-4005-0

Ledan i Böhmen / Alexandr Kliment; i övers ar Bengt Ericksson.– Stockholm: Coeckelberghs, 1979.– 213 s.– (Röster från Tjeckoslovakien; 9) ISBN 91-7250-120-0

Boheemse nachten / Alexandr Kliment; vert. door Jan L. Novák.– Amsterdam [etc.]: Elsevier Manteau, 1980.– 188 s.– (Elseviers literaire serie) ISBN 90-10-03178-0

EP 108

Rotrekl, Zdeněk

Malachit: výbor veršů z let 1952-1968 / Zdeněk Rotrekl.– S.l.: 1978.– 42 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Básně.]

Malachit / Zdeněk Rotrekl.– München: PmD, 1980.– 54 s.– (Meritum; sv. 2)

EP 109

Třešňák, Vlastimil

„Dědo!“ / Vlastimil Třešňák.– S.l.: 1978.– 111 s. A5.– N.r.b.s.a.

[Novela.]

[Vydání tiskem v knize Jak to vidím já / Vlastimil Třešňák.– Köln: Index, 1979; s. 13-80.]

EP 110/KV

Kautman, František

K typologii literární kritiky a literární vědy / František Kautman.– S.l.: 1977.– 277 s. kvart.– Rukopis. O.n.d.

[Literárněvědné studie. Bibliografický záznam pořízen podle vydání v edici Kvart.]

EP 111

Koenigsmark, Josef

Sny a nesny: verše 1967-1975 / Josef Koenigsmark.– S.l.: [1978].– 37 s. kvart.– V.z.d.o.r.

[Básně.]

EP 112

Kantůrková, Eva

Tři novely (1977) / Eva Kantůrková.– S.l.: 1978.– 211 s. A5.– P.b.s.a.j.z.

Ten mokrý, těžký sníh... (3-55), Dvě dívky potmě (56-112), Krabička se šperky (113-211).

EP 113

Jirousová, Věra

Co je tu, co tu není: básně 1965-1975 / Věra Jirousová. S.l.: [1977].– 113 s. A5.

EP 114

Sacher, Vilém

Krvavé velikonoce (1971) / Vilém Sacher; s předmluvou Ludvíka Vaculíka a životopisnou poznámkou Jiřího Gruši.– S.l.: 1978.– XV, 509 s. A5 : 3 il.– V.z.d.o.r.

[Součástí autorova cyklu vojenských memoárů.]

Krvavé velikonoce / Vilém Sacher.– Toronto: 68 Publishers, 1980.– 284 s. ISBN 0-88781-080-2

EP 115

Šimečka, Milan

Obnovení pořádku (1977) / Milan Šimečka.– S.l.: 1977.– 319 s. A5 : 1 il.– P.b.s.a.j.z.

[Esej.]

Obnovení pořádku: příspěvek k typologii reálného socialismu / Milan Šimečka.– Köln: Index, 1979.– 209 s. (Doba; 5)

Idem.– Doslov napsal Vilém Prečan.– 2. vyd.– Londýn: Rozmluvy, 1984.– 223 s. ISBN 0 946352 05 4

Le rétablissement de l'ordre: contribution à la typologie du socialisme réel / Milan Šimečka; trad. du tchèque par Catherine Fournier.– Paris: Maspero, 1979.– 213 s.– (Cahiers libres; no. 355)

Przywrócenie porzadku: przyczynek do typologii realnego socjalizmu / Milan Šimečka; z czeskiego przel. Pavel Heartman.– Warszawa: Krag, 1982.– 88 s.

The restoration of order: the normalization of Czechoslovakia, 1969-1976 / Milan Šimečka; with a pref. by Zdenek Mlynar; transl. by A. G. Brain.– London: Verso, 1984.– 167 s. ISBN 0-86091-081-4

Lezioni per il ristabilimento dell'ordine: contributo alla tipologia del socialismo reale / Milan Šimečka; trad. dal ceco e note a cura di Lesní Kámen; intr. di Jiří Pelikán.– Roma: Ed. e/o, 1986.– 185 s.

EP 116/KV

Palouš, Radim

Škola stáří: Komenského škola stáří a založení

58

gerontagogiky / Radim Palouš.– S.l.: 1978.– 167 s. A5.– Rukopis.

Komenského škola stáří (2-102), Založení gerontagogiky (103-166).

[Dvě studie o gerontagogice.]

EP 117

Lederer, Jiří

České rozhovory: 1975-1976 / Jiří Lederer. S.l.: 1977.– Sešitové vydání: ochranná kazeta s 15 sešity A5.

České rozhovory: 1975-1976 / Jiří Lederer.– Praha: 1978.– 622 s. A5 : 1 il.

[Soubor 15 rozhovorů se 16 spisovateli, doplněný o text Heleny Klímové Pravdy každému přejte a o závěrečnou řeč Jiřího Lederera u Nejvyššího soudu ČSR 12.1.1978.]

České rozhovory / Jiří Lederer.– Köln: Index, 1979.– 321 s.

Tschechische Gespräche: Schriftsteller geben Antwort / Jiří Lederer; mit Beitr. von Michaela Seiffe und Werner Paul.– Reinbek bei Hamburg: Rowohlt, 1979.– 360 s. ISBN 3-498-03820-6

EP 118

Pecka, Karel

Motáky nevěstnému / Karel Pecka.– S.l.: 1978.– 2 sv.

Sv. 1: Cesta ke dnu, 312 s. A5

Sv. 2: Cesta jinam, 330 s. A5.– D.o.r.z.

[Román.]

Motáky nevěstnému / Karel Pecka; předmluvu napsal Václav Černý.– Toronto: 68 Publishers, 1980.– 550 s. ISBN 0-88781-079-9

EP 119

Kriseová, Eda

Sluneční hodiny / Eda Kriseová.– S.l.: 1978.– 289 s. A5.– R.s.n.d.o.

[Soubor deseti povídek.]

EP 120

Kohout, Pavel

Katyně / Pavel Kohout.– S.l.: 1979.– 668 s. A5.–
P.b.s.a.j.z.
[Román.]

Katyně / Pavel Kohout.– Köln: Index, 1980.– 428 s.

Die Henkerin: Roman / Pavel Kohout; deutsch von Alexandra und Gerhard Baumrucker.– Hamburg [etc.]: Hoffmann und Campe [etc.], 1978.– 429 s. ISBN 3-455-03889-1

Idem.– Frankfurt/M.: Fischer Taschenbuch Verl., 1982.– 405 s.– (Fischer Taschenbücher; 5252) ISBN 3-596-25252-0

Hirttäjätär: banaali romaani / Pavel Kohout.– Helsinki: Kirjayhtymä, 1978.– 333 s.– (Jyväskylä: Gummerus.) ISBN 951-26-1486-3

Executrix: historien om verdens forste kvindelige skarpretter / Pavel Kohout; paa dansk ved Mogens Boisen.– København: Rosenkilde og Bagger, 1979.– 2 del. (250 + 188 s.) ISBN 87-423-0313-3

Bödelsflickan / Pavel Kohout; i övers. av Karin Mossdal.– Stockholm: Coeckelberghs, 1979.– 386 s.– (Röster från Tjeckoslovakien; 8) ISBN 91-7250-118-9

De beulse: roman / Pavel Kohout; door Jeanne E. van Tol.– Utrecht [etc.]: Bruna, 1979.– 394 s. ISBN 90-229-7464-2

La verduga / Pavel Kohout.– Madrid: Ultramar, 1979.– 394 s.

L'exécutrice: roman / Pavel Kohout; trad. du tchèque par Milena Braud et Walter Weideli.– Paris: Michel, 1980.– 387 s.– (Les grandes traductions) ISBN 2-226-00900-0

La carnefice / Pavel Kohout.– Roma: Ed. riuniti, 1980.– 380 s.

The hangwoman / Pavel Kohout; transl. from the Czech by Káča Poláčková-Henley.– New York: Putnam, 1981.– 293 s. ISBN 0-399-12416-0

EP 121/KV

Kautman, František

Mrtvé rameno: sen o Markétce / František Kautman.– S.l.: 1976.– 218 s. A4.

[Román.]

[Vyšlo zkráceně ve *Svědectví*, roč. XXI, č. 81, s.73-120.]

EP 122

Tominová, Zdena

Divadelní hra? / Zdena Tominová.– S.l.: 1978.– 146 s. A5.– V.z.d.o.r.
[Dramatický text.]

EP 123

Klíma, Ivan

Má veselá jitra / Ivan Klíma.– S.l.: 1978.– 242 s. A5.– D.o.r.z.

[Soubor sedmi povídek.]

Má veselá jitra / Ivan Klíma.– Toronto: 68 Publishers, 1979.– 165 s. ISBN 0-88781-076-4

Idem.– Londýn: Rozmluvy, 1985.– 166 s. : il. ISBN 0 946 352 17 8

Karpene: en julefortelling om sammensvergelse / Ivan Klíma; overs. av Milada Blekastad; ill. av Anna Poustová; med et essay av František Janouch Om litteratur bak läs og slå– [Oslo]: Fabritius [etc.], 1980.– 48 s.– (Fritt ords skriftserie) [Obsahuje pouze překlad Vánoční spiklenecké povídky.]

Mina glada morgnar / Ivan Klíma; i övers. av Karin Mossdal.– Stockholm: Coeckelberghs, 1981.– 154 s.– (Röster från Tjeckoslovakien; 11) ISBN 91-7640-205-3

Meine fröhlichen Morgen / Ivan Klíma; aus dem Tschechischen von Alexandra Baumrucker.– Luzern: Reich, 1983.– 182 s. ISBN 3-7243-0208-8

Idem.– Köln: Bund-Verl., 1985.– 184 s. ISBN 3-7663-4002-6

My merry mornings: stories from Prague / Ivan Klíma; transl. by George Theiner.– London: Readers international, 1985.– 154 s. ISBN 0-930523-04-0

EP 124

Ruml, Jiří

Třináct životů a také kus mého (1970) / Jiří Ruml.– S.l.: [1978].– 256 s. A4.

[Reportáže ze Slovenska.]

EP 125

Kriseová, Eda

Perchta z Rožmberka aneb Bílá paní (1976) / Eda Kriseová.– S.l.: 1978.– 307 s. A5 : 1 il.– R.s.n.d.o.

[Román.]

Perchta z Rožmberka aneb Bílá paní (1976) / Eda Kriseová.– S.l.: 1979.– 348 s. A5 : 1 il.– V.z.d.o.r.

*EP 126

Dienstbier, Jiří

Vánoční dárek: divadelní hra / Jiří Dienstbier.– S.l.: 1976.–

[Divadelní hra o třech jednáních a 12 obrazech.]

EP 127

Hájek, Jiří

Mezinárodně politické aspekty československého roku 1968: historicko-politologická studie / Jiří Hájek.– S.l.: 1978.– 345 + 6 [nečísl.] s. A5.– P.b.s.a.j.z.

EP 128/KV

Janu Patočkovi

Janu Patočkovi in memoriam: miscellanea / uspořádal Jan Vladislav.– S.l.: 1978.– 311 s. A5.– R.s.n.d.o.

[Soubor jedenácti statí a vzpomínek od různých autorů.]

EP 129

Československý fejeton/fejtón

Československý fejeton/fejtón 1977-1978 / uspořádal a předmluvu napsal Ludvík Vaculík.– S.l.: 1978.– 539 s. A5.– R.s.n.d.r.

[Sborník 84 fejetonů z pera 40 autorů napsaných v období od 21.3.1977 do 20.3.1978.]

EP 130

Hodina naděje

Hodina naděje: almanach české literatury 1968-1978 / uspořádali Jiří Gruša; Milan Uhde; Ludvík Vaculík.– Praha: 1978.– 748 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Připraveno pro vydání ve Švýcarsku; v českém samizdatovém vydání jsou doplněny a opraveny ty části, kde došlo v německém překladu k nepřesnostem či škrtnům.]

Hodina naděje: almanach české literatury 1968-1978 / uspořádali Jiří Gruša, Milan Uhde a Ludvík Vaculík.– Toronto: 68 Publishers, 1980.– 444 s. ISBN 0-88781-094-2

Stunde namens Hoffnung: Almanach tschechischer Literatur 1968-1978 / hrsg. von Jiří Gruša, Milan Uhde und Ludvík Vaculík; mit Collagen von Jiří Kolář.– Frankfurt/M.: Fischer Taschenbuch Verl., 1978.– 376 s., 6 s. il.– (Fischer Taschenbücher; 2157) ISBN 3-596-22157-9

EP 131

Šiktanc, Karel

Pro pět ran blázna krále / Karel Šiktanc.– S.l.: 1978.– 45 s. A5 : 5 il.

[Básně.]

EP 132/KV

Benda, Václav

Černá dívka aneb O hříchu a naději / Václav Benda.– S.l.: 1978.– 62 s. kvart.

[Experimentální próza.]

EP 133

Pistorius, Vladimír

A přece / Vladimír Pistorius.– S.l.: 1978.– 79 s. A5 : 4 il.

[Básně.]

EP 134

Hejdánek, Ladislav

Dopisy příteli / Ladislav Hejdánek.– S.l.: 1977.– 144 s. A5.– V.z.d.o.r.

[21 etickopolitických úvah psaných formou dopisů anonymnímu příteli a datovaných 10.2.-1.9.1977. Viz dále EP 150 a 190.]

Lettere a un amico / Ladislav Hejdánek.– Bologna: CSEO, 1979.– 221 s.– (CSEO biblioteca; 6)

EP 135

Kratochvíl, Jiří

Případ nevhodně umístěné šance / Jiří Kratochvíl.– S.l.: 1978.– 250 s. A5.– P.b.s.a.j.z.

[Povídky.]

EP 136

Hutka, Jaroslav

Klíč pluhu (1974) / Jaroslav Hutka.– S.l.: [1978].– 84 s. 21 x 14,6 cm.

[Básně.]

Klíč pluhu / Jaroslav Hutka.– München: PmD, 1981.– (Réva; sv. 9)

EP 137

Plaček, Jiří

Tajemná procházka / Jiří Plaček.– Praha: 1976.– 190 s. A5.– D.o.r.z.

[Lyrické prózy.]

*EP 138

Komárková, Božena

Sekularizovaný svět a evangelium: studie z let 1952-1963 / Božena Komárková.– S.l.: 1979.– 250 s. A5.– P.b.s.a.j.z.

[Deset studií spojených ústřední myšlenkou dialogu křesťana se současným světem.]

Sekularizovaný svět a evangelium / Božena Komárková.– 2. české vydání.– Curych: Konfrontace, 1981.– 130 s. ISBN 3 85770 085 8

EP 139

Šimsa, Jan

Blahoslavení čistého srdce: přednášky, kázání, články... rozsudek / Jan Šimsa; uspořádal, doslov a ediční poznámku napsal Ludvík Vaculík; úvod napsal Alexandr Kliment.– S.l.: 1978.– 226 s. A5 : 1 il.– V.z.d.o.r.

[Soubor textů sestavený u příležitosti autorova uvěznění.]

EP 140

Hutka, Jaroslav

Plechovka / Jaroslav Hutka.– S.l.: 1978.– 148 s. A5.– J.d.o.z.

[Povídka.]

EP 141/KV

Patočka, Jan

Spisovatel a jeho věc: studie o literatuře / Jan Patočka.– S.l.: 1979. 291 s. A5.– J.o.r.z.

[Sborník studií a úvah napsaných v letech 1935-75; sestavil Jan Vladislav.]

[Jedna ze studií, podle níž je sborník nazván, vyšla tiskem v knize: Jan Patočka – osobnost a dílo / red. A(dolf) M(ül)ler).– Köln: Index, 1980, s. 59-76.]

*EP 142/KV

Konůpek, Jiří

Proust a jeho románový svět / Jiří Konůpek.– S.l.: 1978.– 252 s. kvart.

[Monografie.]

EP 143

Horáková, Daňa

Den plný pitomců / Daňa Horáková.– Praha: 1978.– 135s. A5.– Z.o.r.

[Novela.]

EP 144

Kriseová, Eda

Pompejanka (1976-1977) / Eda Kriseová.– S.l.: 1979.– 295 s. A5.– R.s.n.d.o.

[Román.]

Die Pompejanerin: Roman / Eda Kriseová; deutsch von Paul Krontorad.– Hamburg [etc.]: Hoffmann und Campe [etc.], 1980.– 239 s.– (Ed. Reich) ISBN 3-455-02301-0

Idem.– Frankfurt/M.: Fischer Taschenbuch Verl., 1982.– 174 s. (Fischer Taschenbücher; 8019) ISBN 3-596-28019-2

Idem.– Köln: Bund-Verl., 1985.– 239 s. ISBN 3-7663-4003-4

EP 145

Černý, Václav

Moje léta v Dijoně (1978) / Václav Černý.– S.l.: 1979.– 185 s. A5.– B.s.a.j.z.

[Kapitola z Pamětí mého života, 1921-24.]

Moje léta v Dijoně (1978) / Václav Černý.– S.l.: 1979.– 184 s. A5.– B.s.a.n.o.d.

[Vyšlo tiskem jako první kapitola knihy: Paměti / Václav Černý.– Toronto: 68 Publishers, 1976.– 457 s. ISBN 0-88781-126-4.]

EP 146/KV

Vladislav, Jan

Šest suchých jehel pro Jiřího Johna / Jan Vladislav.– S.l.: 1978.– Kaligrafie, 12 [nečísl.] s. A4.

[Básně.]

EP 147/KV

Pechar, Jiří

Člověk a pravda (1978) / Jiří Pechar.– S.l.: 1979.– 279 s. A4.– N.r.b.s.a.

Člověk a poznání (2-24), Tvář tvář věčnosti (25-45), Člověk na kříži (46-64), Dobré a špatné (65-86), Paroxysmus relativity (87-112), Pravda lidské práce (113-135), Řád řeči a touha (136-

159), Krize patriarchální společnosti (160-182), Román v technické éře (183-211), Dvě témata z české literatury (212-233), Politikova služba životu (234-253), Český intelektuál a národ (254-278).

[Eseje.]

EP 148/KV

Seifert, Jaroslav

Deštník z Piccadilly / Jaroslav Seifert.– S.l.: 1978.– 51 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Básnická sbírka.]

Deštník z Piccadilly (1979) / Jaroslav Seifert.– S.l.: 1980.– 111 s. A5.

[Označeno jako doplněný text v definitivním znění a uspořádání; datováno „jaro 1980“.]

Deštník z Piccadilly / Jaroslav Seifert.– München: PmD, 1979.– 59 s.– (Meritum; sv. 1)

An umbrella from Piccadilly / Jaroslav Seifert; transl. from the Czech by Ewald Osers.– London: London Magazine Editions, 1983.– 80 s. ISBN 0-904388-43-3

Le parapluie de Piccadilly / Jaroslav Seifert; trad. par Jan Rubeš.– Arles: Actes Sud, 1984.– 55 s. ISBN 2-86869-006-8

Der Regenschirm vom Piccadilly; Die Pestsäule; Gedichte / Jaroslav Seifert; in der Übertr. aus dem Tschechischen von Franz Peter Künzel.– München: Schneekluth, 1985.– 168 s.– (Münchner Edition) ISBN 3-7951-0945-0

Idem.– Zürich: Coron-Verl., 1984.– 251 s. : il.– (Nobelpreis für literatur; 1984) (Coron-Reihe des literarischen Nobelpreises; Nr.79)

L'ombrello di Piccadilly; Essere poeta / Jaroslav Seifert; ill. di Aleš Jiránek.– Roma: Ed. e/o, 1986.– 160 s.– (Collana praghese)

EP 149

Havel, Václav

Moc bezmocných / Václav Havel.– S.l.: 1978.– 159s. A5.–

[Esej.]

Moc bezmocných / Václav Havel.– Londýn: Londýnské listy, 1979.– 44 s.– (Edice londýnských listů)

Idem.– *In*: O svobodě a moci: sborník.– Köln: Index, 1980; s. 11-84.

Versuch, in der Wahrheit zu leben: von der Macht der Ohnmächtigen / Václav Havel; mit einem Vorw. von Hans-Peter Riese; aus dem Tschechischen von Gabriel Laub.– Reinbek bei Hamburg: Rowohlt Taschenbuch Verl., 1980.– 91 pp.– (rororo aktuell; 4624) ISBN 3 499 14624 X

Il potere dei senza potere / Václav Havel.– Bologna: CSEO, 1980.– 96 s. (CSEO Outprints; 1)

Eseje polityczne; List do Husaka; Rozmowa z Ledererem; Sila bezsilnych / Václav Havel.– O Havlu / [Milan] Kundera; przel. Pawel Heartman.– Warszawa: Krag, 1984.– 85 s. (Biblioteka kwartalnika politycznego Krytyka)

Sila bezsilnych / Václav Havel; przel. Pawel Heartman.– [V jednom svazku s titulem Jan Walc, Slabosc vszechmocnych.] Warszawa: Stop, 1985.]

Sila bezsilnych / Václav Havel; przedmowa: A. Zagajewski.– Berlin: Veto Verl., 1987.– 86 s. ISBN 3-89211-003-4

The power of the powerless / Václav Havel.– *In*: The power of the powerless: citizens against the state in Central-Eastern Europe / Václav Havel [et al.]; introd. by Steven Lukes; ed. by John Keane; transl. by A. G. Brain and Paul Wilson.– London [etc.]: Hutchinson, 1985; s. 23-96.– (Contemporary politics; 4) ISBN 0-09-160630-6

Idem.– Armonk, N.Y.: Sharpe, 1985.– 228 s. ISBN 0-87332-370-X

EP 150

Hejdánek, Ladislav

Dopisy příteli: 2. řada – 1978 / Ladislav Hejdánek.– S.l.: 1978.– 297 s. A5.

[Soubor 19 etickopolitických úvah datovaných 5.1.-14.12.1978; pokračování souboru z r. 1977, srv. EP 134. Viz též EP 190.]

EP 151

Rotrekl, Zdeněk

Nezděné město / Zdeněk Rotrekl.– S.l.: 1971.– 74 s. A4.

[Sbírka poezie. Bibliografický záznam pořízen podle rukopisu sign. autorem, nikoli podle vydání v EP.]

EP 152/KV

Kautman, František

Román pro tebe / František Kautman.– S.l.: 1978.– 500 s. A5.– Rukopis. O.n.d.

[Román.]

EP 153

Hájek, Jiří

Lidská práva, socialismus a mírové soužití (1978) / Jiří Hájek.–S.l.: 1979.– 223 s. A5.– P.b.s.a.j.z.

[Studie o politických a právních aspektech problematiky lidských práv.]

EP 154

Třešňák, Vlastimil

Rómulus a Rómus: energická odpověď na energetickou otázku (1978) / VI. Gádžo Třešňák.– S.l.: 1979.– 123 s. A5 : 9 il.– V.z.d.o.r.

[Povídka.]

[Knižní vydání tiskem viz EP 109.]

Rómulus a Rómus / Vlastimil Třešňák.– *Svědectví*, roč. XV, č. 60, s. 683-698.

EP 155/KV

Patočka, Jan

Studie o divadle / Jan Patočka.– S.l.: 1979.– 109 s. A5.

[Soubor časopiseckých článků; sestavovatel neuveden.]

EP 156/KV

Fučík, Bedřich

Oběšený harlekýn / Bedřich Fučík.– Praha: 1979.– 189 s. kvart.–Rukopis.

[Kniha o malíři Františku Tichém. Vyšlo jako dodatek k následujícím Sedmero zastavením, a to pouze v edici Kvart, rozepsané vydání v EP zabaveno při domovní prohlídce.]

EP 157/KV

Fučík, Bedřich

Sedmero zastavení / Bedřich Fučík.– Praha: 1979.– 110 s. kvart.–Rukopis.

[Vzpomínky na F. X. Šaldu, Jana Zahradníčka, Vladislava Vančuru, Vítězslava Nezvala, Františka Halase, Vladimíra Holana, Jiřího Koláře. Bibliografický záznam pořízen podle vydání v edici Kvart.]

Sedmero zastavení / Bedřich Fučík; doslov Antonín Kratochvíl.– München: Arkýř, 1981.– 108 s.
ISBN 3-922810-04-7

EP 158/KV

Vladislav, Jan

Tajný čtenář II: předmluvy, doslovy a další / Jan Vladislav.– Praha: 1979.– 293 s. kvart.– Rukopis.

EP 159/KV

Vladislav, Jan

Tajný čtenář III : recenze, lektorské posudky a další / Jan Vladislav. – S.l.: 1979.– 365 s. kvart.– Rukopis.

EP 160/KV

Kantůrková, Eva

Pán věže / Eva Kantůrková.– S.l.: 1979.– 489 s. A5.– P.r.z.

[Román.]

EP 161

Československý fejeton/fejtón

Československý fejeton/fejtón 1978-1979 / uspořádal a předmluvu napsal Ludvík Vaculík.– S.l.: 1979.– 441 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Soubor 59 fejetonů od 29 autorů napsaných od 21.3.1978 do 13.3.1979.]

*EP 162

Pecka, Karel

Limita (1973-1979) / Karel Pecka.– S.l.: 1979.– 164 s. A5.

[Pět povídek.]

[Povídka Pohřeb ministra uveřejněna v českém i německém vydání almanachu Hodina naděje, srv. EP 130.]

EP 163/KV

Kautman, František

Prolog k románu: z mého života / František Kautman.– S.l.: 1979.– 362 s. A5.– Rukopis. O.n.d.

EP 164/KV

Patočka, Jan

Vzpomínky a nekrology / Jan Patočka.– S.l.: 1979.– 111 s. A5.– Rukopis.

[Editovaný soubor pěti statí J.Patočky: Rozhovory o filozofii, Vzpomínka na Husserla, Památce Edmunda Husserla, Za Otilii Utitzovou, P.Hermann-Leo van Breda; sestavil J. Vladislav.]

EP 165

Hynek, Jiří

Svěcení hlíny (1971) / Jiří Hynek.– S.l.: 1979.– 66 s. A5 : 1 il.– Z.o.r.

[Verše; Jiří Hynek: pseudonym Jaromíra Hořce.]

Svěcení hlíny / Jiří Hynek.– München: PmD, 1982.– 55 s.– (Meritum; sv. 12)

EP 166

Hejda, Zbyněk

Básně / Zbyněk Hejda.– S.l.: 1979.– 207 s. A5 : 1 il.– V.z.d.o.r.

Všechna slast, A tady všude muziky je plno, Blízkosti smrti, Lady Felthamová.

[Čtyři básnické sbírky.]

Blízkosti smrti / Zbyněk Hejda.– München: PmD, 1985.– 70 s.– (Nová řada poezie; sv. 13)

EP 167

Kriseová, Eda

Klíční kůstka netopýra (1971-1972) / Eda Kriseová.– S.l.: 1979.– 213 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Román.]

Klíční kůstka netopýra / Eda Kriseová.– Toronto: 68 Publishers, 1982.– 219 s. ISBN 0-88781-116-7

EP 168

In memoriam

In memoriam Vítězslav Gardavský / sestavil anonym.– S.l.: 1978.– 182 s. A5.

Milá paní kolegyně: deset dopisů o univerzitě (Brno 1972-1973) (2-113) Krev krev dějiny (1969)(114-182).

[Posmrtně editovaný soubor textů autora, který zemřel v r. 1977.]

*EP 169

Komárková, Božena

Sekularizovaný svět a evangelium (1963-1970) / Božena Komárková.– S.l.: 1979.– 263 s. A5.

[Druhý soubor patnácti studií; viz EP 138.]

EP 170

Janovská, Jarmila

Gordický uzel / Jarmila Janovská.– S.l.: [1979].– 250 s. A5.– J.z.r.o.

[Autobiografický román napsaný v l. 1963-64 a 1968.]

EP 171

Čivrný, Lumír

Na dech / Lumír Čivrný.– S.l.: 1979.– 57 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Básně.]

Na dech / Lumír Čivrný.– München: PmD, 1984.– 59 s.– (Nová řada poezie; sv.8)

EP 172

Klánský, Mojmír

Zemědělci a jaro 1968 / Mojmír Klánský.– S.l.: 1978.– 190 s. A5.– Z.o.r.

[Studie.]

EP 173

Chvála bláznovství

Chvála bláznovství: 15.5.1979 / sestavil anonym.– S.l.: 1979.– 143 s. A5 : 3 il.– „Pro přátele opsal Jiří Müller.“

[Sborník k padesátinám Jana Trefulky; příspěvky 18 autorů.]

EP 174

Trojan, Jakub S.

Ferdinand a druzí (1976), Obrana politiky (1978) / Jakub S. Trojan.– S.l.: 1979.– 113 + 38 s. A5.

[Úvahy o vztahu politiky a víry.]

In difesa della politica / Jakub Trojan.– Bologna: CSEO, 1981.– 95 s.– (CSEO Outprints; no 9)

EP 175

Jablonický, Jozef

Zlyhanie Malárovej armády v Karpatech / Josef Jablonický.– S.l.: 1979.– 214 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Historická studie.]

EP 176

Tatarka, Dominik

Písačky (1978) / Dominik Tatarka.– S.l.: 1979.– 138 s. A5 : 1 il.– V.z.d.o.r.

[Poetická reflexe.]

Písačky / Dominik Tatarka.– Köln: Index, 1984.– 189 s.

EP 177

Komárková, Božena

Původ a význam lidských práv / Božena Komárková.– S.l.: 1979.– 320 s. A5 : 1 il.– D.o.r.z.

[Historicko-filozofická studie zpracovaná v r. 1969 podle habilitační práce z r. 1949.]

Původ a význam lidských práv / Božena Komárková.– Af-folthern am Albis: Cramerius, 1986.– 154 s.

ISBN 3-85770-088-2

EP 178

Červenka, Miroslav

Dvacet tři patnáct: verše 1973-1979 / Miroslav Červenka.– S.l.: 1979. – 42 s. A5 : 1 il.– V.z.d.o.r.

[Viz též EP 336.]

Dvacet tři patnáct / Miroslav Červenka.– München: PmD, 1986.– 54 s. : il.– (Nová řada poezie; sv. 21)

EP 179/KV

Chalupecký, Jindřich

Richard Weiner a český expresionismus / Jindřich Chalupecký.– S.l.: 1979.– 81 s. kvart.

[Literárněhistorická studie.]

EP 180

Richterová, Sylvie

Rozptýlené podoby (1978) / Sylvie Richterová.– Praha: 1979.– 147 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Povídka.]

EP 181

Černý, Václav

Další studie o knihách Edice Petlice a pro ni / Václav Černý.– S.l.: 1979.– 149 s. A5.– V.z.d.o.r.

Na okraj Grušova „Dotazníku“ (2-16), Románový svět Karla Pecky (17-60), Dominika Tarky pouť Slovenskem a kulturou (61-73), Nad verši Věry Jirousové (74-101), O všem možném, dokonce i o „hippies“ a „novém románu“ (102-132), Na cestu novému překladu Apollinairových Alkoholů (133-148).

[Šest literárněkritických statí.]

EP 182

Dějiny a současnost

Dějiny a současnost: anketa k 60. výročí vzniku Československé republiky.– Praha: 1978.– 142 s. A5.

[Soubor 19 odpovědí na 3 anketní otázky.]

[Tiskem vyšlo v přetisku samizdatového literárního časopisu, vydaném pod titulem Spektrum 3 londýnským časopi-sem *Index on Censorship*, 1981, ISBN 0 904286 27 4.]

EP 183

Stankovič, Andrej

Osvozený Babylon: Slovenský Raj / Andrej Stankovič.– Praha: 1979.– 137 s. A5.– V.z.d.o.r. [Básně.]

EP 184

Mezník, Jaroslav – Šimsa Jan

Jeroným Šrol / Jaroslav Mezník.– Havlíček dnes (1967) / Jan Šimsa.– S.l.: 1979.– 63 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Dvě úvahy o minulosti a současnosti.]

EP 185
Kameník, Jan
Zápisky v noci / Jan Kameník.– S.l.: 1979.–
89 s. A5.
[Básně.]

EP 186
Fikar, Ladislav
Kámen na hrob: verše z let 1970-1972 / Ladislav
Fikar.– Praha: 1979. – 92 s. A5.– V.z.d.o.r.

EP 187
Jakémusi Alexandru K.
Jakémusi Alexandru K.: 50 – A. K. 50 / sestavil
anonym.– S.l.: 1979.– 127 s. A5.
[Sborník příspěvků 14 autorů k padesátinám Al-
exandra Klimenta; uspořádal Ivan Klíma.]

EP 188
Jasen, Robert
Zápas o nové lidství a program nového českoslo-
venství / Robert Jasen.– S.l.: 1980.– 138 s. A5.
[Historicko-filozofická studie.]

EP 189
Kautman, František
O českou národní identitu: kulturně historická
úvaha: k 60. výročí samostatného českosloven-
ského státu (1976) / František Kautman.– S.l.:
1978.– 685 s. A4.– Rukopis. O.n.d.
[Úvahu tvoří tři části: Ve stínu dvacátého sto-
letí, Zdroje moderního českého myšlení, Je pro
český národ místo v dnešním světě? – Jiné vy-
dání, signované autorem, má 840 s. A4.]

EP 190
Hejdánek, Ladislav
Dopisy přáteli: 3. řada – 1979 / Ladislav Hejdá-
nek.– S.l.: 1980.– 284 s. A5.

[Soubor 17 etickopolitických úvah datovaných
4.1.-27.12.1979; navazuje na soubor z r. 1977 a
1978, viz EP 134 a 150.]

EP 191
Pavlíček, František
Dávno, dávno již tomu: zpráva o pohřbívání v
Čechách / František Pavlíček.– S.l.: 1979.– 78 s.
A5.– V.z.d.o.r.
[Divadelní text na motivy ze života Boženy
Němcové; psáno pro herečku Vlastu Chramos-
tovou.]

EP 192/KV
Kantůrková, Eva
Fejetony 1976-1979 / Eva Kantůrková.– S.l.:
1979.– 108 s. kvart.– Rukopis.

EP 193
Kotrlá, Iva
Února / Iva Kotrlá.– S.l.: 1979.– 79 s. A5.–
V.z.d.o.r.
[Básně.]

Února / Iva Kotrlá.– Londýn: Rozmluvy, 1985.– 103 s. : il.–
(Kra; sv. 3) ISBN 0-946352-15-1

Února, die Feberfee: Gedichtzyklus / Iva Kotrlá; aus dem
Tschechischen übersetzt von Ota Filip.– *Neue Rundschau*,
99. Jahrgang 1988, Heft 1, s. 72-88. [Přetištěno osm z 21
básní cyklu.]

EP 194
Šamalík, František
Úvahy o dějinách české politiky: díl I. Národní
obrození. [Kniha první: Reformace a protirefor-
mace] / František Šamalík.– Praha: 1979.– 729 s.
A5.– Z.d.r.o.
[Historická studie; první svazek mnohasvazko-
vého díla, srv. dále EP 201, 253, 272, 299, 322.]

EP 195

Co dům dal

Co dům dal: 1977-1978 / sestavovatel není uveden.– Praha: 1980. – 292 s. kvart. : 8 il.– V.z.d.o.r.

[Soubor 40 příspěvků poezie, prózy a dalších literárních žánrů. Označeno jako první titul roku 1980.]

EP 196

Dvořák, Ladislav

Šavle meče / Ladislav Dvořák.– S.l.: 1980.– 105 s. A5.– V.z.d.o.r.

Vždycky to byla nějaká písnička (2-29), Lékař gaučů (30-56), Šavle meče (57-83), Archetypy (84-104).

[Povídky.]

Šavle meče / Ladislav Dvořák.– Purley: Rozmluvy, 1986.– 171 s. ISBN 0-946352-29-1

EP 197

Rozhovory

Rozhovory: dr. Božena Komárková a její hosté 1978 / sestavil Jiří Müller.– Brno: 1980.– 325 s. A5.– J.z.r.d.o.

EP 198

Profily

Profily: Miloš Rejchrt / sestavil anonym.– 262 + 21 [nečisl.] s. A5.

[Editovaný soubor textů Miloše Rejchrtu doplněný o dokumenty k odnětí státního souhlasu k výkonu duchovenské služby.]

EP 199

Procházková, Lenka

Tři povídky / Lenka Procházková.– S.l.: 1980.– 176 s. A5.– V.z.d.o.r.

Anna (2-45), Slepice v klubu (46-95), Temná balada o prvním sněhu (96-175).

[Povídka Slepice v klubu vyšla tiskem v knize: Doba páření: povídky současných čs. spisovatelek / vybrala a uspoř. Eva Límanová.– Toronto: 68 Publishers, 1986, s. 85-110. ISBN 0-88781-148-5.]

EP 200

Slovník českých spisovatelů

Slovník českých spisovatelů: pokus o rekonstrukci dějin české literatury 1948-1979 (1979) / uspořádali Jiří Brabec; Jiří Gruša; Petr Kabeš; Jan Lopatka; redigoval Jiří Brabec.– S.l.: 1980.– 852 s. : fotopříloha [Jiří Bednář].– P.b.s.a.j.z.

[Bibliografický záznam pořízen podle doplněného vydání; první vydání vyšlo v EP v r. 1978.]

Slovník českých spisovatelů: pokus o rekonstrukci dějin české literatury 1948-1979 / uspořádal Jiří Brabec; k tisku připravil Igor Hájek.– Toronto: 68 Publishers, 1982.– 537 s. : il. ISBN 0-88781-128-0

***EP 201

Šamalík, František

Úvahy o dějinách české politiky: díl. I. Národní obrození. Kniha druhá: Soumrak barokní říše / František Šamalík.

[Druhý svazek široce založeného díla; srv. EP 194 a dále EP 253, 272, 299 a 322.]

EP 202

Vašíček, Zdeněk

Mezi všemi minulostmi (1978) / Zdeněk Vašíček.– S.l.: 1979.– 2 sv.

Sv. 1: 333 s. A5 : 8 il.

Sv. 2: 230 s. A5 : 8 il.– O.b.s.a.z.

[Eseje o filozofii dějin a metodologii dějepi-sectví.]

EP 203/KV

Adresát Vladimír Vokolek

Adresát Vladimír Vokolek: dvacet dopisů Jana Zahradníčka; čtyři dopisy a pohlednice Fran-

tiška Hrubína / uspořádal a ediční poznámku napsal J[an] V[ladislav].– Praha: 1980.– 49 s. kvart.

Vladislav, Jan

Adresát Vladimír Vokolek: dvacet dopisů / Jana Zahradníčka; čtyři dopisy a pohlednice / Františka Hrubína; sestavil, vysvětlivkami a ed. poznámkou opatřil Jan Vladislav.– München: PmD, 1984.– 76 s. : il.

EP 204

Fidelius, Petr

Dva příspěvky ke studiu pojmosloví současné oficiální propagandy / Petr Fidelius.– Praha: 1980.– 314 s. A5.

Lid, demokracie, socialismus (2-187), „Pohádka o Stalinovi“ v kontextu současné oficiální propagandy (188-313).

Jazyk a moc / Petr Fidelius; doslov Václav Bělohradský.– München: Arkýř, 1983.– 184 s. ISBN 3-922810-06-3

Popolo democrazia socialismo / Petr Fidelius.– Bologna: CSEO, 1981.– 96 s.– (CSEO Outprints; 8) [Publikována jen část rukopisu.]

L'esprit totalitaire / Petr Fidelius; trad. par Erika Abrams; précédé de „Devant le bien et le mal“ par André Glucksmann.– Paris: Grasset, 1986.– 301 s. ISBN 2-246-36691-7

EP 205/KV

Holubová, Miloslava

Život posmrtný / Miloslava Holubová.– Praha: 1980.– 180 s. A5 : 1 il.

[Životopisný román.]

Život posmrtný / Miloslava Holubová.– Mnichov [etc.]: Opus Bonum, 1986.– 94 s.

La vita oltre la morte / Miloslava Holubová.– Bologna: CSEO, 1983.– 120 s.– (CSEO Outprints : La cultura dei „senza potere“; 20) ISBN 88-7293-060-X

EP 206

Chytil, Václav

Galileo (1957) / Václav Chytil.– S.l.: 1980.– 128 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Hra na motivy příběhu Galilea Galilei napsaná jako „filozofický dialog“ v době autorova pobytu v táboře nucených prací na Příbramsku.]

EP 207/KV

Janát, Bohumír

Cesta otevřeného osudu: tři eseje k filosofii člověka, národa a dějin / Bohumír Janát.– S.l.: 1980.– 150 s. A5.– J.z.r.d.o.

.Lidská práva v pohledu filosofie dějin (6-41), Věda a politika (42-92), T. G. Masaryk a otevřenost české otázky (93-150).

[Esej T. G. Masaryk a otevřenost české otázky vyšel tiskem v revue *Rozmluvy*, č. 4 (1985), s. 125-145.]

EP 208

Kantůrková, Eva

Dvanáct rozhovorů / Eva Kantůrková.– Praha: 1980.– 313 s. A5.

[Soubor rozhovorů s dvanácti signatářkami Charty 77: O. Havlovou, M. R. Křížkovou, E. Ledererovou, Z. Tomínovou, G. Sekanínovou-Čákrťovou, A. Šabatovou, V. Jirousovou, J. Hrábkovou, J. Bělíkovou, L. Šilhánovou, D. Němcovou a M. Kubišovou.]

Sešly jsme se v této knize / Eva Kantůrková.– Köln: Index, 1980.– 191 s. : il.

Douze femmes à Prague / Eva Kantůrková; trad. du tchèque par Catherine Fournier.– Paris: Maspero, 1981.– 282 s.– (Petite collection Maspero; no. 256)

ISBN 2-7071-1222-4

Verbotene Bürger: die Frauen der Charta 77 / Eva Kantůrková; mit einem Vorwort von Jiří Lederer; aus dem Tschechischen übersetzt von Marianne Pasetti-Svoboda.– München [etc.]: Langen Müller, 1982.– 247 s.

ISBN 3-7844-1934-8

Idem.– Mit dem Text des Aufrufs [der Charta 77] vom 1. Januar 1987.– Frankfurt/M.: Ullstein, 1987.– 248 s.– (Ullstein Sachbuch; Nr. 34414) ISBN 3-548-34414-3

*EP 209/KV

Kautman, František

O světovosti české literatury (1979) / František Kautman.– S.l.: 1980.– 102 s. A5.– V.z.d.o.r.
[Esej.]

*EP 210

Kautman, František

Česká otázka po pětaosmdesáti letech (1979) / František Kautman.– S.l.: 1980.– 292 s. A5.– V.z.d.o.r.
[Esej k výročí Masarykovy České otázky.]

EP 211

T. G. Masaryk a naše současnost

T. G. Masaryk a naše současnost (1980): Masarykův sborník VII / sestavili Milan Machovec; Petr Pithart; Josef Dubský.– Praha: 1980.–758 s. A4 : 6 il.

[Sborník vzpomínek, studií a dokumentů doplněný bibliografií za léta 1935-1980. Bibliografický záznam pořízen podle nesvázaného rukopisu.]

[Stručný obsah všech příspěvků sborníku vyšel tiskem v publikaci: T.G. Masaryk and our times / ed. by Vilém Prečan.– Hanover: CSDS, 1986, s. 9-79.– (Acta creationis; no. 2)– Řada příspěvků byla přetištěna v plném znění v časopise *Proměny*.]

EP 212

Kusý, Miroslav – Šimečka, Milan

Velký brat a Velká sestra: o strate skutečnosti v ideologii reálného socialismu / Miroslav Kusý; Milan Šimečka.– S.l.: 1980.– 302 s. A5.

Európska skúsenosť s reálnym socializmom / Miroslav Kusý [a] Milan Šimečka.– Toronto: Naše snahy, 1984.– 255 s.– (Knihy Našich snáh; zv. 5)

Il grande fratello e la grande sorella, ovvero la società della paura / Milan Šimečka [e] Miroslav Kusý.– Bologna: CSEO, 1982.– 93 s.– (CSEO Outprints : La cultura dei „senza potere“; 15) [Výtah.]

*EP 213

Nad procesem

Nad procesem.– S.l.: 1980.– 256 s. A5.

[Sborník textů sedmnácti autorů věnovaný Václavu Havlovi a dalším členům VONS zatčeným v květnu a odsouzeným v říjnu 1979. Sestavil Ivan Klíma.]

EP 214

Patočka, Jan

Umění a filosofie: soubor statí, přednášek a poznámek / Jan Patočka. LS.l.: 1980.– 3 sv.

Sv. 1: 486 s. A5. [Na titulní stránce datováno: Praha 1978.]

Sv. 2: 430 s. A5.

Sv. 3: 269 s. A5.

EP 215

Pavlíček, František

Chvála prostopášnosti / František Pavlíček.– S.l.: 1980.– 163 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Divadelní hra.]

Chvála prostopášnosti / František Pavlíček.– *Svědectví*, roč. XIV, č. 55, s. 438-470 [Rozsáhlá ukázka.]

EP 216

Pechar, Jiří

Nad knihami a rukopisy / Jiří Pechar.– S.l.: 1980.– 494 s. A5.

[Soubor kritických studií o dílech těchto soudobých českých prozaiků: Hrabal, Šotola, Kohout, Klíma, Kliment, Vaculík, Škvorecký, Pecka, Grögerová, Hiršal, Trefulka, Kantůrková, Gruša, Sidon, Kriseová.]

*EP 217

Pištora, Jiří

Mezery v paměti: verše z pozůstalosti (1966-1970) / Jiří Pištora; uspořádal Jiří Gruša.– Praha: 1980.– 105 s. A5 : 1 il.– V.z.d.o.r.
[Básně a dokumenty.]

Mezery v paměti: (1966-70) / Jiří Pištora; verše z pozůstalosti uspořádal Jiří Gruša.– Londýn: Rozmluvy, 1984.– 85 s. : il.– (Kra; sv. 1) ISBN 0-946352-09-7

EP 218

Profily

Profily: Jaroslav Šabata / sestavil anonym.– S.l.: 1980.– 308 s. A5 : 1 il.
[Editovaný soubor Šabatových textů a dopisů, dokumentů o jeho věznění a textů o něm, mj. Zdenka Vašíčka a Jaroslava Mezníka (S Jaroslavem Šabatou na Borech, 248-276).]

EP 219

Rotrekl, Zdeněk

Chór v plavbě ryby Ichthys, Stromy ptáci zvířata a podobní lidé / Zdeněk Rotrekl.– Praha: 1983.– 199 s. kvart.– V.z.d.o.r.
[Dvě básnické sbírky. Vydání EP totožné s vydáním v Edici Expedice, sv. 156.]

Básně a prózy: výbor z tvorby 1970-1979 / Zdeněk Rotrekl.– München: Opus Bonum, 1985.– 243 s. : 1 il.

EP 220

Rotrekl, Zdeněk

Neobvyklé zvyky: poezie 1974 / Zdeněk Rotrekl.– S.l.: 1980.– 54 s. A5 21x15 cm.
[Sbírka básní.]

[Otištěno v knize Básně a prózy ... , srv. EP 219.]

EP 221

Rösslerová, Jaroslava

Dny v P. / Jaroslava Rösslerová.– S.l.: 1981.– 207 s. A5.– V.z.d.o.r.
[Soubor povídek.]

*EP 222

Třešňák, Vlastimil

Vatikán / Vlastimil Třešňák.– S.l.: 1980.– 83 s. A5 : 1 il.– V.z.d.o.r.
[Novela.]

[Vydání tiskem v knize Babylon, viz EP 240.]

EP 223

Valachová, Marie

Nebe peklo ráj (1979) / Marie Valachová.– S.l.: 1980.– 48 s. A5.– V.z.d.o.r.
[Sbírka veršů.]

Nebe peklo ráj / Marie Valachová.– München: PmD, 1983.– (Nová řada poezie; sv. 1)

*EP 224/KV

Vladislav, Jan

Samomluvy (1950-60) / Jan Vladislav.– Praha: 1980.– 83 s. A5.: 1 il.– V.z.d.o.r.
[Básně z let 1950-60.]

Samomluvy / Jan Vladislav.– München: PmD, 1986.– 68 s.– (Nová řada poezie; sv. 17)

*EP 225

Bochořák, Klement

Staronové básně: sbírka veršů / Klement Bochořák.– S.l.: 1981.– 116 s. A5.– V.z.d.o.r.

Legends; Staronové básně / Klement Bochořák.– Řím: Křesťanská akademie, 1982.– 134 s.

EP 226

Juliš, Emil

Jablko nevrátím květu: tři sbírky veršů z let sedmdesátých / Emil Juliš.– S.l.: 1981.– 208 s. kvart.– V.z.d.o.r.

Caput mortuum (1-78), Mramor na pálení vápna (79-120), Tiché krátery (122-201).

[Na titulní straně uvedeno „Pro přátele připravil Petr Kabeš“.]

EP 227

Kabeš, Petr

Skanseny (1975-76, 1980) / Petr Kabeš.– S.l.: 1981.– 114 s. A5.
[Sbírka veršů.]

*EP 228

Kadlečík, Ivan

Rapsódie a miniatúry (1976) / Ivan Kadlečík.– S.l.: 1981.– 69 s. A5.– V.z.d.o.r.
[Viz dále EP 341 a 342.]

EP 229

Kaufmann, Albert

Indiferentní krajina: básně 1978-1981 / Albert Kaufmann.– S.l.: 1981.– 80 s. A5.– V.z.d.o.r.
[Kaufmannův básnický debut je opatřen doslovem Jindřicha Ješe Arrache-coeur neboli srdcevráč (71-78).]

*EP 230

Klíma, Ivan

Moje první lásky: povídky / Ivan Klíma.– S.l.: 1981.– 256 s. A5.– J.z.r.d.o.

Moje první lásky / Ivan Klíma.– Toronto: 68 Publishers, 1985.– 175 s. ISBN 0-88781-145-0

Mina fersta kärkelar / Ivan Klíma; overs Karin Mossdal.– Stockholm: Bromberg, 1985.– 169 s. ISBN 91-7608-271-7

My first loves / Ivan Klíma; transl. from the Czech by Ewald Osers.– London: Chatto and Windus, 1986.– 164 s.
ISBN 0-7011-3014-8

*EP 231

Kliment, Alexandr

Basic love / Alexandr Kliment.– S.l.: 1981.– 277 s. A5.– V.z.d.o.r.
[Román.]

Basic love: šťastný život / Alexandr Kliment.– Toronto: 68 Publishers, 1981.– 161 s. ISBN 0-88781-112-4

*EP 232

Komárková, Božena

Obec Platónova a Augustinova: studie o předpokladech lidských práv (1947-48) / Božena Komárková.– S.l.: 1981.– 156 s. A5.
[Studie.]

EP 233

Moravská čítanka

Moravská čítanka 1981 / předmluvu napsala Iva Kotrlá.– Brno: 1981.– 138 s. A4.
[Literární almanach s příspěvkem K. Bochořáka, B. Komárkové, I. Kotrlé, J. Kratochvíla, R. Malého, F. Presse, Z. Rotrekla, J. Šimsy, J. Trefulky, M. Uhdeho.]

EP 234

Procházková, Lenka

Přijed' ochutnat / Lenka Procházková.– S.l.: 1981.– 154 s. A5.– P.b.s.a.j.z.
[Soubor 11 povídek.]

Přijed' ochutnat / Lenka Procházková.– Köln: Index, 1982.– 105 s.

EP 235

Procházková, Lenka

Růžová dáma / Lenka Procházková.– S.l.: 1980.– 318 s. A5.– R.s.n.d.o.
[Román.]

Růžová dáma / Lenka Procházková.– Köln: Index, 1982.– 207 s.

Die rosa Dame: Roman / Lenka Procházková.– Recklinghausen: Bitter, 1984.– 191 s.

*EP 236

Richterová, Sylvie

Místopis: prózy / Sylvie Richterová.– S.l.: 1981.– 183 s. A5 : 1 il.– V.z.d.o.r.

Místopis / Sylvie Richterová.– Köln: Index, 1983.– 111 s.
Topografia / Sylvia Richterová; introd. di Milan Kundera;
il. di Jiří Kolář.– Roma: Ed. e/o, 1986.– 144 s.– (Collana
praghese) ISBN 88-7641-036-8

*EP 237

Šimečka ml., Milan
Vojenská knížka: sbírka povídek / Milan Šimečka ml.– S.l.: 1981.– 122 s. A5.– V.z.d.o.r.
[Soubor deseti povídek s tematikou vojenské
prezenční služby.]

[Tiskem vyšlo v knize Žabí rok / Martin M. Šimečka.–
Köln: Index, 1985; s. 5-72.]

EP 238

Šimečka ml., Milan
Výpověď / Milan Šimečka ml.– S.l.: 1981.– 163
s. A5.– V.z.d.o.r.
[Novela.]

[Tiskem vyšlo v knize Žabí rok, srv. EP 237, s.73-162.]

EP 239

Trefulka, Jan
Svedený a opuštěný (1981) / Jan Trefulka.–
S.l.: 1983.– 249 s. A5.– V.z.d.o.r.
[Román. Pod tímž názvem byla v r. 1981 vydána
Trefulkova samizdatová publikace obsahující
povídku Na krásné vyhlídce a novelu Svedený a
opuštěný. Šlo o autorem signované vydání v roz-
sahu 292 s. A5. Povídka Na krásné vyhlídce
vyšla česky a německy (Zur Schönen Aussicht)
tiskem v almanachu Hodina naděje (Stunde na-
mens Hoffnung), srv. EP 130.]

EP 240

Třešňák, Vlastimil
Babylon / Vlastimil Třešňák.– S.l.: 1981.– 88 s.
A5.– P.b.s.a.j.z.
[Novela.]

Babylon / Vlastimil Třešňák.– Köln: Index, 1982.– 198 s., 3
s. il. [Souborné vydání několika T. novel, viz EP 222, 255 a
256.]

*EP 241

Vaculík, Ludvík
Český snář: sny roku 1979 / Ludvík Vaculík.–
S.l.: [1981].– 982 s. A5.
[Próza.]

Český snář / Ludvík Vaculík.– Toronto: 68 Publishers,
1983.– 629 s. : il. ISBN 0-88781-140-X

Tagträume: alle Tage eines Jahres / Ludvík Vaculík;
deutsch von Alexandra Baumrucker.– Hamburg [etc.]:
Hoffmann und Campe, 1981.– 456 s. ISBN 3-455-08690-X

Tjeckisk drömbok / Ludvík Vaculík; övers. av Karin Moss-
dal.– Stockholm: Bonniers, 1987.– 629 s. : il.
ISBN 91-0-047038-4

EP 242

Vaculík, Ludvík
Milí spolužáci!: výbor písemných prací 1939-
1979 / Ludvík Vaculík.– 1. Kniha indiánská (de-
ník 1939-1941).– S.l.: 1981.– 174 s. A5 : 7 il.
[Deníkové záznamy doplněné komentáři při po-
řizování rukopisu knihy v letech 1980-81.]

Milí spolužáci: výbor z písemných prací, 1939-1979 / Lud-
vík Vaculík.– Köln: Index, 1986.– 2 d. (123 + 250 s.) : il.–
1: Kniha indiánská. 2: Kniha dělnická. [Srv. dále EP 334.]

*EP 243

Valenta, Edvard
Žít ještě jednou: román z pozůstalosti (1972) /
Edvard Valenta.– S.l.: 1981.– 590 s. A5.–
V.z.d.o.r.
[Signovala Olga Valentová, ed. pozn. napsal L.
Vaculík, Valentovy dopisy o stavu rukopisu.]

Žít ještě jednou / Edvard Valenta.– Köln: Index, 1984.–
342 s. [Vaculíkova ed. poznámka ani Valentovy dopisy o
nedostacích rukopisu neotištěny.]

EP 244

Vodňanský, Jan

Ej moja paranoia / Jan Vodňanský.– S.l.: 1981–323 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Texty písní s úvodem Sergeje Machonina Katastrofy k popukání (3-19) a s autorovým doslovem (310-317).]

*EP 245

Černý, Rudolf

Nokturno (1980) / Rudolf Černý.– S.l.: 1982.–97 s. A5.– V.z.d.o.r.

R.Č., Nokturno; J. W. Goethe, Poutníková noční píseň, přel. R.Č.; Sv. František z Assisi, Velikonoční modlitba, přel. R.Č.; Mojmír Trávníček, Nokturno aneb loučení; Bedřich Fučík, Medailón.

[Připraveno k 1. výročí smrti R. Černého.]

EP 246

Chalupecký, Jindřich

Jakub Deml / Jindřich Chalupecký.– S.l.: 1981.–150 s. A5.

[Literárněhistorická a životopisná studie.]

Idem.– Rozmluvy, č. 2 (1984), s. 101-151.

*EP 247

Kotrlá, Iva

Návštěva v etc. (1981) / Iva Kotrlá.– S.l.: 1982.–275 s. A5.

[Soubor třiceti povídek.]

EP 248

Kriseová, Eda

Ryby raky (1978-1981) / Eda Kriseová.– S.l.: 1983.–416 s. A5.–V.z.d.o.r.

[Román. Viz dále EP 311.]

*EP 249

Podsedník, Josef

Kronika mého života / Josef Podsedník.– S.l.: 1982.–288 s. A4.

[Paměti prvního starosty města Brna po druhé světové válce; místo předmluvy zařazeny úryvky z autorovy vězeňské korespondence z let 1948–1963.]

EP 250

Profily

Profily: Božena Komárková / [sestavil anonym].– S.l.: 1982.–189 s. A4.

[Editovaný výbor z díla B. Komárkové doplněný o její bibliografii a soupis textů. Jako doslov stat Jana Šimsy Naše paní profesorka.]

*EP 251

Procházková, Lenka

Oční kapky: román / Lenka Procházková.– S.l.: 1982.–568 s. A5.

Oční kapky / Lenka Procházková.– Toronto: 68 Publishers, 1987.–336 s. ISBN 0-88781-173-6

EP 252

Rusek, Antonín

Esej o samosprávné společnosti / Antonín Rusek.– S.l.: [1982].–146 s. A5.

[Úvahy o samosprávě.]

EP 253

Šamalík, František

Úvahy o dějinách české politiky: díl I. Národní obrození. Kniha třetí: Mezi osvícenstvím a historismem / František Šamalík.– Praha: 1981.–583 s. A5.– D.o.r.z.

[Další svazek rozsáhlého díla; srv. EP 194 a 201 a dále 272, 299 a 322.]

*EP 254

Šimečka, Milan

Dopisy o povaze skutečnosti / Milan Šimečka.– S.l.: 1982.– 100 s. A5.

[Soubor části dochovaných vězeňských dopisů z let 1981-82. Šimečkovy dopisy vyšly v různých vydáních; pravděpodobně nejautentičtější je dvojdílné sešitové vydání formátu A4, jehož 1. sešit (Praha, leden 1982) obsahuje dopisy č. 18-21, dopis M. Kusého prezidentu Husákovi z 31.12.1981 a Šimečkův text Být ve vězení napsaný v r. 1979 pro sborník Nad procesem (srv. EP 213); 2. sešit (Praha, březen 1982, 74 s.) obsahuje dopisy č. 23-30 psané do 6.2.1982 a Kusého Dopis do kriminálu z 28.2.1982. Kromě takto vydaných dopisů existuje ještě 6 Šimečkových vězeňských dopisů z února-března 1982.]

*EP 255

Třešňák, Vlastimil

Minimax / Vlastimil Třešňák.– S.l.: 1982.– 135 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Novela.]

[Tištěná verze viz též EP 256]

*EP 256

Třešňák, Vlastimil

Vatikán – Babylon – Minimax / Vlastimil Třešňák.– S.l.: 1982.– 319 s. A5 : 1 il.– V.z.d.o.r.

[Souborné vydání tří novel, viz EP 222, 240, 255.]

[Tiskem vyšlo v knize Babylon, srv. EP 240.]

EP 257

Wernisch, Ivan

Zasuté zahrady / Ivan Wernisch.– S.l.: 1982.– 106 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Autorský výbor z rukopisných sbírek veršů 1971-82.]

Zasuté zahrady: autorský výbor ze sbírek: Král neviňátek, Žil nebyl, Prasinec, Kudlmudl / Ivan Wernisch.– Londýn: Rozmluvy, 1984.– 109 s. : il.– (Kra; sv.2)
ISBN 0 946352 10 0

***EP 258

Urbánek, Zdeněk

Wiliam Shakespeare, Jindřich IV / přeložil a úvodním slovem opatřil Zdeněk Urbánek.

EP 259

Čivrný, Lumír

Libovánky I / Lumír Čivrný.– S.l.: 1979.– 314 s.– R.s.n.d.o.

Curaçao (5-86), Věruška (87-172), Římský déšť aneb omyly mladého muže (173-313).

[Povídky. První kniha; druhá vyšla v r. 1984 pod názvem Libovánky II.]

Libovánky II / Lumír Čivrný.– S.l.: 1984.– 242 s. A5.– R.s.n.d.o.

Prvovýstup pro mrtvou infantku (2-116), Trhlá říje aneb Klidný nedělní večer (117-242).

[Libovánky I a II tvoří cyklus povídek. Vyšly zřejmě také v jednom svazku a tak byly zařazeny do seznamu Edice Petlice pod č. 259.]

EP 260

Hauková, Jiřina

Motýl a smrt (1975) / Jiřina Hauková.– S.l.: 1983.– 119 s. kvart.– V.z.d.o.r.

[Sbírka poezie. Označeno jako 1. titul roku 1983.]

EP 261

Havel, Václav

Dopisy Olze: červen 1979-září 1982 / Václav Havel; uspořádal Jan Lopatka.– Praha: 1983.– 451 s. A4 : 1 il.

[Soubor 144 dopisů z vězení doplněný oddílem Reálie: informace o zatčení a procesu, doslovem Jiřího Dienstbiera (436-442) a poznámkou editora (443-451).]

Dopisy Olze / Václav Havel.– Toronto: 68 Publishers, 1985.– 474 s. : il.

Briefe an Olga: Identität und Existenz: Betrachtungen aus dem Gefängnis / Václav Havel; aus dem Tschechischen von Joachim Bruss; für die deutsche Ausgabe bearbeitet von Jiří Gruša.– Reinbek bei Hamburg: Rowohlt Taschenbuch Verl., 1984.– 326 s.– (rororo-aktuell; 5340)
ISBN 3-499-15340-8

Brieven aan Olga: overdenkingen uit de gevangenis / Václav Havel.– Baarn: De Prom, 1986.– 192 s.

Lettres to Olga: June 1979-September 1982 / Václav Havel; transl. from the Czech with an intr. by Paul Wilson.– New York: Knopf, 1988.– 397 pp. ISBN 0-394-54795-0

EP 262/KV

Kautman, František

Svět Franze Kafky / František Kautman.– S.l.: 1977.– 422 s. A5.– Rukopis. O.n.d.

[Monografie. Bibliografický záznam pořízen podle vydání z dílny edice Kvart.]

EP 263

Kotrlá, Iva

Odchyt andělů / Iva Kotrlá.– S.l.: 1983.– 628 s. A5.– J.z.r.d.o.

[Román.]

EP 264

Kusý, Miroslav

Augiášov chliev reálneho socializmu / Miroslav Kusý.– Bratislava: 1983.– 75 s. A5.

[Kritický esej.]

[Tiskem vyšlo časopisecky a jako příloha v knize Európska skúsenosť s reálnym socializmom, srv. EP 212.]

76

***EP 265

Moravská čítanka

Moravská čítanka 1982.

[Literární almanach s příspěvků K. Bochořáka, I. Blatného, I. Kotrlé, F. Presse, J. Šafaříka, P. Švandy, Z. Rotrekla, J. Skácela, J. Trefulky, M. Uhdeho.]

*EP 266

Písačky pro Dominika Tatarku

Písačky pro Dominika Tatarku: pozdravy českých přátel ke 14. březnu 1983.– Praha: 1983.– 201 [nestr.] s. kvart.– V.z.d.o.r.

[Sborník příspěvků 31 autorů k Tatarkovým sedmdesátinám; sestavil Petr Kabeš.]

*EP 267

Pecka, Karel

Malostranské humoresky I / Karel Pecka.– S.l.: 1983.– 195 s. A5.– V.z.d.o.r.

.[Cyklus povídek; viz též EP 314.]

[Vydání tiskem srv. EP 314.]

***EP 268

Rotrekl, Zdeněk

Basic Czech / Zdeněk Rotrekl.

[Verše.]

[Tiskem vyšlo v knize Básně a prózy ..., srv. EP 219.]

EP 269

Ruml, Jiří

Znamínko na duši / Jiří Ruml.– S.l.: [1983].– 286 s. 16x24 cm : 6 il.

[Vzpomínky z dětství.]

EP 270

Ruml, Jiří

Daň z blbosti / Jiří Ruml.– S.l.: [1983].– 372 s. 17x24 cm.

[Vzpomínky na novinářskou dráhu.]

***EP 271

Sacher, Vilém

Armádo k noze zbraň / Vilém Sacher.

EP 272

Šamalík, František

Úvahy o dějinách české politiky: díl 1. Národní obrození. Kniha čtvrtá: Sociální a národní profil obrozenecké společnosti / František Šamalík.– Praha: 1983.– 662 s. A5.– R.s.n.d.o.

[Pokračování rozsáhlého díla; srv. EP 194, 201, 272 a dále 299 a 322.]

EP 273

Šavřda, Jaromír

Cestovní deník / Jaromír Šavřda.– S.l.: 1981.– 63 s. A5.

[Vězeňské verše. Na konci publikace je dovětek „Nemocniční oddělení brněnské věznice, červen-červenec 1979“.]

Cestovní deník / Jaromír Šavřda.– München: PmD, 1984.– 76 s. : 1 il.– (Nová řada poezie; sv. 4)

EP 274

Šimečka, Milan

Náš soudruh, Winston Smith: československý doslov k románu George Orwella „1984“ / Milan Šimečka.– S.l.: 1983.– 157 s. A5.

Náš soudruh, Winston Smith: československý doslov k románu George Orwella „1984“ / Milan Šimečka.– In: 1984 / George Orwell.– Köln: Index, 1984, s.257-324.

Vår kamrat Winston Smith: att läsa „1984“ i Östeuropa / Milan Šimečka; övers. av Sven B. Svensson.– Stockholm: Askelin & Häggglund, 1984.– 112 s. : il. ISBN 91-7684-050-6

Unser Genosse Winston Smith: tschechoslowakisches Nachwort zum Roman „1984“ von George Orwell/ Milan Šimečka.– In: Macht und Gewalt in der Politik und Literatur des 20. Jahrhunderts.– Graz-Wien: Hermann Böhlau Nachf., 1985, s. 292-362. IBSN 3-205-07272-3

EP 275

Z Obsahu

Z Obsahu 1982.– S.l.: 1983.– 631 s. A5.

[Výbor příspěvků ze samizdatového periodika Obsah, ročník 1982.]

EP 276

Pammrová, Anna

Dopisy / Anna Pammrová / sestavil anonym.– S.l.: 1983.– 265 s. A5 : 1 il.– R.s.n.d.o.

Úvodem (4-7), Jak jsem znal paní Annu Pammrovou (V. M. Havel, 8-12); dále dopisy Marii Zinfelové 1916-23, 1940 (13-51) a rodině Havlově 1915-25 (52-254), 2 texty Anny Pammrové. [Editované dopisy a texty.]

*EP 277

Klíma, Ivan

Čekání na tmou, čekání na světlo: román. / Ivan Klíma – S.l.: 1982.– 319 s. A5.– V.z.d.o.r.

*EP 278

Červenka, Miroslav

Z večerní školy versologie / Miroslav Červenka.– 221 s. A5.

Rozbor prací Morrisa Halleho a Samuela J. Kaysera, Rytmičtý impuls: poznámky a komentáře, Metrum a význam, Polymetrie Máje. [Čtyři studie z let 1975-83.]

*EP 279

Gruša, Jiří,

Dr. Kokeš – Mistr Panny aneb Ackermann aus Böhmeim / Jiří Gruša.– Praha: 1980.– 262 s. A4.

[Román. Rozepsáno pouze v pěti exemplářích jako rukopis.]

Doktor Kokeš, Mistr Panny: Ackermann aus Böhmeim / Jiří Gruša.– Toronto: 68 Publishers, 1984.– 191 s. ISBN 0-88781-125-6

Janinka: Roman / Jiří Gruša; Red. Liselotte Julius.– Köln: Bund-Verl., 1984.– 239 s. ISBN 3-7663-0878-5

EP 280

Hauková, Jiřina

Světlo v září: 1978-1984 / Jiřina Hauková.– Praha: 1984.– 128 s. kvart.

[Básně.]

EP 281

Havel, Václav

Largo desolato: hra o sedmi obrazech / Václav Havel.– S.l.: 1984.– 110 s. A5.

[Divadelní hra]

Largo desolato: hra o sedmi obrazech / Václav Havel.– München: Obrys/Kontur-PmD, 1985.– 99 s. (Beletrie v PmD: sv. 1)

Idem.– *Svědectví*, roč. XIX, č. 74, s. 385-418.

Largo desolato: Schauspiel in 7 Bildern / Václav Havel; aus dem Tschechischen von Joachim Bruss.– Reinbek bei Hamburg: Rowohlt, Theater-Verl., 1984.– 98 s.

Idem.– Mit einem Vorw. von Siegfried Lenz.– Reinbek bei Hamburg: Rowohlt, 1985.– 97 s. : il.– (rororo; 5666) ISBN 3-499-15666-0

Largo desolato / Václav Havel; a cura di Gianlorenzo Paccini.– Milano: Ubulibri, 1985.– 143 s.– (I testi Ubulibri)

Largo desolato: pièce en sept tableaux / Václav Havel; trad. du tchèue par Erika Abrams et Stephan Meldegg.– Paris: Gallimard, 1986.– 144 s.– (Le manteau d'Arlequin) ISBN 2-07-070559-5

Largo desolato / Václav Havel; English version by Tom Stoppard.– London: Faber and Faber, 1987.– 56 s. ISBN 0-571-13777-6

Idem.– New York: Grove Press, 1987.– 56 s.– ISBN 0-394-55554-6; 0-394-62265-0 (pbk.)

Largo desolato: een toneelstuk in zeven taferelen / Václav Havel; vert. Sjoerd de Jong en Kees Mercks.– Amsterdam: International theatre bookshop, 1987.– 94 s. : il.– (Tekstboekjes Publiekstheater; no. 68) ISBN 90-6403-155-X

EP 282

Třešňák, Vlastimil

... a ostružinou pobíd koně: pohádka (1970) / Vlastimil Třešňák.– S.l.: 1981.– 133 s. A5.: 8 il. – V.z.d.o.r.

EP 283

Jičínský, Zdeněk

K vývoji právního myšlení v Československu v 60. letech: studie právně politická / Zdeněk Jičínský.– S.l.: 1984.– 446 s. A5.– P.b.s.a.j.z.

EP 284

Kantůrková, Eva

Mé přítelkyně v domě smutku / Eva Kantůrková.– Praha: 1984.– 514 s. A5.– Rukopis. J.z.r.d.o.

[Sbírka povídek.]

Přítelkyně z domu smutku / Eva Kantůrková.– Köln: Index, 1984.– 275 s.

My companions in the black house / Eva Kantůrková.– Woodstock, N. Y.: The Overlook Press, 1987.– 314 s. ISBN 0-87951-289-X

EP 285

Klíma, Ivan

Franz a Felice (1983) / Ivan Klíma.– Praha: 1984.– 177 s. A5.– V.z.d.o.r.

Už se blíží meče: k prameni inspirace Franze Kafky (2-91), Franz a Felice: hra (92-176).

[Literární esej a divadelní hra.]

EP 286

Klánský, Mojmír

Kachnička (1983) / Mojmír Klánský.– S.l.: [1984].– 139 s. A4.

[Román.]

EP 287

Kriseová, Eda

Prázdniny s Bosonožkou (1981) / Eda Kriseová.– S.l.: 1984.– 150 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Dětská próza.]

Prázdniny s Bosonožkou / Eda Kriseová.– Londýn: Rozmluvy, 1985.– 105 s. : il. ISBN 0-946-352-18-6

*EP 288

Procházková, Lenka

Hlídač holubů: povídky z let 1983-1984 / Lenka Procházková.– S.l.: 1984.– 265 s. A5.– J.z.r.d.o.

Hlídač holubů: povídky z let 1983-1984 / Lenka Procházková.– Köln: Index, 1987.– 159 s.

EP 289

Putík, Jaroslav

Muž s břitvou / Jaroslav Putík.– Praha: 1984.– 736 s. A5.– P.z.d.o.

[Román.]

Muž s břitvou / Jaroslav Putík.– Köln: Index, 1986.– 352 s.

EP 290

Problém tolerance

Problém tolerance v dějinách a perspektivě: sborník ke dvoustému výročí tolerančního patentu, 1981 / sestavil Milan Machovec.– S.l.: 1981.– 421 s. A4.– J.z.d.r.o.

[Sborník 18 filozofických a historických statí; v jiném vydání navíc jako 19. stat' B. Komárková.]

Problém tolerance v dějinách a perspektivě: sborník ke dvoustému výročí tolerančního patentu, 1981 / sestavil Milan Machovec.– S.l.: 1981.– 500 s. A4.

[Sborník 19 filozofických a historických statí.]

EP 291

Danny je náš

Danny je náš: sborník na počest šedesátých narozenin Josefa Škvoreckého / uspořádal Alexandr Kliment.– Praha: 1984.– 180 s. A4 : 6 il.

[Soubor textů 17 autorů k šedesátým narozeninám Josefa Škvoreckého.]

EP 292

Stiborová, Věra

Den dam aneb Čtyři jablka ze zahrady Hesperidek (1980) / Věra Stiborová.– S.l.: 1984.– 137 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Novela. Existuje strojopisné vydání datované 1981.]

EP 293

Stiborová, Věra

Ikariana (1968-1982) / Věra Stiborová.– S.l.: 1984.– 359 s. A5.– Z.o.r.

[Povídky.]

EP 294

Šimečka ml., Milan

Žabí rok / Milan Šimečka ml.– S.l.: 1983.– 100 s. A4.

[Novela. Bibliografický záznam pořízen podle rukopisu, nikoli podle vydání v EP.]

[Vydání tiskem srv. EP 237.]

EP 295

Urbánek, Zdeněk

Popaměti: zatímní část zvolna vznikajících Stvořitelů světa, stav listopad 1984 / Zdeněk Urbánek.– S.l.: 1984.– 170 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Vzpomínkové prózy.]

EP 296

Z Obsahu

Z Obsahu 1983.– S.l.: 1984.– 618 s. A5.

[Výbor ze samizdatového periodika Obsah, ročník 1983.]

EP 297

Moravská čítanka

Moravská čítanka 1983 / úvod napsala Iva Kotrlá.– S.l.: 1983.– 197 [nečísl.] s. A4.

[Literární almanach s příspěvky I. Blatného, I. Jirouse, I. Kotrlé, F. Presse, Z. Rotrekla, J. Šafaříka, P. Švandy, K. Tachovského, J. Trefulky, V. Zykunda.]

*EP 298

Stankovič, Andrej

Variace, Kecybely, Elegie, Nikdycinky / Andrej Stankovič.– Praha: 1984.– 107 s. A5.– V.z.d.o.r. [Experimentální poezie. Vydání v EP je totožné s vydáním v Edici Expedice, sv. 183.]

EP 299

Šamalík, František

Úvahy o dějinách české politiky: [díl 1.: Národní obrození] Kniha pátá: Od revoluce k restauraci / František Šamalík.– Praha: 1984.– 261 s. A4.– Z.d.o.r.

[Další svazek rozsáhlého historického díla; srv. EP 194, 201, 253, 272 a dále 322.]

EP 300

Brabcová, Zuzana

Daleko od stromu / Zuzana Brabcová.– S.l.: 1984.– 256 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Román.]

Daleko od stromu / Zuzana Brabcová.– Köln: Index, 1987.– 155 s.

EP 301

Hiršal, Josef

Píseň mládí: první takt (1980) / Josef Hiršal.– Praha: 1984.– 150 s. A5 : 8 il.– V.z.d.o.r.

[Vzpomínková próza.]

Píseň mládí / Josef Hiršal.– Toronto: 68 Publishers, 1986.– 100 s. ISBN 0-88781-143-4

80

***EP 302

Červenka, Miroslav

Strojopisy: 1974-1984 / Miroslav Červenka.

[Básně veršem a prózou. Pro bibliografické zpracování byl tento titul k dispozici jen v té podobě, jak je zařazen do souboru Strojopisná triologie, viz EP 336.]

EP 303

Fučík, Bedřich

Čtrnáctero zastavení / Bedřich Fučík.– Praha: 1985.– 269 s. A4 : 18 il.– “Edice F.T.”

[Vzpomínky na české spisovatele a malíře. Posmrtné vydání ve znění, jež autor připravil ještě za života. Rozšířená verze původního titulu Sedmero zastavení a Oběšený harlekýn, viz EP 156 a 157. Jiné samizdatové vydání z téhož roku má 426 s. kvartového formátu.]

*EP 304

Hiršal, Josef – Grögerová, Bohumila

Mlýn / Josef Hiršal; Bohumila Grögerová.– S.l.: [1985].– 89 s. A5 : il.

[Texty z let 1975-1976 s třemi kolážemi J. Koláře.]

*EP 305

Hiršal, Josef – Grögerová, Bohumila

Preludium: padesát záznamů z pětasedmdesátého / Josef Hiršal; Bohumila Grögerová.– Praha: [1975].– [nečísl.] : il.

EP 306

Havel, Václav

Pokoušení: hra o deseti obrazech / Václav Havel.– S.l.: 1985.– 171 s. A5.– P.b.s.a.j.z.

[Divadelní hra.]

Pokoušení: hra o desti obrazech / Václav Havel.– München: Obrys/Kontur-PmD, 1986.– 109 s.– (Beletrie v PmD; sv. 4)

Die Versuchung: Schauspiel in 10 Bildern / Václav Havel;
aus dem Tschechischen von Joachim Bruss.– Reinbek bei
Hamburg: Rowohlt Theater-Verl., 1986.– 108 s.

Temptation: a play in ten scenes / Václav Havel; transl. by
George Theiner.– *Index on Censorship*, vol. 15, no. 10
Nov/Dec 1986, s. 25-43.

Idem.– London: Faber and Faber, 1988.– VIII, 71 s. ISBN
0-571-15105-1

EP 307

Jičínský, Zdeněk

Právnícké úvahy a rozborů / Zdeněk Jičínský.–
S.l.: [1985].– 229 s. A5.– J.z.r.d.o.

EP 308

Kabeš, Petr

Pěší věc (1979-1985) / Petr Kabeš.– S.l.: 1985.–
46 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Básně.]

Pěší věc / Petr Kabeš.– München: PmD, 1987.– 54 s.–
(Nová řada poezie; sv. 28)

***EP 309

Klíma, Ivan

Soudce z milosti / Ivan Klíma.

[Nová verze románu *Stojí, stojí šibenička*, viz
EP 102.]

Soudce z milosti / Ivan Klíma.– Purley: Rozmluvy, 1986.–
638 s. ISBN 0-946352-33-X

EP 310

Kriseová, Eda

Sedm lásek / Eda Kriseová.– S.l.: 1985.– 191 s.
A5.– V.z.d.o.r.

[Sedm povídek.]

***EP 311

Kriseová, Eda

Ryby raky / Eda Kriseová.– S.l.: 1985.– 316 s.
A5.– V.z.d.o.r.

[Nová verze románu z r. 1983, viz EP 248.]

*EP 312

Kriseová, Eda

Bratři / Eda Kriseová.– S.l.: 1985.– 174 s. A5.–
V.z.d.o.r.

[Novela; existuje jiné vydání z téhož roku, 179 s.
A5.–J.z.r.o.]

*EP 313

Lopatka, Jan

Šifra: předpoklady tvorby 2: výběr ze studií, re-
cenzí a odborných posudků z let 1969-1983 / Jan
Lopatka.– Praha: 1983.– 135 s. A5.

[Bibliografický záznam pořízen podle vydání v
edici *Expedice*, sv. 172.]

***EP 314

Pecka, Karel

Malostranské humoresky I-II / Karel Pecka.
[Souborné vydání cyklu povídek, viz EP 267.]

Malostranské humoresky / Karel Pecka.– Toronto: 68 Pu-
blishers, 1985.– 226 s. ISBN 0-88781-149-3

EP 315

Rotrekl, Zdeněk

Sad a menší prózy (1984) / Zdeněk Rotrekl.–
S.l.: 1985.– 100 s. A5.– P.b.s.a.j.z.

[Povídky.]

EP 316

Ruml, Jiří

Díra v hlavě / Jiří Ruml.– Praha: 1985.– 441 s.
21x20 cm.– V.z.d.o.r.

[Vzpomínky na konec šedesátých let. Vydání v
EP předcházela jiná samizdatová vydání.]

EP 317

Štolba, Jan

Deník pro Marcelu Šternovou / Jan Štolba.–
S.l.: 1985.– 174 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Cestopis z Kavkazu.]

EP 318

Šimečka, Milan

Kruhová obrana: záznamy z roku 1984 / Milan Šimečka.– S.l.: 1985.– 387 s. A5.– P.b.s.a.j.z.

[Soubor 52 úvah o současném Československu.]

Kruhová obrana: záznamy z roku 1984 / Milan Šimečka.– Köln: Index, 1985.– 220 s.

EP 319

Moravská čítanka

Moravská čítanka 1984 / [sestavovatel neuveden].– S.l.: 1984.– 193 [nečísl.] s. A4.

[Literární almanach sestavený z příspěvků K. Křepelky, I. Kotrlé, L. Poláka, Z. Rotrekla, J. Šafaříka, P. Švandy, J. Trefulky, M. Uhdeho, V. Zykunda.]

EP 320

Vais, Antonín

Zrození a pád jednoho vykořisťovatele (1970) / Antonín Vais.– S.l.: 1980.– 184 s. A5 : 1 il.

[Autobiografie pražského pekaře narozeného r. 1896.]

EP 321

Z Obsahu

Z Obsahu 1984.– S.l.: 1985.– 635 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Výbor z příspěvků samizdatového periodika Obsah, ročník 1984.]

***EP 322

Šamalík, František

Úvahy o dějinách české politiky: díl I. Národní obrození. Kniha šestá: Německo humanistů a romantiků / František Šamalík.

[Viz EP 194, 201, 253, 272 a 299.]

82

EP 323

Kaufmann, Albert

Záznamy / Albert Kaufmann.– S.l.: 1985.– 33 s. A5.

[Básně.– Vyšlo současně v Edici Expedice pod č. 225.]

EP 324

Šavrdra, Jaromír

Druhý sešit deníku / Jaromír Šavrdra.– S.l.: 1985.– 61 s. A5.

[Básně.– Viz EP 273.]

Druhý sešit deníku / Jaromír Šavrdra.– München: PmD, 1986.– 62 s. : il. – (Nová řada poezie; sv. 25)

EP 325

Grögerová, Bohumila – Hiršal, Josef

Kolotoč (1977-1979) / Bohumila Grögerová; Josef Hiršal.– S.l.: [1985]. – 173 s. A5 : 6 il. [Jiří Kolář].

[Montáž experimentální prózy a poezie.]

*EP 326

Šimečka ml., Milan

Světelná znamení: nad otcovými dopisy z vězení / Milan Šimečka ml.– S.l.: [1984].– 122 s. A4.

[Srv. EP 254; bibliografický záznam pořízen podle rukopisu.]

EP 327

Hrabal, Bohumil

Proluky (1985) / Bohumil Hrabal.– S.l.: 1986.– 284 s. A5.– V.z.d.o.r.

[3. část trilogie Svatby v domě, beletristicky zpracovávající autorovy vzpomínky.]

Proluky / Bohumil Hrabal.– Toronto: 68 Publishers, 1986.– 190 s. ISBN 0-88781-168-X

Proluky / Bohumil Hrabal.– S.l.: s.n. (distrib.: Köln: Index), [1986].– 170 s.

Proluky / Bohumil Hrabal.– S.l.: s.n. (distrib.: Purley: Rozmluvy), 1986.– 196 s. : il.

EP 328

Hrabal, Bohumil

Pražská ironie (1985) / Bohumil Hrabal.– S.l.: 1986.– 415 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Povídky.]

EP 329

Hrabal, Bohumil

Životopis trochu jinak / Bohumil Hrabal.– S.l.: 1986.– 306 s. A5.– „Za Hrabala Vaculík“.

[Autobiografické texty.]

Životopis trochu jinak / Bohumil Hrabal.– S.l.: [1986].– 305 s. A5.– J.z.r.d.o.

***EP 330

Richterová, Sylvie

Slabikář otcovského jazyka / Sylvie Richterová.

[Próza.]

EP 331

Jungmann, Milan

Cesty a rozcestí: kritické stati z let 1982-1985 / Milan Jungmann.– S.l.: 1986.– 423 s. A5.– J.r.z.d.o.

[Literárněkritické stati.]

Kunderovské paradoxy / Milan Jungmann.– *Svědectví*, roč. XX, č. 77, s. 135-162. [Otištěná stať představuje s. 346-417 samizdatového vydání.]

EP 332

Třešňák, Vlastimil

Bermudský trojúhelník / Vlastimil Třešňák.–

Praha: 1986.– 328 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Román.]

Bermudský trojúhelník / Vlastimil Třešňák.– Köln: Index, 1986.– 227 s.– (Paternoster)

EP 333

Z Obsahu

Z Obsahu 1985.– S.l.: 1986.– 672 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Výbor příspěvků ze samizdatového periodika Obsah, ročník 1985.]

EP 334

Vaculík, Ludvík

Milí spolužáci!: výbor písemných prací 1939-1979 / Ludvík Vaculík.– 2. kniha dělnická: deník a dopisy 1941-1945.– S.l.: 1986.– 399 s. A5 : 14 il.– P.b.s.a.j.z.

[Dopisy a deníkové záznamy doplněné komentáři při sestavování rukopisu v l. 1985-1986.]

[Vydání tiskem srv. EP 242.]

EP 335

Uhde, Milan

Velice tiché Ave a jiné hry / Milan Uhde.– S.l.: 1986.– 269 s. A5.–P.b.s.a.j.z.

Pán plamínků: televizní hra (1977) (4-76); Zubařovo pokušení: rozhlasová hra (1976) (77-109); Hodina obrany: televizní hra (1978) (110-174); Modrý anděl: monodrama (1979) (176-206); Velice tiché Ave: rozhlasová hra (1981) (208-268).

EP 336

Červenka, Miroslav

Strojopisná trilogie: Čtvrtohory, Dvacet tři patnáct, Strojopisy (1985) / Miroslav Červenka; doslov Vladimír Karfík.– S.l.: 1986.– 219 s. A5.– P.b.s.a.j.z.

[Definitivní autorská edice tří básnických sbírek, které předtím vyšly samostatně, srv. EP 029, 178, 302.]

*EP 337

Hiršal, Josef

Vínek vzpomínek / Josef Hiršal.– S.l.: [1986].– 360 s. A4 : il.

[Redigovaný záznam vyprávění zachycující úsek autorova života od poloviny třicátých do začátku padesátých let.]

EP 338

Jirous, Ivan

Magorovy labutí písně (1981-1985) / Ivan Jirous.– S.l.: [1986].– 195 + 6 [nečísl.] s. A5.

[Básně z vězení. Bibliografický záznam pořízen podle rukopisu.]

Magorovy labutí písně / Ivan Jirous.– München: PmD, 1986.– 102 s.– (Nová řada poezie; sv. 24)

EP 339

Tatarka, Dominik

Navrávačky (1986) / Dominik Tatarka / redaktor Martin M. Šimečka a J.L. – S.l.: 1987.– 192 s. A5 : 3 il.

[Redigovaný záznam autobiografického vyprávění.]

Navrávačky (1986) / Dominik Tatarka.– S.l.: [1987].– 184 s. A5 : 5 il.

EP 340

Ruml, Jiří

Dialogy s mocí: 1985-6 + 2 letošní / Jiří Ruml.– S.l.: 1987.– 147 s. A5.– J.z.r.d.o.

[Fejetony a politické komentáře z let 1985-1987, stať A bude se jmenovat Charta (51-100).]

84

EP 341

Kadlečík, Ivan

Rapsódie a miniatúry: pokračovanie / Ivan Kadlečík.– S.l.: 1987.– 77 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Druhý soubor fejetonů a reflexí navazující na stejnojmenný soubor z roku 1981 uveřejněný rovněž v Edici Petlice, srv. EP 228.]

EP 342

Kadlečík, Ivan

Rapsódie a miniatúry / Ivan Kadlečík.– S.l.: 1987.– 144 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Souhrnné vydání Kadlečíkových krátkých próz, které předtím vyšly jako dva oddělené soubory v EP 228 a 341.]

EP 343

Hrabal, Bohumil

Svatby v domě: dívčí román (1984) / Bohumil Hrabal.– S.l.: 1987.– 359 s. A5.– J.z.r.d.o. „Za Hrabala Vaculík“.

[První část románové trilogie Svatby v domě; viz EP 327 a 344.]

Svatby v domě: dívčí román (1984) / Bohumil Hrabal.– S.l.: 1987.– 334 s. A5.– P.b.s.a.j.z.

Svatby v domě / Bohumil Hrabal.– Toronto: 68 Publishers, 1987.– 203 s. ISBN 0-88781-192-2

EP 344

Hrabal, Bohumil

Vita nuova: kartinky (1984-1985) / Bohumil Hrabal.– S.l.: 1987.– 482 s. A5.– V.z.d.o.r. „Za Hrabala Vaculík“

[Druhá část trilogie Svatby v domě.]

Vita nuova / Bohumil Hrabal.– Toronto: 68 Publishers, 1987.– 281 s. ISBN 0-88781-190-6

EP 345
Ponická, Hana
Lukavické zápisky 1977 / Hana Ponická.– S.l.: 1987.– 3 sv.

Sv. 1: Návrat z úniku.– 328 s. A5.

Sv. 2: Leto v Lukavici.– 229 s. A5.

Sv. 3: Kamenný host'.– 266 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Vzpomínky. – Původní vydání z r. 1985 vyšlo s označením „Edice Petlice – slovenská séria“ a s doložkou „Dalšie rozmnožovanie nie je dovolené“.]

EP 346

Hofman, Marek

Hra na divergenci / Marek Hofman.– S.l.: 1987.– 457 s. A5.– J.z.r.d.o.

[Román z vysokoškolského prostředí.]

EP 347

Jičínský, Zdeněk

Vznik České národní rady v době Pražského jara 1968 a její působení do podzimu 1969 (1983-1984) / Zdeněk Jičínský.– Praha: 1987.– 481 s. A5.– J.z.r.d.o.

[Politicko-historická studie.]

*EP 348

Palouš, Radim

1969: hypotéza o konci novověku, ba o konci celého eurověku a o počátku světověku / Radim Palouš.

[Esej. Tento titul má ve vydání samizdatové edice Nové cesty myšlení 100 s. A4 a je datován v Praze 1985.]

EP 349

Uhde, Milan

Hanba Angličanům: Dvě komedie z Velké Británie a Irska / Milan Uhde.– S.l.: 1987.– 217 s. A5.– P.b.s.a.j.z.

Král-Vávra: nonstop-nonsens (1964) (5-102);
Zvěstování aneb Bedřichu, jsi anděl: komedie o dvou dílech, 3 dějstvích a 15 obrazech (1986) (104-217).

EP 350

Hájková-Duxová, Věra

Takový to byl život (1981) / Věra Hájková-Duxová.– S.l.: 1987.– 144 s. A5.– A.s.n.d.o.r.

[Autobiografické líčení života před válkou a v koncentračním táboře.]

EP 351

Klíma, Ivan

Láska a smetí (1986) / Ivan Klíma.– Praha: 1987.– 378 s. A5.– © Ivan Klíma, Praha 1987.

Láska a smetí / Ivan Klíma.– Purley: Rozmluvy, 1988.– 254 s. ISBN 0-946352-49-6

*EP 352

Kriseová, Eda

Arboretum: povídky 1980-85 / Eda Kriseová.– 215 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Osm povídek; rozšířené a přepracované vydání Sedmi lásek, viz EP 310.]

Arboretum: 1980-1985 / Eda Kriseová.– Köln: Index, 1988.– 131 s.

EP 353

Opat, Jaroslav

T. G. Masaryk v Čechách v letech osmdesátých: 1882-1893. Příspěvek k životopisu / Jaroslav Opat.– Praha: 1987.– 521 s. A4.

[Rukopis první verze monografie pochází z r. 1985 a má 425 s. A5.]

Filozof a politik Tomáš Garrigue Masaryk, 1882-1893: příspěvek k životopisu / Jaroslav Opat.– Köln: Index, 1987.– 550 s. : il.

EP 345

Ponická, Hana

Lukavické zápisky 1977 / Hana Ponická.– S.l.: 1987.– 3 sv.

Sv. 1: Návrat z úniku.– 328 s. A5.

Sv. 2: Leto v Lukavici.– 229 s. A5.

Sv. 3: Kamenný host'.– 266 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Vzpomínky. – Původní vydání z r. 1985 vyšlo s označením „Edice Petlice – slovenská séria“ a s doložkou „Ďalšie rozmnožovanie nie je dovolené“.]

EP 346

Hofman, Marek

Hra na divergenci / Marek Hofman.– S.l.: 1987.– 457 s. A5.– J.z.r.d.o.

[Román z vysokoškolského prostředí.]

EP 347

Jičínský, Zdeněk

Vznik České národní rady v době Pražského jara 1968 a její působení do podzimu 1969 (1983-1984) / Zdeněk Jičínský.– Praha: 1987.– 481 s. A5.– J.z.r.d.o.

[Politicko-historická studie.]

*EP 348

Palouš, Radim

1969: hypotéza o konci novověku, ba o konci celého eurověku a o počátku světověku / Radim Palouš.

[Esej. Tento titul má ve vydání samizdatové edice Nové cesty myšlení 100 s. A4 a je datován v Praze 1985.]

EP 349

Uhde, Milan

Hanba Angličanům: Dvě komedie z Velké Británie a Irska / Milan Uhde.–S.l.: 1987.– 217 s. A5.– P.b.s.a.j.z.

Král-Vávra: nonstop-nonsens (1964) (5-102); Zvěstování aneb Bedřichu, jsi anděl: komedie o dvou dílech, 3 dějstvích a 15 obrazech (1986) (104-217).

EP 350

Hájková-Duxová, Věra

Takový to byl život (1981) / Věra Hájková-Duxová.– S.l.: 1987.– 144 s. A5.– A.s.n.d.o.r.

[Autobiografické líčení života před válkou a v koncentračním táboře.]

EP 351

Klíma, Ivan

Láska a smetí (1986) / Ivan Klíma.– Praha: 1987.– 378 s. A5.– © Ivan Klíma, Praha 1987.

Láska a smetí / Ivan Klíma.– Purley; Rozmluvy, 1988.– 254 s. ISBN 0-946352-49-6

*EP 352

Kriseová, Eda

Arboretum: povídky 1980-85 / Eda Kriseová.– 215 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Osm povídek; rozšířené a přepracované vydání Sedmi lásek, viz EP 310.]

Arboretum: 1980-1985 / Eda Kriseová.– Köln: Index, 1988.– 131 s.

EP 353

Opat, Jaroslav

T. G. Masaryk v Čechách v letech osmdesátých: 1882-1893. Příspěvek k životopisu / Jaroslav Opat.– Praha: 1987.– 521 s. A4.

[Rukopis první verze monografie pochází z r. 1985 a má 425 s. A5.]

Filozof a politik Tomáš Garrigue Masaryk, 1882-1893: příspěvek k životopisu / Jaroslav Opat.– Köln: Index, 1987.– 550 s. : il.

EP 354

Ohnisko, Milan

Příznání: koláž básní z let 1985-1987 / Milan Ohnisko.– S.l.: 1987.– 47 (nečísl.) s. A5.– J.p.r.t.o.v.t.p.s.n.

[Věnováno Lutecii von L.]

EP 355

Z Obsahu

Z Obsahu 1986.– Praha: 1987.– 736 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Výbor příspěvků ze samizdatového periodika Obsah, ročník 1986.]

EP 356

Šetlík, Jiří

Cesty po ateliérech (1977-1987) / Jiří Šetlík.– S.l.: 1987.– 268 s. A4 : 28 il. [Luboš Kotek].– V.z.d.o.r.

[Studie o výtvarnících druhé kultury.]

***EP 357

Dvořák, Ladislav

Prózy / Ladislav Dvořák.

[Výbor povídek ze sbírek Ledňáček neodlétá, Nelidský kuň a Šavle meče (viz EP 196).]

***EP 358

Hiršal, Josef

Píseň mládí II. / Josef Hiršal.

[Další díl prózy zveřejněné v EP pod č. 282.]

*EP 359

Hiršal, Josef – Grögerová, Bohumila

Let let / Josef Hiršal; Bohumila Grögerová.– 216 s. A4.

[Vzpomínky z let 1956-60 proložené komentovanými citáty z denního a jiného tisku.]

86

EP 360

Jakobeus jr., Jakub

Cesty k tobě / Jakub Jakobeus jr.; předmluvu napsal Milan Uhde.– Praha: 1987.– 47 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Básnický debut.]

EP 361

Havel, Václav

Asanace: hra o pěti jednáních / Václav Havel.– S.l.: 1987.– 135 s. A5.– V.z.d.o.r.

EP 362

Urbánek, Zdeněk

Ztracená země: kniha próz / Zdeněk Urbánek.– S.l.: 1986.– 922 s. A5.– P.b.s.a.j.z.

[Soubor prozaického díla z let 1946-86.]

EP 363

Wolfowicz, Chaja (Volanská, Hela)

Concordia / Chaja Wolfowicz (Hela Volanská).– S.l.: 1987.– 494 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Autobiografie známé slovenské spisovatelky.]

EP 364

Vaculík, Ludvík

Jaro je tady: fejetony z let 1981-87 / Ludvík Vaculík.– S.l.: 1987.– 498 s. A5 : il.– V.z.d.o.r.

[Doslov Žlutý papír datován v lednu 1988.]

EP 365

Hauková, Jiřina

Spodní proudy (1985-1987) / Jiřina Hauková.– S.l.: [1987].– 90 s. A5.

[Verše.]

EP 366

Pavlíček, František

Konec patriarchátu: stránky z mé lukovské kroniky / František Pavlíček.– s.l.: 1987. 336 s.: 1 i.– V.z.d.o.r.
[Vzpomínky a povídky.]

*EP 367

Kriseová, Eda

Terezka a Majda na horách / Eda Kriseová.– S.l.:1987.– 137 s. A5.– V.z.d.o.r.
[Próza pro děti, volné pokračování Prázdnin s Bosonožkou; viz EP 287.]

Jednotlivé tituly sebrané v souborech fejetonů (EP 068, 090, 129, 161) vyšly tiskem časopisecky (zejména Listy, Svědectví, Proměny, Obrys; v překladech mj. Index on Censorship). Řadu z nich lze najít ve sbornících a antologiích; kromě uvedené Čáry na zdi (srv. EP 068) jsou to např.:

Hodina naděje (Stunde namens Hoffnung); viz EP 130.

Sólo pro psací stroj: československý fejeton 1976-1979 / Ludvík Vaculík [et al.].– Köln: Index, 1984.– 214 s.

Verfemte Dichter: eine Anthologie aus der ČSSR / Jiří Gruša (Hrsg.); aus dem Tschechischen übersetzt von Joachim Bruss.– Köln: Bund-Verlag, 1983.– 189 s.
ISBN 3-7663-0570-0

The writing on the wall: an anthology of contemporary Czech literature / ed. by Antonín Liehm and Peter Kussi.– New York: Karz-Cohl Publ., 1983.– 252 s.
ISBN 0-93828-53-8

Vaculík, Ludvík

A cup of coffee with my interrogator: the Prague chronicles of / Ludvík Vaculík; intr. by Václav Havel; transl. by George Theiner.– London: Readers International, 1987.– 127 s. ISBN 0-930523-34-2 [Americké vydání: New York: Persia Books, 1987.]

Vaculík, Ludvík

Vems är världen / Ludvík Vaculík; kåserier och andra texter, valda och utgivna av František Janouch och Miloslava Slavičková; översättning från tjeckiskan B. Blomquist [et al.].– Stockholm: Charta 77-stiftelsen [et al.], 1986.– 67 s.– (Röster från Tjeckoslovakien; 6-7)

Za titul Edice Petlice lze také považovat dodatečně zjištěný opis otevřeného dopisu V. Havla G. Husákoví z dubna 1975:

EP, bez čísla

Havel, Václav

Vážený pane doktore!: duben 1975 / Václav Havel.– S.l.: 1975.– 60 s. A5.– V.z.d.o.r.

[Na titulní stránce je uvedeno vlastnoručně podepsané prohlášení L. Vaculíka tohoto znění: „V obdivu nad tím, jak přesně autor vyslovil i moje pocity a myšlenky, a ve strachu o něj opsal jsem si bez jeho vědomí toto jeho memorandum, ale spíš esej o kultuře, a dávám je číst přátelům, abych kromě souhlasu projevil i to, že chci spolu s ním nést důsledky, jimiž by ho doktor případně mohl nechat postihnout.“]

DOPROVODNÝ TEXT A VYSVĚTLIVKY K SEZNAMU

Výše otištěný seznam obsahuje údaje o celkem 367 titulech (EP 001 – EP 367), jež tvoří soubor Edice Petlice od jejího vzniku do konce roku 1987. Popis každé knihy začíná řádkou s pořadovým číslem. (O číslování bude ještě řeč ke konci těchto vysvětlivek.)

I. Údaje o každém titulu začínají *bibliografickým záznamem samizdatového vydání*. Tento záznam (s eventuálními doplňky a anotací) se tiskne větším typem písma. Pro bibliografické zpracování byla použita samizdatová vydání (nebo rukopisy a opisy), jež jsou k dispozici ve sbírkách ČSDS. Pokud se použilo jině předlohy ze sbírek ČSDS než původního petličního vydání, upozorňuje se na to v anotaci. Tituly označené v první řádce před pořadovým číslem jednou nebo třemi hvězdičkami (*EP, ***EP), nejsou ve sbírkách ČSDS k dispozici v žádné formě; údaje o nich byly získány od Ludvíka Vaculíka, ve výjimečných případech přímo od autorů. U údajů označených jednou hvězdičkou (*EP) se podařilo získat kompletní popis. Tři hvězdičky před pořadovým číslem (**EP) znamenají, že se ani Ludvíku Vaculíkovi nepodařilo zjistit víc než autora a titul.

Tituly Edice Petlice, jež byly zveřejněny ve spolupráci s edicí KVART, anebo převzaty od edice KVART, jsou v první řádce za pořadovým číslem označeny zkratkou KV (EP ... /KV).

V několika případech se uvádějí dva bibliografické záznamy rozdílných samizdatových vydání téhož díla, a to tehdy, existují-li dvojí odlišná „petliční“ vydání, anebo když autor sám pořídil dvojí samizdatové vydání, na něž jsme chtěli z těch či oněch důvodů upozornit (např.

další opravené vydání, vydání sešitové, v jiném formátu, s ilustracemi apod.).

Při bibliografickém zpracování se postupovalo podle běžných zásad bibliografického popisu s přihlédnutím ke zvláštnostem, jež vyplývají ze zpracovávaných samizdatových předloh. Drobné odchylky od mezinárodních pravidel, které jsme v daném případě považovali za účelné (například neomezit záhlaví v případě sborníků apod. jen na jedno slovo), budou snad bibliografové posuzovat shovívavě.

Vycházelo se z publikace jako celku, nikoli jen z údajů uvedených na titulní stránce; důležité pro popis byly zejména poznámky na rubu titulní stránky, kde se v „petličním“ vydání obvykle uvádějí: (1) vročení publikace, tj. datum, kdy byl samizdatový opis pořízen, a dále (2) údaj o autorském právu, resp. tzv. copyrightová formulka, typická pro zveřejnění v EP. Autoři vydávající v EP považují za podstatné uvádět – obvykle na titulní stránce – *datum vzniku rukopisu*, jestliže se odlišovalo od data zveřejnění opisu v Edici Petlici. (To platí takřka obecně pro celé samizdatové vydávání.) Tento úzus jsme důsledně respektovali. Datum vzniku díla se uvádí v tzv. titulovém poli (první část popisu před lomenou čarou – /) v kulaté závorce za titulem (nebo podtitulem), a to tehdy, jestliže se liší od data uvedeného v impresu, jež označuje rok zveřejnění díla.

Místo vydání se v knížkách EP zřídka uvádí. Proto začíná impresum v bibliografickém záznamu zpravidla zkratkou „*S.l.*“ (sine loco), tj. bez místa vydání. Nakladatel přirozeně chybí také; po dvojtečce následuje tedy až datum „vydání“ (tj. zveřejnění) převzaté z knihy, anebo ze soupisu ověřeného Ludvíkem Vaculíkem.

V poli věnovaném fyzickému popisu se za počtem stran uvádí *formát publikace*: většinou je

to A5 (140 x 210 mm s odchylkami danými technikou vazby), řídčeji A4 (210 x 297 mm); „*kvalt.*“ je označení pro formát vzniklý zkrácením listu A4 na čtverec: formát takto označený má obvykle rozměr 210 mm x 200-210 mm. Rozměry jiných formátů se uvádějí přímo. „*Il.*“ je zkratka pro ilustrace, ať už jde o fotografie, portrét autora, linoryty nebo ilustrace jiného druhu. Jméno eventuálně uvedené za „*il.*“ v hranaté závorce je jméno autora ilustrace, fotopřílohy apod.

Další údaje charakteristické pro samizdatová vydání, tj. druh vazby, podpis autora, sestavovatele či vydavatele a další podrobnosti o technickém vybavení každého jednotlivého titulu neuvádíme (v katalogizačním popisu ČSDS jsou však zachyceny). Vesměs šlo o vydání strojopisná; jedinou výjimkou je kaligrafie (EP 146); ani v jediném případě nebylo použito jiné rozmnožovací techniky, než je psací stroj.

Za fyzickým popisem se uvádí dále *zkratka z počátečních písmen tzv. copyrightové doložky*, o níž už byla řeč. (V některých předlohách tato formulka chybí.) To je ono V.z.d.o.r. (vzniklé z formulky Výslovný zákaz dalšího opisování rukopisu) či A.s.n.d.o. (Autor si nepřeje další opisování) apod., jak o tom hovoří ve svém výkladu Ludvík Vaculík. V několika případech je „*dílna*“ označena slovy „Pro přátele opsals ...“ nebo podobnou formulací, kterou přebíráme v plném znění. (Viz seznam na konci.) Za vlastním bibliografickým záznamem, který končí údajem o rozsahu, formátu, ilustracích a zkratkou copyrightové formulky, se na novém řádku uvádějí podle potřeby *názvy dílčích částí díla*, většinou také se stránkovými údaji (v kulaté závorce), někdy také data vzniku jednotlivých částí, pokud se liší od data zveřejnění celého díla. Doplňky k bibliografickému záznamu se pořizo-

valy obvykle jen tehdy, šlo-li o tituly dosud nepublikované tiskem nebo málo známé. Nebylo však možné rozepsat obsah sborníků, almanachů a sbírek fejetonů. U takových děl jsme se spokojili souhrnnými údaji o počtu příspěvků a autorů uváděnými v anotacích.

Anotacemi, zásadně uváděnými v hranatých závorkách na nové řádce, popis příslušného samizdatového titulu končí. Anotace obsahují co nejstručnější charakteristiku díla (omezující se většinou na údaj o literárním žánru), dále informace o důležitých okolnostech vzniku či zveřejnění díla a případně odkazy na další tituly EP, které s daným dílem souvisejí. Jestliže je dílo dostatečně charakterizováno už podtitulem v bibliografickém záznamu, v anotaci se od charakteristiky upouští.

Do anotací by přirozeně patřily i údaje o tom, v jakých dalších samizdatových vydáních byl daný titul znovu zveřejněn. To nebylo možné, protože ne všechny sbírky ČSDS jsou zatím počítačově zpracovány. Registrovat všechny opisy nebude ovšem možné nikdy.

II. K bibliografickému záznamu a anotaci původního samizdatového vydání jsou připojeny *bibliografické záznamy o vydáních tohoto titulu tiskem*, a to v jazyce originálu i v překladech. Tyto údaje jsou vytištěny menším typem písma. Pořadí těchto záznamů vzniklo kombinací hlediska chronologického a jazykového; na prvním místě se vždy uvádí vydání tiskem v jazyce originálu bez ohledu na chronologii.

Bibliografické záznamy titulů z knižní produkce exilových nakladatelství byly převzaty z počítačových záznamů katalogu ČSDS a porovnány se záznamy pořízenými L. Šeflovou. Pokud jde o knižní překlady, byli jsme většinou odkázáni na záznamy poskytnuté L. Šeflovou, pro-

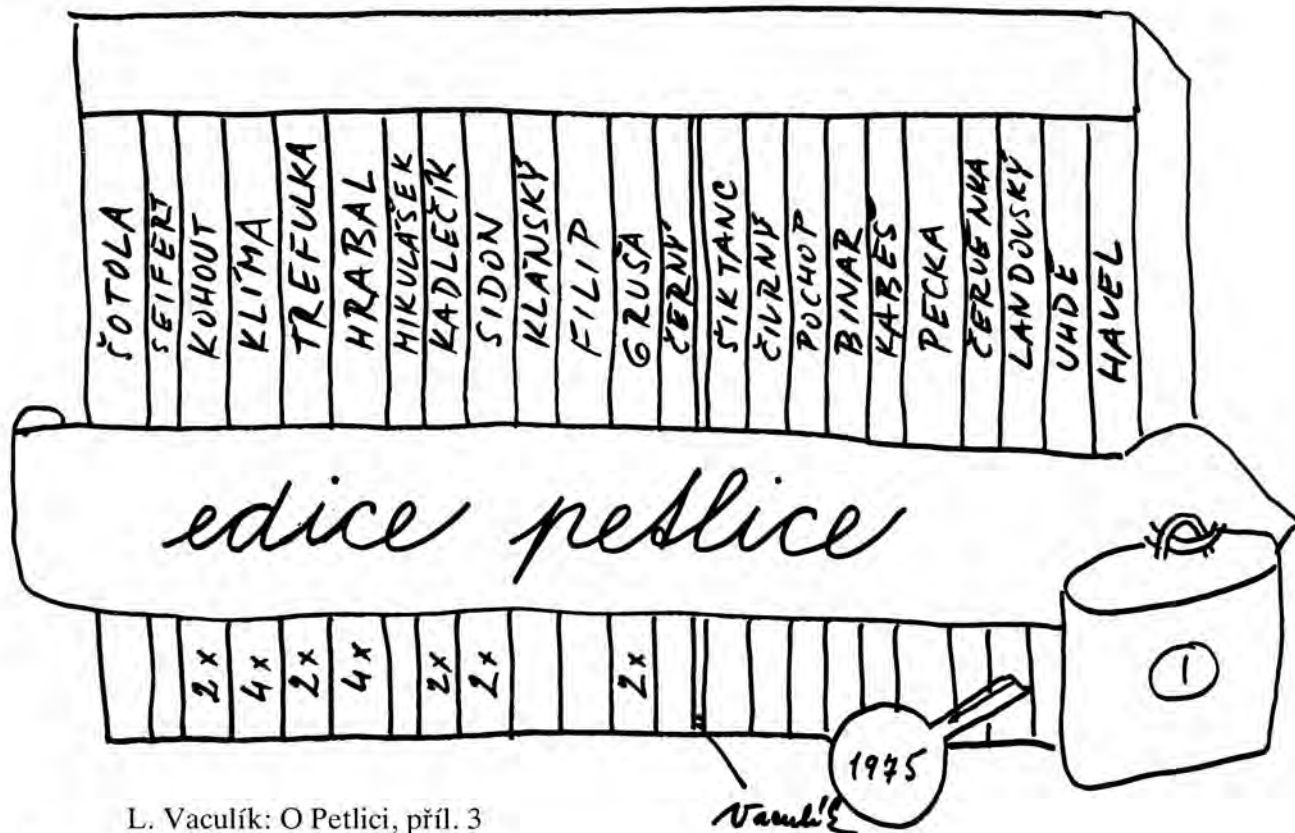
tože oddělení překladů knihovny ČSDS je zatím chudě vybaveno. Pokud jde o exilové časopisy, bylo možné excerpovat jen větší revue (Proměny, Rozmluvy, Studie, Svědectví), a i ty jen dosti zběžně. (Jak známo, bibliografie článků v českých a slovenských časopisech v zahraničí se nedělá nikde na světě.)

Z důvodů úspory místa se u bibliografických záznamů titulů vyšlých tiskem neopakuje záhlaví, každý záznam začíná až polem titulu. Latinské slůvko *Idem* nahrazuje pole titulu a au-

torské pole v té podobě, jak bylo uvedeno v předcházejícím bibliografickém záznamu.

Bibliografické záznamy o vydání tiskem jsou bohužel anotovány jen výjimečně; pro literárního historika by bylo zajisté nesmírně cenné, kdyby anotace poskytovaly úplné informace o tom, nakolik tištěná vydání odpovídají původnímu vydání samizdatovému, anebo v jakém jsou vztahu. Předpokládalo by to ovšem shromáždit celý soubor překladových vydání.

U divadelních, televizních a rozhlasových her by bylo bezpochyby namístě uvádět také čas a

L. Vaculík: O Petlici, příl. 3

místo prvního uvedení. I toto dezideratum nutno odsunout až na budoucí definitivní zpracování.

*

O jedné otázce se musíme zmínit zvlášť, a to o pořadovém čísle titulů v soupisu EP. V žádné knize uvedené v seznamu EP 001 – EP 367 takové číslo není, stejně jako v nich není označení „Edice Petlice“ nebo „Petlice“. (Jiné samizdatové opisové řady-edice, například Expedice, Česká expedice, každou svou publikaci označují názvem – tedy „Edice Expedice“, Česká expedice” – a pořadovým číslem svazku, uděleným danému titulu už před rozepsáním.)

Všechny dosavadní číslované soupisy EP byly sestaveny následně, v ročním nebo i delším odstupu. Proto pořadí v seznamu neodpovídá vždycky přesné chronologii zveřejnění. Jak se při tom postupovalo, o tom může podat zasvěcené svědectví jen Ludvík Vaculík.

Soupis titulů, jež jsou označeny číslem 201-367, byl pořízen s konečnou platností až pro toto zveřejnění a byl upřesněn v telefonických rozhovorech s L. Vaculíkem v únoru 1988.

*

Pokud jde o překlad materiálu o Edici Petlici pro anglickou verzi Act, upozorňujeme, že se překládají pouze údaje v popisech původního samizdatového vydání a anotace všeho druhu v hranatých závorkách. Bibliografické záznamy publikací vydaných tiskem se nepřekládají.

V. Pn.

Seznam copyrightových formulek použitých v knížkách Edice Petlice:

- V.z.d.o.r. Výslovný zákaz dalšího opisování rukopisu
- J.d.o.z. Jakékoliv další opisování zakázáno
- J.o.r.z. Jakékoliv opisování rukopisu zakázáno
- J.z.r.o. Je zakázáno rukopis opisovat
- J.z.r.d.o. Je zakázáno rukopis dále opisovat
- P.b.s.a.j.z. Přepisy bez souhlasu autora jsou zakázány
- O.n.d. Opisování není dovoleno
- Rukopis. O.n.d. Rukopis. Opisování není dovoleno
- Rukopis. (!) Rukopis. (!)
- O.t.r.n.d. Opisování tohoto rukopisu není dovoleno
- O.b.s.a.z. Opisování bez souhlasu autora zakázáno
- B.s.a.n.o.d. Bez souhlasu autora není opisování dovoleno
- D.o.r.z. Další opisování rukopisu zakázáno
- P.r.z. Přepisování rukopisu zakázáno
- Z.d.o.r. Zákaz dalšího opisování rukopisu
- P.z.d.o. Přísný zákaz dalšího opisování
- R.s.n.d.o. Rukopis se nesmí dále opisovat
- R.s.n.d.r. Rukopis se nesmí dále rozmnožovat
- A.s.n.d.o. Autor (ka) si nepřeje další opisování
- A.s.n.d.o.r. Autor si nepřeje další opisování rukopisu
- A.s.n.d.o.d. Autor si nepřeje další opisování díla
- Z.j.d.r.r. Zákaz jakéhokoli dalšího rozmnožování rukopisu
- N.r.b.s.a. Neopisujte rukopis bez souhlasu autora
- Z.o.r. Zákaz opisování rukopisu
- J.p.r.t.o.v.t.p.s.n. Jakékoli písemné rozšiřování textů obsažených v této publikaci se nedovoluje

PODĚKOVÁNÍ

Představenstvo ČSDS děkuje všem, kdo přispěli v posledních čtyřech měsících svými dary k rozšíření knihovny a sbírek Střediska nebo je podpořili finančně.

Peter Brod, Mnichov
Dr. Josefína Brügelová, Londýn
Jan Čulík, Glasgow
Prof. dr. Joseph Fišera, Paříž
Ota Filip, Mnichov
Karel Jadrný, Mnichov
Josef Koláček, Vatikán
Prof. dr. Jiří Kosta, Frankfurt/M.
Zdeněk Mastník, Londýn
Patrick Ouředník, Paříž
Jana a Milan Schulzovi, Mnichov
Dr. Karel Skalický, Řím

CENA VLADIMÍRA SOLOVJEVA

Redakci Act se dostal do rukou strojopisný leták oznamující vypsání ceny Vladimíra Solovjeva, který koluje v Československu. Tato iniciativa domácí nezávislé skupiny si zaslouží, aby byla exilem přinejmenším zaznamenána; organizátory soutěže by jistě potěšilo, kdyby na jejich výzvu reagovali také autoři žijící mimo Československo. Přetiskujeme text letáku v plném znění.

Vyhlášení jednorázové ceny Vladimíra Solovjeva

Vyhlašujeme tímto soutěž o jednorázovou cenu velkého ruského křesťanského filosofa Vladimíra Solovjeva v souvislosti s milénium přijetí křesťanské víry na Rusi. Soutěže se může zúčastnit každý, kdo nejpozději do 20. června letošního roku předloží esej, báseň, studii či hudební dílo, jež se bude vázat k široce chápanému, i třeba monograficky zaměřenému tématu Rusko a křesťanství. Esej či studie nesmí přesáhnout 20 stránek strojopisu, forma básnického či hudebního díla může být zvolena dle úvahy autora. Předpokládá se, že literární dílo bude předloženo v jazyce českém nebo slovenském. Vítězi soutěže bude 30. června vyplacena částka 3000 Kčs a dle možnosti zajištěna i publikace jeho díla. Není vyloučena možnost publikace všech příspěvků formou sborníku či jinou formou.

Smyslem soutěže je podnítit tvůrčí duchovní aktivitu vzhledem k významnému výročí ruských i evropských dějin, jež nabývá na důležitosti v dnešní době, kdy se vzdává úsilí o mravní obrození a společenskou obnovu v zemích východní Evropy. Všechny příspěvky došlé či lépe osobně předané na adresu vyhlášovatelů soutěže budou pozorně zhodnoceny a výsledek bude vyhlášen dne 27. června 1988.

Praha, 17. března 1988

Za skupinu pro udělení ceny Vladimíra Solovjeva:

Bohumír Janát, Bílkova 10, 110 00 Praha 1

Martin Palouš, Ječná 9, 120 00 Praha 2

Miloš Rejchrt, Vršní 60, 182 00 Praha 8

V Praze dne

LUDVIK VACULIK
VELETRŽNÍ 21 - 170 00 PRAHA 7

_____
Pan /paní/

Věc: vyúčtování
----- autorského honoráře

Vážený /á/ pane /paní/!

Na základě naší dohody provedli jsme předběžnou prezentaci Vašeho díla před jeho řádným přiměřeným zveřejněním v neurčené budoucnosti a ve smyslu nouzových přátelských zvyklostí nahrazujících suspendované slušné předpisy podáváme Vám tímto vyúčtování Vašeho autorského honoráře:

A. Druh díla: román	článek
vědecké dílo	divadelní hra
báseň	stížnost
oznámení vynálezu	filmový scénář
esej	původní vykopávky
socha	píseň
návrh ústavy	cestopis
paměti	jiné

B. Název díla:

C. Výpočet honoráře

D. Žádáme Vás tímto, abyste dlužnou částku.....
za každý odebraný exemplář svého díla co nejdříve
zaplatil osobně
uhradil pošt. poukázkou
poslal po poslu /jméno:/
odpracoval /lokalita a druh stavby:/'

Vyhotovil:

Odpovídá:

L. Vaculík: O Petlici, příl. 2

Titulní strana obálky hebrejského
překladu Vaculíkových Morčat
vydaného v roce 1976 nakladatelstvím
Am Oved Publishers v Izraeli

לודביק ואצוליק
חזירי-הים

עם עובד/ ספריה לעם